

Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu | Croatian Agency for Agriculture and Food

Godišnje izvješće
Annual Report

2025

**OVČARSTVO, KOZARSTVO
I MALE ŽIVOTINJE**
*SHEEP, GOAT AND
SMALL ANIMALS BREEDING*

Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu
Croatian Agency for Agriculture and Food

Centar za stočarstvo
Centre for Livestock Breeding

OVČARSTVO, KOZARSTVO I MALE ŽIVOTINJE
SHEEP, GOAT AND SMALL ANIMALS BREEDING

**GODIŠNJE
IZVJEŠĆE
ZA 2025.
GODINU**

**ANNUAL
REPORT
FOR 2025.**

OSIJEK, svibanj 2026.

Pravna osnova <i>Legal basis</i>	Zakon o Hrvatskoj agenciji za poljoprivredu i hranu (NN 111/2018) <i>Law on the Croatian Agency for Agriculture and Food</i>
Izdavač <i>Publisher</i>	Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu <i>Croatian Agency for Agriculture and Food</i>
Adresa / Address Telefon / Phone E-mail Web	Ulica kardinala Alojzija Stepinca 17, 31 000 Osijek +385 (0)31 275 200 hapih@hapih.hr www.hapih.hr
Odgovorna osoba izdavača <i>Responsible person of the publisher</i>	Hrvoje Hefer, mag.ing.bil.
Uredništvo <i>Editorial</i>	Centar za stočarstvo <i>The Centre for Livestock Breeding</i>
Adresa / Address Telefon / Phone E-mail	Vinkovačka cesta 63 c, 31 000 Osijek +385 (0)31 275 186 cs@hapih.hr
Prikupljanje podataka <i>Data collected by</i>	Područni uredi Centra za stočarstvo <i>District offices of Centre for Livestock Breeding</i> Odjel za ovčarstvo, kozarstvo i male životinje Centra za stočarstvo <i>Sheep, Goat and Small Animals Breeding Department of Centre for Livestock Breeding</i> Uzgojna udruženja <i>Breeder associations</i>
Laboratorijska analitika <i>Laboratory analytics</i>	Centar za kontrolu kvalitete stočarskih proizvoda <i>Center for quality control of livestock products</i>
Obrada podataka <i>Data processing</i>	Centar za stočarstvo <i>Centre for Livestock Breeding</i> Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva Uprava za stočarstvo i kvalitetu hrane <i>Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries</i> <i>Directorate for Livestock and Food Quality</i>
Oblikovanje / Design	Studio HS d.o.o. Osijek
ISSN	2939-4538
Molimo korisnike da pri korištenju podataka navedu izvor	<i>Users are kindly requested to state the source</i>

Sadržaj / Contents

PREDGOVOR / PREFACE	5
1. O HRVATSKOJ AGENCIJI ZA POLJOPRIVREDU I HRANU <i>ABOUT THE CROATIAN AGENCY FOR AGRICULTURE AND FOOD</i>	8
1.1. CENTAR ZA STOČARSTVO / CENTRE FOR LIVESTOCK BREEDING	9
2. NOVOSTI U SEKTORU / NEWS IN THE SECTOR	13
2.1. NOVOSTI U UZGOJU / NEWS IN BREEDING	13
2.2. MEĐUNARODNE AKTIVNOSTI / INTERNATIONAL ACTIVITIES	22
2.3. SURADNJA S UZGOJNIM UDRUŽENJIMA <i>COOPERATION WITH BREEDER ASSOCIATIONS</i>	23
3. PROVEDBA AKTIVNOSTI / ACTIVITIES	26
3.1. OVČARSTVO / SHEEP BREEDING	26
3.1.1. Brojno stanje ovaca / Figures in sheep breeding	26
3.1.2. Kontrola proizvodnosti ovaca / Sheep recording	44
3.1.3. Genetsko vrednovanje ovaca / Genetic evaluation in sheep	51
3.2. KOZARSTVO / GOAT BREEDING	61
3.2.1. Brojno stanje koza / Figures in goat breeding	61
3.2.2. Kontrola proizvodnosti koza / Goats recording	69
3.2.3. Genetsko vrednovanje koza / Genetic evaluation in goats	74
3.3. PERADARSTVO / POULTRY BREEDING	84
3.3.1. Kokoš hrvatica / Hrvatica hen	84
3.3.2. Posavska kukmasta kokoš / Posavina hen	88
3.3.3. Križevačka kukmasta kokoš / Križevačka hen	89
3.3.4. Zagorski puran / Zagorje Turkey	90
3.4. PČELARSTVO / BEEKEEPING	92

4. AKTIVNOSTI SEKTORA PODRUČNIH UREDA	
<i>THE ACTIVITIES OF REGIONAL OFFICES SECTOR</i>	95
4.1. PROVEDBA KONTROLE MLIJEČNOSTI	
<i>MILK RECORDING ACTIVITIES</i>	100
4.2. PROVEDBA OZNAČAVANJA I EVIDENCIJE OVACA, KOZA I PERADI	
<i>THE ACTIVITIES IN IDENTIFICATION AND RECORDING OF SHEEP, GOATS AND POLTRY</i>	103
5. OZNAČAVANJE I REGISTRACIJA DOMAĆIH ŽIVOTINJA	
<i>IDENTIFICATION AND REGISTRATION OF DOMESTIC ANIMALS</i>	108
5.1. SUSTAV OBVEZNOG OZNAČAVANJA I REGISTRACIJE OVACA I KOZA	
<i>THE SYSTEM OF UNIQUE IDENTIFICATION AND REGISTRATION OF SHEEP AND GOATS</i>	109
6. SUSTAV KONTROLE RAZVRSTAVANJA OVČJIH TRUPOVA	
<i>SHEEP CARCASSES CLASSIFICATION CONTROL SYSTEM</i>	120
6.1. RAZVRSTAVANJE OVČJIH TRUPOVA U 2025. GODINI	
<i>CLASSIFICATION OF SHEEP CARCASSES IN YEAR 2025</i>	121
7. STOČARSKÉ IZLOŽBE / LIVESTOCK EXHIBITIONS	124
8. STRUČNI SKUPOVI I OSTALE AKTIVNOSTI	
<i>EDUCATIONS AND OTHER ACTIVITIES</i>	130
8.1. SAVJETOVANJE UZGAJIVAČA / BREEDERS CONFERENCE	130
8.2. GLASILO HRVATSKOG SAVEZA UZGAJIVAČA OVACA I KOZA	
<i>MAGAZINE OF BREEDERS ASSOCIATION</i>	133
8.3. HAPIH-OV PODLISTAK U MLJEKARSKOM ČASOPISU	
<i>HAPIH'S JOURNAL IN THE DAIRY MAGAZINE</i>	134
9. ZNANSTVENO STRUČNA SURADNJA I PUBLICIRANJE	
<i>SCIENTIFIC PROFESSIONAL COOPERATION AND PUBLICATION</i>	136
10. PRILOZI / ATTACHMENTS	138
11. IZVJEŠĆE PRIPREMILI / AUTHORS	140

PREDGOVOR / PREFACE

Godišnje izvješće pruža detaljan pregled brojčanih pokazatelja stanja uzgoja ovaca, koza i malih životinja u Republici Hrvatskoj (RH), kao i pregled trendova proteklih godina.

Uvodno treba istaknuti kako je Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu (HAPIH) punopravna članica Međunarodne organizacije za kontrolu proizvodnosti ICAR (International Committee for Animal Recording). Sve aktivnosti u ovčarstvu i kozarstvu provode se prema pravilima i standardima ove međunarodne organizacije za kontrolu proizvodnosti te imamo pravo isticanja ICAR-ovog Certifikata kvalitete na svim dokumentima koji su vezani uz poslove kontrole proizvodnosti u mliječnim i mesnim stadima.

Iako je sektor ovčarstva i kozarstva u Europskoj uniji (EU) pa tako i u RH, ocijenjen kao vrlo osjetljiv te ostvaruje pravo na niz novčanih potpora, zabilježen je pad ukupnog broja ovaca (nešto manje od 6 %) i koza (nešto više od 4 %), kao i uzgajivača ovaca (3 %) i koza (oko 4,5 %). Tako je tijekom 2025. godine u RH zabilježen pad otkupa mliječka ovaca (3 %) i koza (oko 5,5 %). Ove godine zabilježeno je značajno smanjenje broja klasiranih trupova (30 %) kao posljedica smanjenog uvoza živih grla u RH.

The annual report provides a detailed overview of quantitative indicators of the state of sheep, goat, and small animal farming in the Republic of Croatia, as well as an overview of trends over recent years.

First, it should be emphasized that HAPIH is a full member of the International Committee for Animal Recording (ICAR). All activities in cattle breeding are carried out in accordance with the rules and standards of this international organization for production recording, and we are authorized to display the ICAR Quality Certificate on all documents related to production recording in dairy and meat herds.

Although the sheep and goat sector in the European Union (EU), and consequently in the Republic of Croatia, is considered highly sensitive and is eligible for various financial support measures, a decline has been recorded in the total number of sheep (slightly under 6%) and goats (slightly above 4%), as well as in the number of sheep breeders (3%) and goat breeders (around 4.5%). During 2025, a decrease in the purchase of sheep milk (3%) and goat milk (around 5.5%) was also recorded in Croatia. This year, a significant reduction in the number of classified carcasses (30%) was observed, as a result of reduced imports of live animals into the Republic of Croatia.

HAPIH-ov Centar za stočarstvo kontinuirano surađuje s uzgojnim udruženjima, što ponajprije podrazumijeva pružanje stručne pomoći u provedbi uzgojnog programa te tehničke podrške u radu uzgojnih udruženja s naglaskom na rad i razvoj središnjih uzgajivačkih saveza. Među njima su sva tri uzgojna udruženja u ovčarstvu/kozarstvu, peradarstvu i pčelarstvu: Hrvatski savez uzgajivača ovaca i koza (OV-KO savez), Hrvatski savez uzgajivača izvornih pasmina peradi (HSUIPP) i Udruga uzgajivača selekcioniranih matica pčela Hrvatske

Osim brojčanih pokazatelja rezultata provedbe uzgojnih metoda i postupaka te rezultata provedbe uzgojnih programa, izvješće pruža informacije o novostima u uzgoju, suradnji s uzgojnim udruženjima, stočarskim izložbama i edukacijama.

Premda je ovo izvješće primarno publikacija HAPIH-ovog Centra za stočarstvo, njegov sastavni dio su i rezultati aktivnosti Uprave za stočarstvo i kvalitetu hrane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (MP) u dijelu označavanja ovaca i koza i klasifikacije ovčjih trupova, čime se pruža cjelovit uvid u stanje sektora ovčarstva, kozarstva, pčelarstva i peradarstva u RH.

The HAPIH Centre for Livestock Breeding continuously cooperates with breeder associations, primarily by providing expert support in the implementation of breeding programs and technical assistance in the work of these associations, with a focus on the operation and development of central breeding organizations. These include all three breeding associations in sheep and goat farming, poultry farming, and beekeeping: the Croatian Sheep and Goat Breeders Association (OV-KO Association), the Croatian Association of Indigenous Poultry Breeders (HSUIPP), and the Association of Breeders of Selected Queen Bees of Croatia.

In addition to numerical indicators of the results of breeding methods and procedures and the implementation of breeding programs, the report also provides information on innovations in animal breeding, cooperation with breeding associations, livestock exhibitions, and educational activities.

Although this report is primarily a publication of HAPIH Centre for Livestock Breeding, it also includes the results of activities carried out by the Directorate for Livestock and Food Quality of the Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries (MP), particularly in the areas of sheep and goat identification and the classification of sheep carcasses, thereby presenting a comprehensive overview of sheep farming, goat farming, beekeeping, and poultry farming in the Republic of Croatia.

Nadam se kako će ovo izvješće biti od koristi svim dionicima sektora i doprinijeti njegovu razvoju. Stoga se želim zahvaliti ponajprije djelatnicima našeg Centra za stočarstvo, kao i svima koji su sudjelovali u izradi ovog izvješća te svojim ustrajnim radom doprinijeli očuvanju i unapređenju uzgoja ovaca, koza i malih životinja u RH.

Ravnatelj Hrvatske agencije za
poljoprivredu i hranu
Hrvoje Hefer, mag. ing. bil.

I hope that this report will be useful to all stakeholders in the sector and contribute to its further development. Therefore, I would like to express my gratitude, first and foremost, to the staff of our Centre for Livestock Breeding, as well as to everyone who participated in the preparation of this report and, through their dedicated work, contributed to the preservation and improvement of sheep, goat, and small animal farming in the Republic of Croatia.

*Director of the Croatian Agency
for Agriculture and Food
Hrvoje Hefer, M. E. Agr.*

1. O HRVATSKOJ AGENCIJI ZA POLJOPRIVREDU I HRANU

ABOUT THE CROATIAN AGENCY FOR AGRICULTURE AND FOOD

Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu (HAPIH) je specijalizirana javna ustanova u području poljoprivrede, hrane i ruralnog razvoja, koja širok raspon svojih djelatnosti iz navedenih područja obavlja kroz osam ustrojstvenih jedinica – centara. Djelatnosti HAPIH-a obuhvaćaju aktivnosti u stočarstvu,

kontroli kvalitete stočarskih proizvoda, zaštiti bilja, zaštiti tla, sjemenarstvu i rasadničarstvu, vinogradarstvu, vinarstvu, uljarstvu, voćarstvu, povrćarstvu i sigurnosti hrane. Svaka ustrojstvena jedinica pokriva određeni segment djelatnosti, a one su: Centar za sjemenarstvo i rasadničarstvo (Osijek), Centar za sigurnost hrane (Osijek), Centar za stočarstvo (Osijek), Centar za tlo (Osijek), Centar za kontrolu kvalitete stočarskih proizvoda (Križevci), Centar za vinogradarstvo, vinarstvo i uljarstvo (Zagreb), Centar za voćarstvo i povrćarstvo (Zagreb) te Centar za zaštitu bilja (Zagreb). Osim centara HAPIH ima još dvije ustrojstvene jedinice – Ured ravnatelja i Sektor za podršku poslovnih procesa, obje sa sjedištem u Osijeku, gdje je sjedište HAPIH-a. Zahvaljujući mreži od 20 područnih ureda Centra za stočarstvo, specifične djelatnosti HAPIH-a pokrivaju cijelo područje Republike Hrvatske. Stručnjaci HAPIH-a pružaju stručnu i znanstvenu potporu Ministarstvu poljoprivrede, primarno kod izrade zakonske legislative, stručnih mišljenja i podloga te provođenju laboratorijskih analiza uzoraka za fitosanitarnu, poljoprivrednu i vinarsku inspekciju. HAPIH ima ulogu u diseminaciji znanja, istraživanja i razvoja te pronalaženja inovativnih rješenja u području poljoprivrede. Sve aktivnosti HAPIH-a u funkciji su unaprjeđenja domaće poljoprivredne proizvodnje.

1.1. CENTAR ZA STOČARSTVO CENTRE FOR LIVESTOCK BREEDING

HAPIH-ov Centar za stočarstvo obavlja poslove u području stočarstva, kao što su: označavanje i registracija domaćih životinja, testiranje rasta i razvoja te proizvodnih odlika, genetsko vrednovanje, suradnja s uzgojnim udruženjima, promocija uzgoja, informiranje i edukacija uzgajivača, sudjelovanje u programima očuvanja i zaštite izvornih pasmina, pružanje potpore poljoprivrednim proizvođačima pri administriranju i podnošenju zahtjeva za potpore, sudjelovanje u kontroli izravnih plaćanja na terenu itd.

Ministratvo poljoprivrede je ovlastilo HAPIH za provedbu testiranja rasta, razvoja, proizvodnih odlika (fenotipa) i genetskog vrednovanja uzgojno valjanih životinja. Važna značajka je certifikacija od Međunarodne organizacije za kontrolu proizvodnosti domaćih životinja (ICAR - International Comitee for Animal Recording), što je ponovno 2024. godine potvrđeno Certifikatom kvalitete za naredno petogodišnje razdoblje. Posjedovanje ICAR-ovog Certifikata kvalitete podrazumijeva stalnu prilagodbu opće prihvaćenim međunarodnim standardima. Najvažnija prednost dobivanja certifikata je potvrđivanje visoke kvalitete i sigurnosti usluga koje HAPIH pruža svojim korisnicima, dok je neizravna korist vezana uz očuvanje povjerenja korisnika u rezultate navedenih aktivnosti te primjenu tih rezultata.

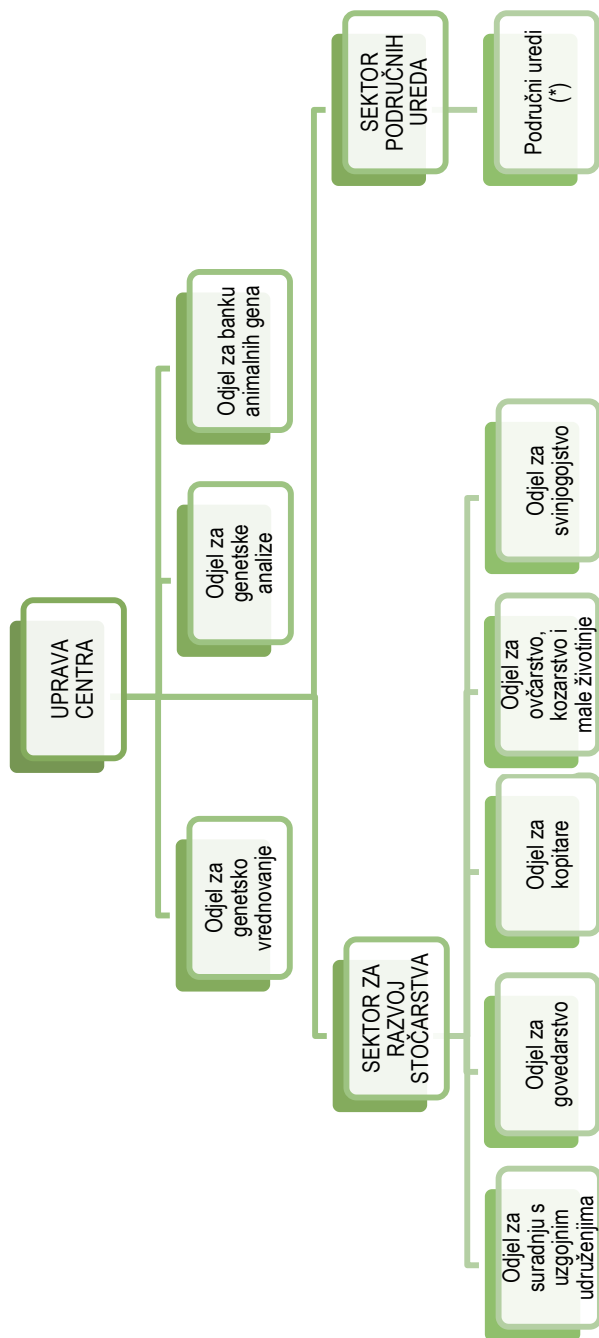

HAPIH je od 2022. godine punopravna članica Međunarodne organizacije za animalnu genetiku (ISAG - International Society for Animal Genetics), a od rujna 2023. godine HAPIH-ov DNA laboratorij uvršten je u najviši 1. rang točnosti genotipizacije. Posjedovanje ISAG-ovog certifikata kvalitete potvrđuje kvalitetu pruženih usluga u genotipizaciji i potvrđivanju roditeljstva na međunarodnoj razini svrstavajući laboratorij HAPIH-a u najbolje svjetske laboratorije.

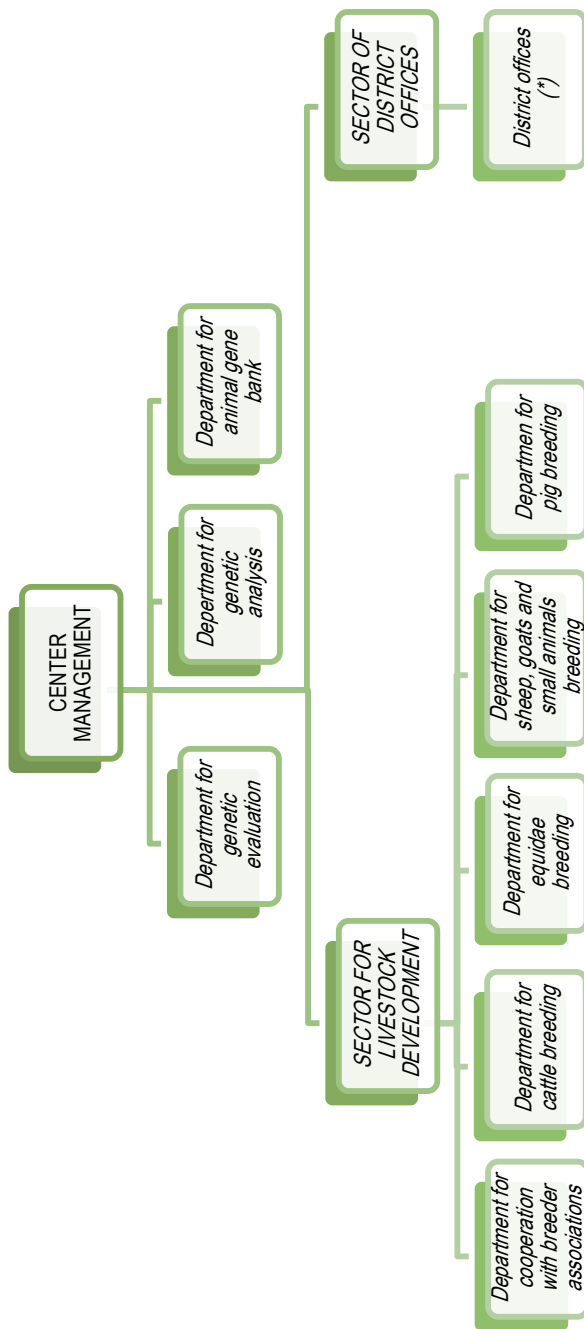
Centar za stočarstvo također je certificiran i prema normi ISO 9001:2015.

Slijedom toga su većina uzgojnih udruženja u stočarstvu odabrala HAPIH za „treću stranu“ odnosno partnera u provedbi specifičnih aktivnosti iz uzgojnih programa, uključujući sva tri uzgojna udruženja u sektoru ovčarstva, kozarstva i malih životinja.

Shema 1. Organizacijski ustroj Centra za stočarstvo
Organisation chart of Centre for livestock breeding

*popis i kontakti područnih ureda navedeni su u poglavlju Aktivnosti Sektora područnih ureda

*The list and contacts of regional offices are listed in the chapter Activities of the District Offices Sector.

2. NOVOSTI U SEKTORU

NEWS IN THE SECTOR

2.1. NOVOSTI U UZGOJU

NEWS IN BREEDING

Primjena genomskih podataka u funkciji provjere porijekla genotipiziranih životinja

U svrhu kvalitetnije provedbe uzgojno-seleksijskog rada mliječnih pasmina ovaca (istarska i paška ovca) u HAPIH-ovom Centru za stočarstvo razvijen je sustav za provjeru i utvrđivanju pogrešaka u rodoslovlju korištenjem čipova srednje gustoće ('54K SNP čip' sa ~ 54.000 SNP-ova) genotipiziranih životinja. Naime, ova tehnologija, pored procjene genomskih uzgojnih vrijednosti, omogućuje i provjeru porijekla te ispravljanje pogrešaka u rodovnicima (rekonstrukcija rodovnika) u elektroničkim bazama podataka kao što je jedinstveni registar ovaca i koza u svrhu točnije procjene uzgojnih vrijednosti i bržeg genetskog napredka populacije. Navedene aktivnosti provode se uz pomoć posebno razvijenih softverskih rješenja. Slijedeći moderne trendove, u sklopu razvoja sustava genomске selekcije za spomenute pasmine, kod provedbe ovih aktivnosti koristi se skupina programa BLUPF90. Jedan od programa iz te skupine je SeekParentF90 koji se koristi za provjeru roditeljstva pomoću SNP-ova. Za korištenje programa potrebne su dvije datoteke 1) datoteka s podacima porijekla koja ima sadrži tri kolone: životni broj životinje, oca i majke (pedfile) i 2) datoteka s genomskim podacima koja ima dva kolone: prvu sa životnim brojem životinje i drugu koja sadrži informacije o SNP-ovima (snpfile).

Slika 1. Ulazne datoteke za provjeru porijekla u programu SeekParentF90

kontrole mliječnosti prikazani su u obliku *Mjesečnog izvještaja*, pri čemu je na temelju proizvodnosti i kvalitete mlijeka moguće napraviti procjenu metaboličkog i hranidbenog statusa mliječnih stada. Ovaj izvještaj uzgajivači mogu pronaći u izborniku *Ovce i koze / izvještaj kontrole mliječnosti*, odabirom vrste životinja (ovce ili koze) i upisom datuma uzorkovanja. Mjesečni izvještaj sadrži sljedeće podatke: životni broj grla, dnevna količina mlijeka (ml), sadržaj (%) mliječne masti, bjelančevina, laktoze i suhe tvari bez masti, broj somatskih stanica (x 1000) i sadržaj uree (mg/100 ml).

Upravljanje hranidbom utječe na zdravlje životinja i isplativost proizvodnje mlijeka. Stoga je uzgajivačima na raspolaganju izvještaj Odnos bjelančevine : urea, u kojem je sadržaj mliječnih bjelančevina pokazatelj opskrbe energijom, a sadržaj uree pokazatelj opskrbe bjelančevinama. Sadržaj bjelančevina prikazan na okomitoj osi, a sadržaj uree na vodoravnoj osi. Cjelokupan grafikon je razdijeljen na 9 polja (E+B-, B-, E-B-, E+, E=B(OPT), E-, E+B+, B+, E-B+). Opis oznaka unutar polja: E+ označava višak energije u obroku; E- označava manjak energije u obroku; B+ označava višak razgradivih bjelančevina u obroku, B- označava manjak razgradivih bjelančevina u obroku. Kombinacije ovih dvaju oznaka ukazuju na hranidbeni status. Ovce/koze koje su optimalno opskrbljene energijom i bjelančevinama su u središnjem (optimalnom - OPT) polju. Ukoliko se životinje nalaze izvan ovog polja potrebno je potražiti uzroke takvog stanja te obrok prilagoditi stvarnim potrebama. Tablični prikaz životinja po pojedinim poljima nalazi se na dnu izvještaja.

Izveštaj uzgojnih vrijednosti pruža informacije o uzgojnim vrijednostima, koje su osnova uzgoja i selekcije, a izračunate su za svaku pojedino grlo u stadu. Procjena uzgojnih vrijednosti (UV) provodi se za svojstva mliječnosti i broj somatskih stanica, izračunava se dva puta godišnje sukladno međunarodnim standardima, a procjena se vrši za mliječne pasmine ovaca i koza. Izračun je temeljen na podacima proizvodnje mlijeka tj. zapisa dnevnih kontrola mliječnosti iz AT i B4 metode, pri čemu su uključeni podaci o porijeklu životinja iz matične knjige. Ovaj izvještaj može se pronaći u izborniku *Ovce i koze / izvještaji*.

Kontrola mliječnosti u istarske koze

Nastavlja se proširenje populacije istarske koze koja je pod obuhvatom kontrole mliječnost. Na inicijativu Agencije za ruralni razvoj Istre d.o.o. i Udruge uzgajivača istarske koze HAPIH-ov Centar za stočarstvo organizirao je prikupljanje i analizu uzoraka mlijeka koza. Ovo je još jedna aktivnost

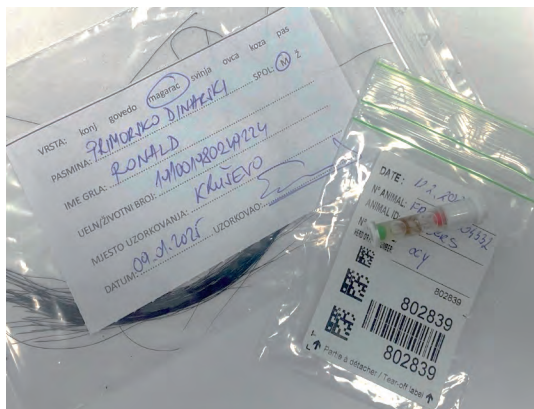
koja ima za cilj očuvanje istarske koze kao dijela uzgojnog, genetskog, kulturološkog i tradicijskog naslijeđa Istre, a provodi se kroz projekat „Naša istarska koza – La nostra capra istriana“.

Rezultati provedenih kontrola uzgajivačima su dostupni putem web Aplikacije za posjednike, koja se nalazi na web stranici HAPIH-a.

Kontrola mliječnosti je alat za upravljanje mliječnim stadima, osim što omogućuje poznavanje individualne proizvodnje količine mlijeka svakog grla kao i sastav mlijeka: količinu masti i bjelanjčevina, urea omogućuje i određivanje broja somatskih stanica.

HAPIH je ovlaštena organizacija i kontrolu mliječnosti provodi prema preporukama Međunarodne organizacije za kontrolu proizvodnosti domaćih životinja - ICAR.

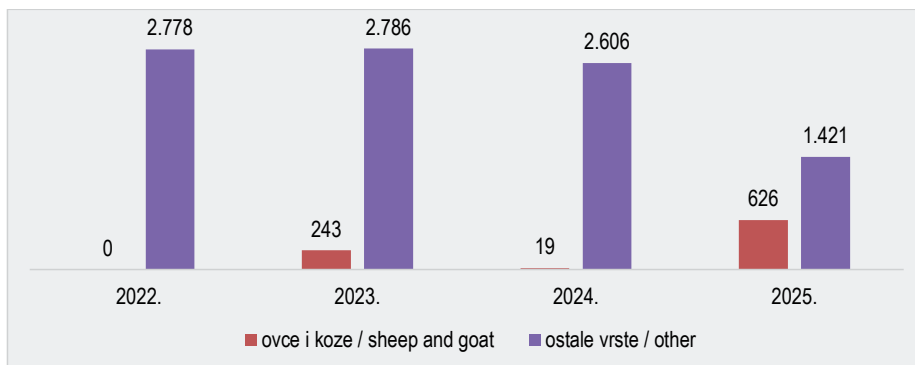
Banka gena HAPIH-a

Ministarstvo poljoprivrede je 15. rujna 2021. godine donijelo rješenje o priznavanju HAPIH-u statusa banke gena domaćih životinja *in vitro* kao dio nacionalne mreže banaka gena, a sve sa ciljem očuvanja genetske varijabilnosti ugroženih i gospodarski važnih pasmina domaćih životinja. Priznata banka animalnih gena (pBAG) provodi aktivnosti

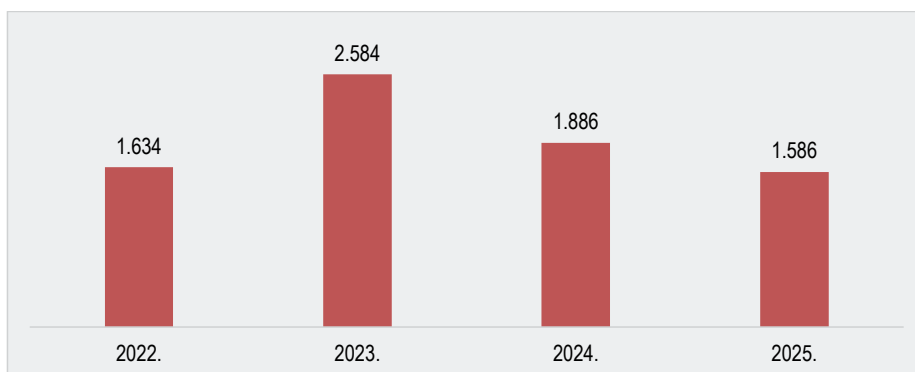
sukladno nacionalnom Zakonu o uzgoju domaćih životinja („Narodne novine“, broj 115/18. i 52/21.). Jedan od uvjeta za priznavanje banke gena *in vitro* je pristup reprezentativnim genetskim izvorima u suradnji s uzgojnim udruženjima. Aktivnosti koje se provode vezano uz priznatu banku animalnih gena jesu prikupljanje i pohrana genetičkog materijala u obliku tkiva, dlake i/ili otopine DNA izolirane iz dostavljenih uzoraka. HAPIH posjeduje odgovarajuće infrastrukturne kapacitete za pohranu genetskog i biološkog materijala kao i opremu potrebnu za prikupljanje, skladištenje te transport uzoraka do banke gena. Stručno osoblje HAPIH-a ima znanja i kompetencije za rukovanje biološkim i genetskim materijalom, od prikupljanja uzoraka, skladištenja, transporta, do laboratorijske analize i pohrane uzoraka u banku gena.

Svrha prikupljanja bioloških uzoraka je pohranom genetskog materijala u banku gena doprinijeti očuvanju populacija izvornih i drugih pasmina domaćih životinja te praćenju genetske varijabilnosti unutar njih. Kroz prikupljene uzorke i pohranjene genotipove izvornih i ostalih pasmina domaćih životinja periodično se prati genetska struktura populacija, stopa uzgoja u srodstvu, genetska „čistoća“ pasmina, genetski pokazatelji ugroženosti populacija, što će pridonijeti očuvanju biološke raznolikosti, održivom uzgoju izvornih pasmina te omogućiti HAPIH-u još aktivniju uključenost u provedbu Nacionalnog programa očuvanja izvornih i ugroženih pasmina domaćih životinja u Republici Hrvatskoj 2021.-2025. Pohranjeni podatci mogu se koristiti za plansko sparivanje temeljeno na genetskim udaljenostima između jedinki, sprječavanje uzgoja u srodstvu kao i identifikaciju životinje. Svaki DNA uzorak pohranjen u banku gena HAPIH-a ima pohranjenu svoju DNA „osobnu iskaznicu“ koja sadrži podatke o kvaliteti DNA i genotipu životinje. Tako će se moći koristiti za znanstvena istraživanja, što laboratoriju i banci gena HAPIH-a otvara vrata suradnje sa znanstveno-istraživačkim institucijama u Republici Hrvatskoj i šire. Razmjena podataka, znanja i iskustava omogućit će HAPIH-u aktivno djelovanje u sklopu Nacionalne mreže banaka gena te tako doprinijeti očuvanju i održivom uzgoju izvornih, ugroženih i drugih pasmina domaćih životinja.

Grafikon 1. Broj prikupljenih uzoraka za priznatu banku gena HAPIH-a (pBAG)*Number of collected samples for the HAPIH gene bank*

Izvor / Source: HAPIH

U HAPIH-ovoj banci gena (pBAG) u 2025. godini zaprimljena su ukupno 2047 uzoraka ovaca, koza i ostalih vrsta u obliku animalnog tkiva, krvi ili dlake. Iz dijela uzoraka izolirana je DNA za potrebe genetskih analiza (genotipizacija s MS biljezima, potvrde roditeljstva i/ili analiza MHS). Izoliranoj DNA izmjerena je koncentracija i utvrđena čistoća. Nakon završene genetske analize, preostala DNA je također pohranjena u banku gena.

Grafikon 2. Broj prikupljenih uzoraka za Nacionalnu banku gena (NmBAG)*Number of collected samples for National Gene Bank (NmBAG)*

Izvor / Source: HAPIH

Novi ISAG certifikati za molekularnu tipizaciju te potvrđivanje roditeljstva

Odjel za genetske analize HAPIH-ovog Centra za stočarstvo prošle je godine po drugi put sudjelovao u međulaboratorijskom testiranju koje provodi ISAG (International Society for Animal Genetics). Rezultate usporednih testova tipiziranja mikrosatelitskim markerima (STR typing) za goveda i konje zaprimili smo krajem 2025. godine. U oba testa laboratorij HAPIH-a svrstan je u 1. rang s pogreškom tipiziranja manjom od 2 %, što potvrđuje visoku kvalitetu naših usluga genotipizacije i potvrđivanja roditeljstva na međunarodnoj razini te nas svrstava među najbolje svjetske laboratorije. Učlanjenjem u ISAG u veljači 2022. HAPIH je postao punopravni član ove međunarodne organizacije koja na globalnoj razini potiče razmjenu istraživačkih ideja, rezultata i primjena organiziranjem konferencija i radionica, provedbom usporednih testova, izdavanjem stručnog časopisa te brojnim drugim aktivnostima. Formalni ciljevi Društva uključuju poticanje proučavanja genetskih utjecaja na svojstva životinja te olakšavanje razmjene ideja i materijala među istraživačima.

ISAG se razvio u međunarodno znanstveno društvo koje svojim članovima pruža platformu za razmjenu informacija i reagensa te u svojoj politici ne podupire komercijalne proizvode ili prakse, zbog čega se ne uključuje izravno u akreditaciju uslužnih laboratorija za genotipizaciju. Cilj usporednih testova (CT – comparison test)

jest omogućiti laboratorijima koji provode genotipizaciju DNA na uzorcima životinja održavanje visokih i međusobno usporedivih standarda, kao i usklađenost s međunarodnim pravilima nomenklature i postupcima utvrđivanja roditeljstva. ISAG utvrđuje pravila provedbe testova te laboratorijima članica omogućuje sudjelovanje u njima u dvogodišnjim intervalima. Provedbu za pojedinu vrstu nadzire stalno povjerenstvo od tri do sedam članova izabranih na redovitim konferencijama, a čine ga predstavnici institucija koje aktivno genotipiziraju ili istražuju tu vrstu. Jedan član predstavlja nadležni laboratorij odgovoran za odabir i distribuciju uzoraka sudionicima.

Nadležni laboratorij priprema najmanje 21 uzorak izolirane genomske DNA, uključujući jedan referentni s poznatim genotipom i 20 testnih uzoraka. Nakon provedene analize sudionici dostavljaju rezultate genotipizacije, kao i odgovore na zadatke vezane uz potvrđivanje roditeljstva, čime se procjenjuje njihova stručna sposobnost. HAPIH-ov Centar za stočarstvo prijavio se za usporedne testove za goveda i konje, a uzorci su zaprimljeni početkom 2025. godine. Zaprimljena su 23 uzorka DNA konja (20 testnih i 3 referentna) te 22 uzorka goveda (20 testnih i 2 referentna). Analiza je provedena STR markerima: kod konja je korišteno 17 osnovnih i dodatnih markera prema ISAG preporuci, a kod goveda osnovni set od 12 markera. Postupak uključuje laboratorijsku analitiku (umnožavanje markera i analizu na genetskom analizatoru) te računalnu obradu rezultata, pri čemu se softver prethodno kalibrira referentnim uzorcima. Dobiveni rezultati i odgovori na zadatke dostavljeni su nadležnim laboratorijima u propisanom roku. U studenom 2025. zaprimili smo certifikate o sudjelovanju koji sadrže apsolutni rang točnosti genotipizacije (Aga) našeg laboratorija te anonimni usporedni prikaz svih sudionika. U oba testa laboratorij HAPIH-a postigao je 1. rang s pogreškom manjom od 2 %, čime je potvrđena vrhunaska razina analitičke pouzdanosti.

Dobiveni certifikati imaju izravnu praktičnu vrijednost za uzgajivače jer jamče da se analize roditeljstva i identiteta životinja provode prema međunarodno priznatim standardima točnosti i pouzdanosti. To uzgajivačima osigurava: sigurnu potvrdu rodovnika i podrijetla grla, pouzdanu selekciju rasplodnih životinja, veću vjerodostojnost uzgojne dokumentacije na domaćem i međunarodnom tržištu i smanjenje rizika pogrešaka u uzgojnim programima i evidencijama. Certifikati stoga predstavljaju važan stručni i tržišni instrument koji pridonosi transparentnosti uzgoja, genetskom napretku uzgoja te jačanju konkurentnosti uzgajivača. Certifikati Centra za stočarstvo HAPIH-a za goveda i konje potvrđuju našu stručnost u genotipizaciji DNA uzoraka i utvrđivanju roditeljstva kod tih vrsta. U Republici Hrvatskoj smo jedini laboratorij koji posjeduje spomenute certifikate, što predstavlja značajan poticaj za daljnji razvoj animalne genetike i kontinuirano održavanje visokih međunarodnih standarda rada.

U laboratoriju se od 2021. provode genetske analize animalnih uzoraka, uključujući genotipizaciju STR markerima i potvrđivanje roditeljstva za konje, goveda, magarce, koze i svinje. Za potrebe rada laboratorija tijekom prošle godine nabavljena je dodatna oprema u vrijednosti cca. 53.000 eura.

Genetske analize u peradarstvu

U tijeku je postupak prikupljanja uzoraka krvi dravske i posavske guske s ciljem dokazivanja njihove genetske udaljenosti tih pasmina gusaka, genetskim analizama cilj je podržati priznavanje ove dvije populacije kao autohtonih pasmina gusaka u RH.

U Odjelu za genetske analize HAPIH-ovog Centra za stočarstvo, u suradnji s Hrvatskim savezom uzgajivača izvornih pasmina peradi (HSUIPP) i Agronomskim fakultetom, u 2022. godini odrađene su genetske analize kako bi se utvrdio genetski status populacija kokoši unutar tipa posavske kukmaste kokoši i križevačke kukmaste kokoši te procijenila njihova genetska udaljenost od srodnih i drugih komercijalnih pasmina i hibrida kokoši.

Genetske analize u ovčarstvu i kozarstvu

Za potrebe genetskih analiza genotipizacije, identifikacije i potvrđivanja roditeljstva u ovčarstvu i kozarstvu nabavljeni su specifični MS markeri, sukladno preporukama ISAG-a.

Set za koze sadrži 14 MS markera: CSRD247, ILSTS008, ILSTS19, ILSTS87, INRA005, INRA006, INRA023, INRA063, MAF065, MCM527, OARFCB20, SRCRSP5, SRCRSP8 i SRCRSP23. U 2022. je uspješno provedena genotipizacija 100 uzoraka istarske koze za AZRRI. Prikupljaju se također uzorci hrvatske šarene koze, iz kojih je izolirana DNK i pohranjena u Odjelu za genetske analize. Genotipizacija uzoraka izvornih pasmina koza veže se uz provedbu intervencije 70.05, na koju se HAPIH nije prijavljivao od 2022. godine.

Set za genotipizaciju i potvrđivanje roditeljstva za ovce sadrži 12 MS markera: CSRD247, ETH152/D5S2, INRA005, INRA006, INRA023, INRA063, INRA172, MAF065, MAF214, MCM042, MCM527 i OARFCB20. Preporuka Hrvatskom savezu uzgajivača ovaca i koza je da se uvede genotipizacija i potvrđivanje roditeljstva ponajprije za ovnove. U haremskom uzgoju gdje se u većim stadima drži više ovnova, greške u pedigreu se ne mogu izbjeći bez molekularno genetskog potvrđivanja roditeljstva.

Genetska osjetljivost ovaca na grebež (*scrapie*) regulirana je alelnim varijacijama u kodonima 136, 154 i 171 gena za prionski protein (*PrP*). U predstojećem razdoblju planira se uvođenje qPCR testa za otkrivanje polimorfizama za spomenuta 3 kodona *PrP* gena. Genetsko testiranje osjetljivosti ovaca na scrapie biti će dostupno svim zainteresiranim uzgajivačima ovaca.

2.2. MEĐUNARODNE AKTIVNOSTI *INTERNATIONAL ACTIVITIES*

Radni posjet Roslin Institutu u Edinburghu, UK

Research visit to Roslin Institute, Edingurgh, UK

U periodu od 9. do 19. lipnja 2025. godine hrvatska delegacija koju su činili dr. sc. Marija Špehar (voditeljica Odjela za genetsko vrednovanje HAPIH-ovog Centra za stočarstvo), te prof. dr. sc. Jelena Ramljak, izv. prof. dr. sc. Ante Kasap i doc. dr. sc. Valentino Držaić s Agronomskog fakulteta, Zavoda za specijalno stočarstvo, bila je u radnom posjetu Institutu u Roslinu zahvaljujući stipendiji u sklopu *Flexible Talent Mobility Award* koju je ostvario naš suradnik s Roslin Instituta dr. sc. Ivan Pocrnić. Kolega Pocrnić je ujedno bio i dio istraživačkog tima projekta „Genomska karakterizacija, konzervacija i selekcija s optimalnim doprinosima kod hrvatskih mliječnih pasmina ovaca (OPTISHEEP)“, a suradnja s njime je nastavljena i po završetku projekta na novim aktivnostima u primjeni genomskih podataka. Zanimljiva informacija o Roslin Institutu je vezana uz činjenicu da je na njemu 1996. godine došla na svijet prva klonirana životinja. Riječ je o ovci Dolly koja je živjela šest godina, ojanjila šest janjaca, a ime je dobila po pjevačici Dolly Parton.

Cilj posjete je bio prezentacija aktivnosti primjene genomskih podataka hrvatskih izvornih pasmina ovaca – istarske i paške ovce u uzgojno-seleksijskom radu kroz razvoj metodologije genomskog vrednovanja, kao i aktivnosti očuvanja genetske raznolikosti na temelju procjene genomskog inbridinga i efektivne veličine populacije, ali i mogućnostima daljnjeg razvoja na području primjene genomskih informacija. Obzirom da je u tijeku razvoj tzv. single-step metodologije genomskog vrednovanja ovih pasmina, poseban je naglasak dat novim opcijama u primjeni programa BLUPF90. Radi se o grupi programa koji omogućavaju pripremu genomskih i fenotipskih podataka, te porijekla, izračun komponenti varijance, procjenu genomskih uzgojnih vrijednosti, PCA analizu i grafičke prikaze genomskih asocijacijskih

studija (tzv. Manhattan plot). Jedan iz grupe ovih programa (SEEKPARENTS90F) se koristi za utvrđivanje eventualnih konflikata u porijeklu (netočna informacija o ocu ili majci) na temelju genomskih informacija što je naručito korisno kod naših pasmina gdje nema umjetnog osjemenjivanja. Kako bi se upoznali s dodatnim mogućnostima ovog programa, održan je online sastanak s dr. sc. Ignaciom Aguliarom iz Urugvaja koji je autor programa.

Kolege iz grupe Ivana Pocrnića (Ivan Pocrnić's Lab) su bile informirane o navedenim aktivnostima kroz prezentacije. Tako su dr. sc. Marija Špehar i izv. prof. dr. sc. Ante Kasap održali prezentacije o primjeni genomskih podataka u uzgoju i selekciji istarske i paške ovce, od prikupljanja uzoraka biološkog materijala životinja, genotipizacije, pripreme i korištenja genomskih podataka za genomsko vrednovanje na čijoj se implementaciji u praksu intenzivno radi, utvrđivanju konflikata u porijeklu i povezanost stada na temelju genomske informacije kao i odabiru najprikladnijih ovnova za sparivanje u stadima ovaca. Ujedno su kolege s Agronomskog fakulteta prof. dr. sc. Jelena Ramljak i doc. dr. sc. Valentino Držaić održali prezentacije o korištenju genomskih podataka u konzervacijske svrhe.

Suradnja se nastavlja jer su zacrtane nove aktivnosti, a rezultati dosadašnjih će ujedno biti prezentirani na kongresu Europske federacije za animalne znanosti (EAAP) koji će se održati u kolovozu u Innsbrucku, Austrija.

2.3. SURADNJA S UZGOJNIM UDRUŽENJIMA *COOPERATION WITH BREEDER ASSOCIATIONS*

Centar za stočarstvo kontinuirano surađuje s uzgojnim udruženjima, što uključuje pružanje stručne pomoći u provedbi uzgojnog programa te tehničke podrške u radu uzgojnih udruženja s naglaskom na rad i razvoj središnjih uzgajivačkih saveza. HAPIH kao *treća strana* pruža podršku u radu većini uzgojnih udruženja u RH. Među njima su sva četiri uzgojna udruženja u ovčarstvu/kozarstvu, peradarstvu i pčelarstvu: Hrvatski savez uzgajivača ovaca i koza (OV-KO savez), Hrvatski savez uzgajivača izvornih pasmina peradi (HSUIPP), Udruga uzgajivača hrvatskih pasmina peradi – Kukmica i Udruga uzgajivača selekcioniranih matica pčela Hrvatske.

Uzgojna udruženja u sekoru ovčarstva, kozarstva, pederadarstva i pčelarstva koja su imenovala HAPIH za treću stranu

UZGOJNO UDRUŽENJE

LOGO

Hrvatski savez uzgajivača ovaca i koza

Ilica 101 10000 Zagreb
Tel. +385 (1) 3903 133
savez@ovce-koze.hr
www.ovce-koze.hr

Hrvatski savez uzgajivača izvornih pasmina peradi

Svetošimunska cesta 25, 10 000 Zagreb
Tel. +385 (0) 99 392 4236
savez@hsuipp.hr

Udruga uzgajivača selekcioniranih matica pčela Hrvatske

Svetošimunska 25, 10 000 Zagreb
Tel. +385 (0) 91 625 0179
uzgajivaci.matica@gmail.com,
www.pubweb.carnet.hr/matica/

Udruga uzgajivača hrvatskih pasmina peradi – Kukmica

Ratarna 28, 48 260 Križevci
Tel. +385 (0) 98 803 113
opgmisir@gmail.com

Provedba specifičnih aktivnosti iz uzgojnih programa ovaca i koza uključuje: testiranje rasta i razvoja te proizvodnih odlika (fenotip), genetsko vrednovanje, vođenje matičnih knjiga, pripremu za izdavanje zootehničkih certifikata, uspostavu i vođenje baze podataka i sl. Prema ugovoru s HSUIPP-om Centar za stočarstvo HAPIH-a provodi označavanje rasplodnih kljunova, upis u središnji popis matičnih jata, sudjelovanje u radu stručnih tijela saveza i povjerenstava za ocjenu uzgojno valjanih kljunova.

Prema ugovoru s Udrugom uzgajivača selekcioniranih matica pčela HAPIH-ov Centar za stočarstvo provodi specifične aktivnosti iz uzgojnog programa koje uključuju vođenje matičnih knjiga, vođenje uzgojne dokumentacije, testiranje matica i vođenje baze podataka.

U 2025. godini Udruga uzgajivača hrvatskih pasmina peradi – Kukmica dobila je od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva status priznatog uzgojnog udruženje. Na temelju rješenja Udruga je tražila od HAPIH-a da joj bude treće strana u provedbi specifičnih tehničkih aktivnosti u upravljanju uzgojnim programom. Stoga je 27. ožujka 2025. godine potpisan ugovor o suradnji HAPIH-a i Udruge.

Jedna od važnih aktivnosti HAPIH-ovog Centra za stočarstvo je suradnja s uzgojnim udruženjima na organizaciji i održavanju savjetovanja za uzgajivače domaćih životinja u Republici Hrvatskoj. Tako su HAPIH i OV-KO savez, pod pokroviteljstvom Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva i Istarske županije, dana 20. i 21. listopada u Poreču organizirali 27. Savjetovanje uzgajivača ovaca i koza u RH i 26. izložbu ovčijih i kozjih sireva.

Djelatnici HAPIH-ovog Centra za stočarstvo također pomažu u pripremi i organizaciji godišnjih skupština uzgojnih udruženja. U 2025. godini održane sljedeće godišnje skupštine:

- Hrvatski savez uzgajivača izvornih pasmina peradi održao je redovnu godišnju skupštinu u 28. studenog 2025. godine u Varaždinu
- 22. ožujka 2025. godine u Podsusedu je održana redovna godišnja skupština Udruge uzgajivača selekcioniranih matica pčela Hrvatske
- Udruga uzgajivača hrvatskih pasmina peradi – Kukmica 11. travnja 2025. godine održala je redovnu godišnju skupštinu u Donjem Cubincu
- U sklopu 27. Savjetovanja uzgajivača ovaca i koza u RH u Poreču, 20. listopada 2025. godine Hrvatski savez uzgajivača ovaca i koza održao je redovnu godišnju skupštinu.

3. PROVEDBA AKTIVNOSTI *ACTIVITIES*

U ovom poglavlju prikazano je brojno stanje te rezultati testiranja rasta, razvoja, proizvodnih odlika, genetskog vrednovanja i provedbe uzgojnih programa u ovčarstvu, kozarstvu, peradarstvu i pčelarstvu.

Podaci o brojnom stanju prikupljeni su u jedinstvenim registrima koje vodi Uprava za stočarstvo i kvalitetu hrane MP-a.

Prikupljanje i obradu podataka napravio je HAPIH-ov Centar za stočarstvo.

Genetsko vrednovanje ovaca i koza također je provedeno je u HAPIH-ovom Centru za stočarstvo.

Laboratorijska analitika uzoraka mlijeka obavljena je u Središnjem laboratoriju za kontrolu kvalitete mlijeka, koji djeluje u sklopu HAPIH-ovog Centra za kontrolu kvalitete stočarskih proizvoda (CKKSP).

3.1. OVČARSTVO *SHEEP BREEDING*

3.1.1. Brojno stanje ovaca / *Figures in sheep breeding*

U 2025. godini u Hrvatskoj je zabilježen pad broja ovaca 5,8 % i koza 2,9 % u usporedbi s prethodnom godinom. Prema podacima koje objavljuje Državni zavod za statistiku ukupan broj ovaca iznosi 521.000 ovaca i 66.000 koza.

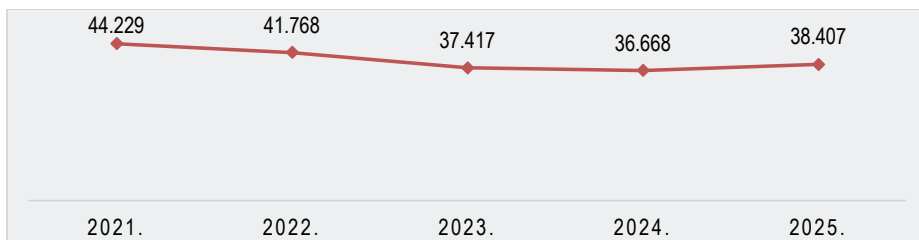
Niže navedeni podaci o brojnom stanju uzgojno-valjanih ovaca prikupljeni su u Jedinstvenom registru ovaca i koza, kojeg vodi Uprava za stočarstvo i kvalitetu hrane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, a odnose se na dan 31. prosinca 2025. godine. Broj uzgojno valjanih grla povećan je za 4,74 %.

Tablica 1. Brojno stanje uzgojno valjanih ovaca i uzgajivača
The number of herdbook sheep and breeders

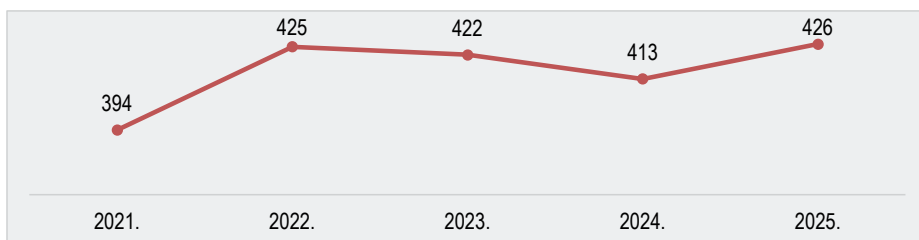
Županija County	2024.		2025.	
	Grla Heads	Uzgajivači Breeders	Grla Heads	Uzgajivači Breeders
Bjelovarsko-bilogorska	1.564	33	2.186	37
Brodsko-posavska	497	8	592	10
Dubrovačko-neretvanska	1.008	17	1.071	16
Grad Zagreb	25	1	0	0
Istarska	1.292	12	1.314	11
Karlovačka	1.354	25	1.724	27
Koprivničko-križevačka	799	18	716	19
Krapinsko-zagorska	293	12	332	15
Ličko-senjska	8.163	41	7.794	41
Međimurska	89	3	82	3
Osječko-baranjska	1.474	36	1.512	35
Požeško-slavonska	346	12	407	14
Primorsko-goranska	1.535	17	1.551	17
Sisačko-moslavačka	673	17	847	20
Splitsko-dalmatinska	4.080	24	3.973	20
Šibensko-kninska	5.722	54	5.631	50
Varaždinska	193	8	192	8
Virovitičko-podravska	835	10	946	12
Vukovarsko-srijemska	3.179	35	3.179	33
Zadarska	3.371	25	4.022	27
Zagrebačka	176	5	336	11
Sve / All	36.668	413	38.407	426

Izvor / Source: HAPIH

Napomena: Podaci navedeni u tablici odnose se na ženske kategorije životinja starijih od šest mjeseci i ovnova upisanih u knjigu rasplodnjaka na dana 31.12.2025. upisanih u JROK

Grafikon 3. Kretanje ukupnog broja uzgojno valjanih ovaca*Total number of herdbook sheep by year*

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 4. Kretanje broja uzgajivača uzgojno valjanih ovaca*Total number of herdbook herds by year*

Izvor / Source: HAPIH

Pasmine ovaca / Sheep breeds

Uzgojni program provodi se u 23 pasmine ovaca, od čega je 9 izvornih i 14 konvencionalnih pasmina. Centar za stočarstvo HAPIH-a provodi specifične aktivnosti iz uzgojnih programa. Izvorne pasmine lička (9.140) i dalmatinska pramenka (9.019 grla) čine 66,6 % uzgojno valjane populacije izvornih pasmina, a lacaune sa 3.428, romanovska ovca sa 2.926 i njemački merino sa 1.852 grla čine najbrojnije konvencionalne pasmine.

Tablica 2. Pasminski sastav uzgojno valjanih ovaca izvornih pasmina prema županiji
Breed structure of local herdbook sheep by breed and county

Pasmina Breed	Županija County	Ovce Ewes	Šilježice Yearlings	Ovnovi Rams	Svi All
Istarska ovca	Istarska	682	135	44	861
	Šibensko-kninska	6	3	1	10
	Varaždinska	4	0	1	5
	Sve / All	692	138	46	876
Creska ovca	Primorsko-goranska	849	132	22	1.003
	Sve / All	849	132	22	1.003
Krčka ovca	Primorsko-goranska	169	21	6	196
	Sve / All	169	21	6	196
Paška ovca	Ličko-senjska	710	47	22	779
	Zadarska	2.802	429	115	3.346
	Sve / All	3.512	476	137	4.125
Dubrovačka ovca - ruda	Dubrovačko-neretvanska	939	112	20	1.071
	Šibensko-kninska	49	0	1	50
	Sve / All	988	112	21	1.121
Lička pramenka	Bjelovarsko-bilogorska	168	10	4	182
	Karlovačka	928	169	36	1.133
	Koprivničko-križevačka	50	0	2	52
	Ličko-senjska	5.799	1.059	157	7.015
	Sisačko-moslavačka	71	10	5	86
	Brodsko-posavska	11	0	1	12
	Šibensko-kninska	231	88	5	324
	Vukovarsko-srijemska	16	0	0	16
	Zadarska	183	13	4	200
	Zagrebačka	22	0	3	25
	Osječko-baranjska	90	2	3	95
	Sve / All	7.569	1.351	220	9.140

Pasmina Breed	Županija County	Ovce Ewes	Šilježice Yearlings	Ovnovi Rams	Svi All
Dalmatinska pramenka	Splitsko-dalmatinska	3.396	500	77	3.973
	Šibensko-kninska	4.054	520	112	4.686
	Zadarska	288	46	0	334
	Vukovarsko-srijemska	20	5	1	26
	Sve / All	7.758	1.071	190	9.019
Cigaja	Bjelovarsko-bilogorska	12	5	1	18
	Koprivničko-križevačka	9	0	0	9
	Požeško-slavonska	77	17	1	95
	Krapinsko-zagorska	6	4	2	12
	Brodsko-posavska	209	73	3	285
	Vukovarsko-srijemska	418	160	17	595
	Virovitičko-podravska	61	3	4	68
	Osječko-baranjska	269	49	15	333
	Zagrebačka	19	3	1	23
	Sve / All	1.080	314	44	1.438
Rapska ovca	Primorsko-goranska	284	41	14	339
	Sve / All	284	41	14	339
Sve / All		22.901	3.656	700	27.257

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 3. Pasminka struktura hrvatskih izvornih pasmina, %
Breed structure of croatian local breeds %

Pasmina Breed	%
Istarska ovca	3,21
Creska ovca	3,68
Krčka ovca	0,72
Paška ovca	15,13
Dubrovačka ruda	4,11
Lička pramenka	33,53

Pasmina Breed	%
Dalmatinska pramenka	33,09
Cigaja	5,28
Rapska ovca	1,25

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 4. Pasminski sastav uzgojno valjanih ovaca konvencionalnih pasmina prema županiji
Breeds of foreign herdbook sheep by county

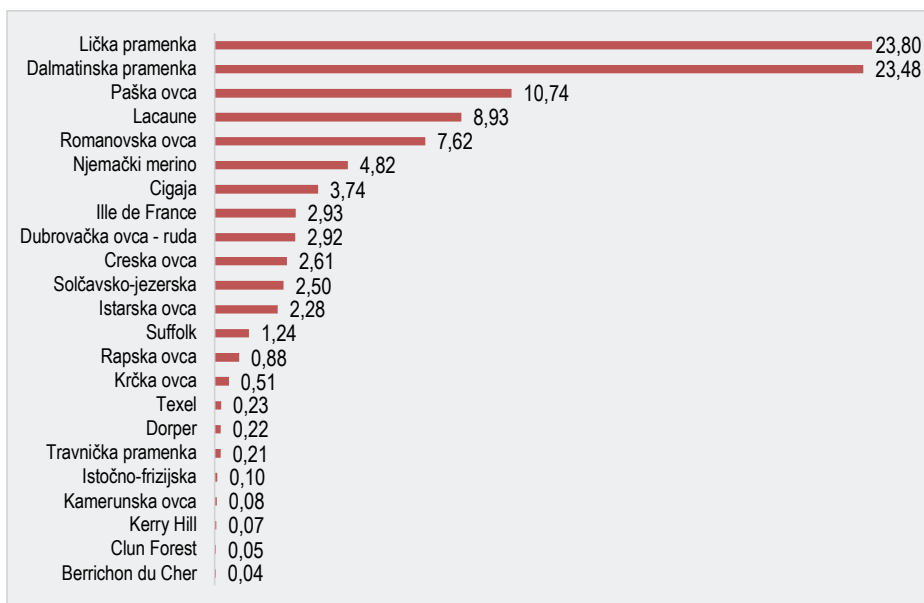
Pasmina Breed	Županija County	Ovce Ewes	Šilježice Yearlings	Ovnovi Rams	Svi All
Travnička pramenka	Sisačko-moslavačka	48	5	4	51
	Varaždinska	25	0	0	35
	Sve / All	73	5	4	82
Njemački merino	Bjelovarsko-bilogorska	60	2	3	65
	Karlovačka	15	7	2	24
	Požeško-slavonska	59	11	1	71
	Sisačko-moslavačka	94	23	4	121
	Brodsko-posavska	55	8	6	69
	Vukovarsko-srijemska	1.062	237	14	1.313
	Osječko-baranjska	161	27	1	189
	Sve / All	1.506	315	31	1.852
Suffolk	Bjelovarsko-bilogorska	110	20	9	139
	Požeško-slavonska	37	11	5	53
	Sisačko-moslavačka	109	34	9	152
	Vukovarsko-srijemska	83	9	7	99
	Osječko-baranjska	10	7	3	20
	Zagrebačka	6	4	3	13
	Sve / All	355	85	36	476

Pasma Breed	Županija County	Ovce Ewes	Šilježice Yearlings	Ovnovi Rams	Svi All
Romanovska ovca	Bjelovarsko-bilogorska	175	27	4	206
	Međimurska	72	7	3	82
	Primorsko-goranska	9	2	2	13
	Karlovačka	116	16	3	135
	Krapinsko-zagorska	120	35	4	159
	Koprivničko-križevačka	330	28	38	396
	Istarska	27	21	1	49
	Požeško-slavonska	89	0	3	92
	Sisačko-moslavačka	147	25	25	197
	Brodsko-posavska	8	4	0	12
	Šibensko-kninska	19	0	0	19
	Varaždinska	96	20	8	124
	Vukovarsko-srijemska	251	39	15	305
	Virovitičko-podravska	159	61	12	232
	Osječko-baranjska	441	128	14	583
	Zadarska	43	92	7	142
	Zagrebačka	143	31	6	180
	Sve / All	2.245	536	145	2.926
Istočno-frizijska	Bjelovarsko-bilogorska	10	0	0	10
	Krapinsko-zagorska	23	5	0	28
	Sve / All	33	5	0	38
Solčavsko-jezerska	Bjelovarsko-bilogorska	383	75	18	476
	Karlovačka	75	0	0	75
	Krapinsko-zagorska	104	11	4	119
	Koprivničko-križevačka	148	13	2	163
	Sisačko-moslavačka	105	18	4	127
	Sve / All	815	117	28	960

Pasma Breed	Županija County	Ovce Ewes	Šilježice Yearlings	Ovnovi Rams	Svi All
Lacaune	Bjelovarsko-bilogorska	696	166	21	883
	Karlovačka	274	79	4	357
	Krapinsko-zagorska	9	4	1	14
	Istarska	343	65	17	425
	Brodsko-posavska	89	51	2	142
	Šibensko-kninska	424	107	11	542
	Vukovarsko-srijemska	444	133	15	597
	Virovitičko-podravaska	373	83	12	468
	Sve / All	2.652	688	88	3.428
Ille de France	Bjelovarsko-bilogorska	141	41	6	188
	Koprivničko-križevačka	34	20	2	56
	Požeško-slavonska	48	24	3	75
	Sisačko-moslavačka	63	13	6	82
	Brodsko-posavska	64	6	2	72
	Varaždinska županija	8	0	1	9
	Vukovarsko-srijemska	187	36	5	228
	Virovitičko-podravaska	130	25	4	159
	Osječko-baranjska	126	31	5	162
	Zagrebačka	76	12	7	95
	Sve / All	877	208	41	1.126
Clun Forest	Virovitičko-podravaska	17	0	2	19
	Sve / All	17	0	2	19
Kamerunska ovca	Varaždinska	23	4	2	29
	Sve / All	23	4	2	29
Berrichon du Cher	Osječko-baranjska	16	0	0	16
	Sve / All	16	0	0	16
Dorper	Bjelovarsko-bilogorska	17	0	2	19
	Koprivničko-križevačka	26	11	3	40
	Osječko-baranjska	18	8	0	26
	Sve / All	61	19	5	85

Pasma Breed	Županija County	Ovce Ewes	Šilježice Yearlings	Ovnovi Rams	Svi All
Texel	Osječko-baranjska	76	10	2	88
	Sve / All	76	10	2	88
Kerry Hill	Sisačko-moslavačka	13	8	4	25
	Sve / All	13	8	4	25
Sve / All		8.762	2.000	388	11.150

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 5. Pasminka struktura uzgojno valjanih ovaca*Sher herdbook sheep by breed*

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 5. Pasmine uzgojno valjanih ovaca prema kategoriji
Breeds of herdbook sheep by category

Pasmina Breed	2024.			2025.			Sva grla All heads	Uzgajivači Breeders
	Grla Heads	Uzgajivači Breeders	Ovce Ewes	Šiljezice Yearlings	Ovnovi Rams			
Istarska ovca	914	12	692	138	46	876	11	
Creska ovca	1.023	4	849	132	22	1.003	4	
Krčka ovca	175	3	169	21	6	196	3	
Paška ovca	3.671	27	3.512	476	137	4125	27	
Dubrovačka ruda	1.071	18	988	112	21	1.121	17	
Lička pramenka	9.428	74	7.569	1.351	220	9.140	83	
Dalmatinska pramenka	9.160	70	7.758	1.071	190	9.019	64	
Cigaja	1.260	28	1.080	314	44	1.438	27	
Rapska ovca	323	9	284	41	14	339	9	
Travnička pramenka	110	3	73	5	4	82	2	
Merinolandschaf	2.077	20	1.506	315	31	1.852	20	
Suffolk	320	7	355	85	36	476	13	
Romanovska ovca	2.652	70	2.245	536	145	2.926	69	
Istočnofrizijska	41	3	33	5	0	38	3	
Solčavsko-jezerska	853	14	815	117	28	960	17	
Lacaune	2.376	16	2.652	688	88	3.428	17	
Ille de France	973	26	877	208	41	1.126	31	
Clun Forest	20	1	17	0	2	19	1	
Kamerunska	22	1	23	4	2	29	1	
Berrichon du Cher	20	1	16	0	0	16	1	
Dorper	76	4	61	19	5	85	4	
Kerry Hill	19	1	13	8	4	25	1	
Texel	84	1	76	10	2	88	1	
Sve / All	36.668	413	31.663	5.565	1.088	38.407	426	

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 6. Pasminska struktura konvencionalnih pasmina, %
Breed structure of foreign breeds %

Pasmina Breed	%
Travnička pramenka	0,7
Merinolandschaf	16,6
Suffolk	4,3
Romanovska ovca	26,3
Istočnofrizijska	0,3
Solčavsko-jezerska	8,6
Lacaune	30,7
Ille de France	10,1
Clun Forest	0,2
Kamerunska	0,3
Berrichon du Cher	0,1
Dorper	0,8
Kerry Hill	0,2
Texel	0,8

Izvor / Source: HAPIH

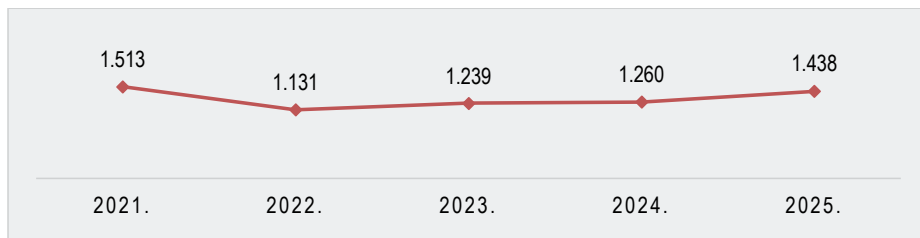
Hrvatske izvorne pasmine / Local sheep breeds

Cigaja

Tablica 7. Brojčani pokazatelji cigaje / The numerical indicators of cigaja sheep

Cigaja	2025.
Ugojno valjana grla / Herdbook sheep	1.438
Uzgajivači / Breeders	27
Prosječna veličina stada / Average herd size	53

Izvor / Source: HAPIH i MP

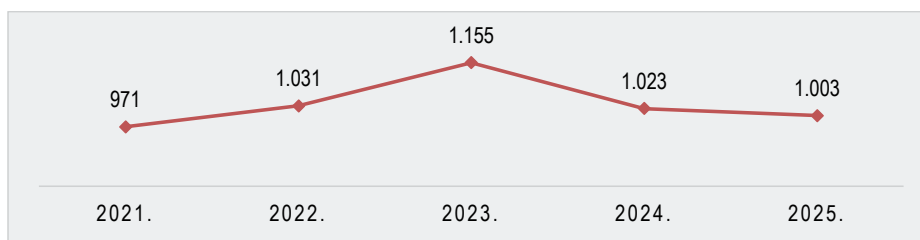
Grafikon 6. Broj uzgojno valjanih grla cigaje*The total number of cigaja herdbook sheep*

Izvor / Source: HAPIH

Creska ovca**Tablica 8. Brojčani pokazatelji creske ovce / The numerical indicators of creska sheep**

Creska ovca	2025.
Ugojno valjana grla / Herdbook goats	1.003
Uzgajivači / Breeders	4
Prosječna veličina stada / Average herd size	251

Izvor / Source: HAPIH

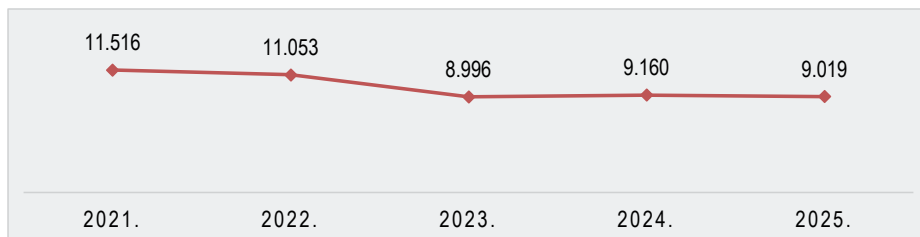
Grafikon 7. Broj uzgojno valjanih grla creske ovce*The total number of creska herdbook sheep*

Izvor / Source: HAPIH

Dalmatinska pramenka**Tablica 9. Brojčani pokazatelji dalmatinske pramenke***The numerical indicators of dalmatinska pramenka*

Dalmatinska pramenka	2025.
Ugojno valjana grla / Herdbook goats	9.019
Uzgajivači / Breeders	64
Prosječna veličina stada / Average herd size	141

Izvor / Source: HAPIH

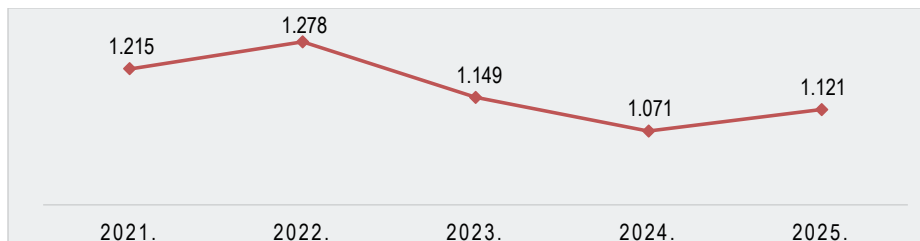
Grafikon 8. Broj uzgojno valjanih grla dalmatinske pramenke*The total number of dalmatinska pramenka herdbook sheep*

Izvor / Source: HAPIH

Dubrovačka ovca - ruda**Tablica 10. Brojčani pokazatelji dubrovačke rude***The numerical indicators of dubrovačka ruda*

Dubrovačka ruda	2025.
Ugojno valjana grla / Herdbook goats	1.121
Uzgajivači / Breeders	17
Prosječna veličina stada / Average herd size	66

Izvor / Source: HAPIH

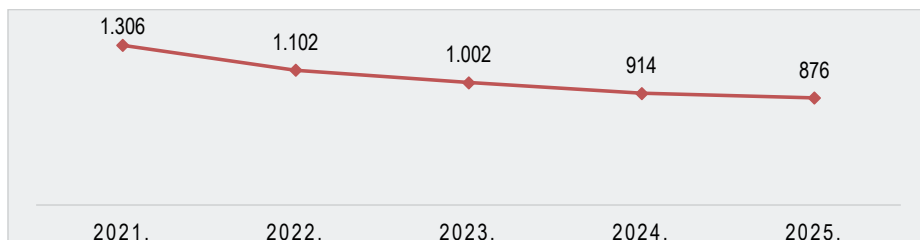
Grafikon 9. Broj uzgojno valjanih grla dubrovačke rude*The total number of dubrovačka ruda herdbook sheep*

Izvor / Source: HAPIH

Istarska ovca**Tablica 11. Brojčani pokazatelji istarske ovce***The numerical indicators of Istrian sheep*

Istarska ovca	2025.
Ugojno valjana grla / Herdbook goats	876
Uzgajivači / Breeders	11
Prosječna veličina stada / Average herd size	80

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 10. Broj uzgojno valjanih grla istarske ovce*The total number of istrian herdbook sheep*

Izvor / Source: HAPIH

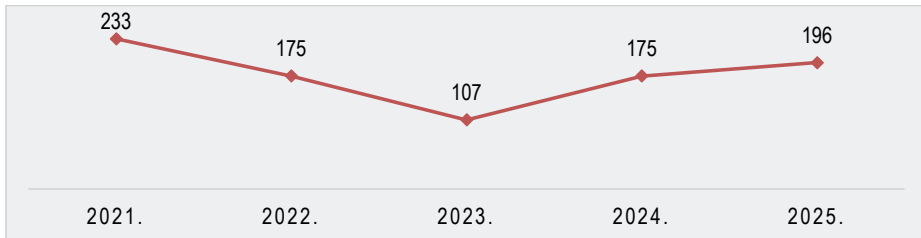
Krčka ovca

Tablica 12. Brojčani pokazatelji krčke ovce
The numerical indicators of krčka sheep

Krčka ovca	2025.
Ugojno valjana grla / Herdbook goats	196
Uzgajivači / Breeders	3
Prosječna veličina stada / Average herd size	65

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 11. Broj uzgojno valjanih grla krčke ovce
The total number of krčka herdbook sheep

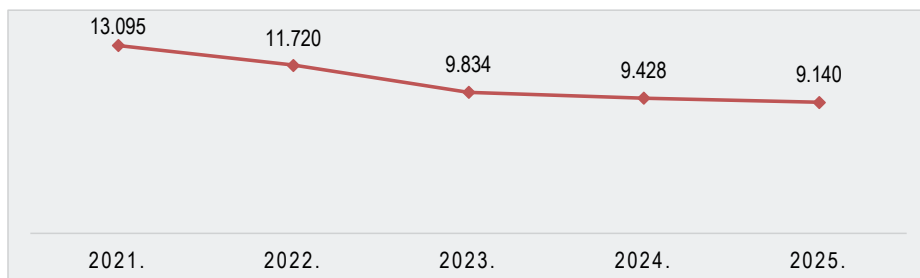
Izvor / Source: HAPIH

Lička pramenka

Tablica 13. Brojčani pokazatelji ličke pramenke
The numerical indicators of lička pramenka

Lička pramenka	2025.
Ugojno valjana grla / Herdbook goats	9.140
Uzgajivači / Breeders	83
Prosječna veličina stada / Average herd size	110

Izvor / Source: HAPIH

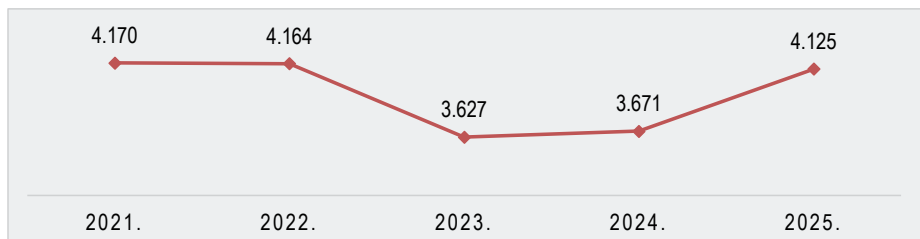
Grafikon 12. Broj uzgojno valjanih grla lička pramenke*The total number of lička pramenka herdbook sheep*

Izvor / Source: HAPIH

Paška ovca**Tablica 14. Brojčani pokazatelji paške ovce***The numerical indicators of paška sheep*

Paška ovca	2025.
Ugojno valjana grla / Herdbook goats	4.125
Uzgajivači / Breeders	27
Prosječna veličina stada / Average herd size	153

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 13. Broj uzgojno valjanih grla paške ovce*The total number of paška herdbook sheep*

Izvor / Source: HAPIH

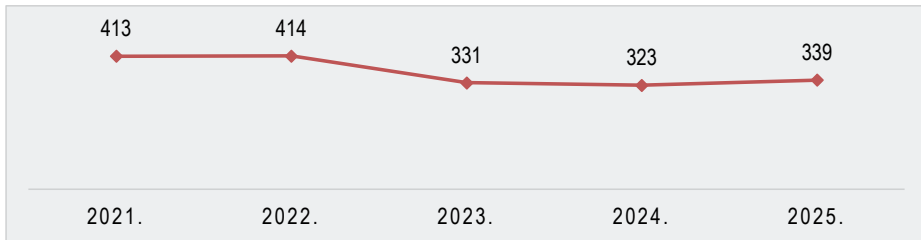
Rapska ovca

Tablica 15. Brojčani pokazatelji rapske ovce
The numerical indicators of rapska sheep

Rapska ovca	2025.
Ugojno valjana grla / Herdbook goats	339
Uzgajivači / Breeders	9
Prosječna veličina stada / Average herd size	38

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 14. Broj uzgojno valjanih grla rapske ovce
The total number of rapska herdbook sheep

Izvor / Source: HAPIH

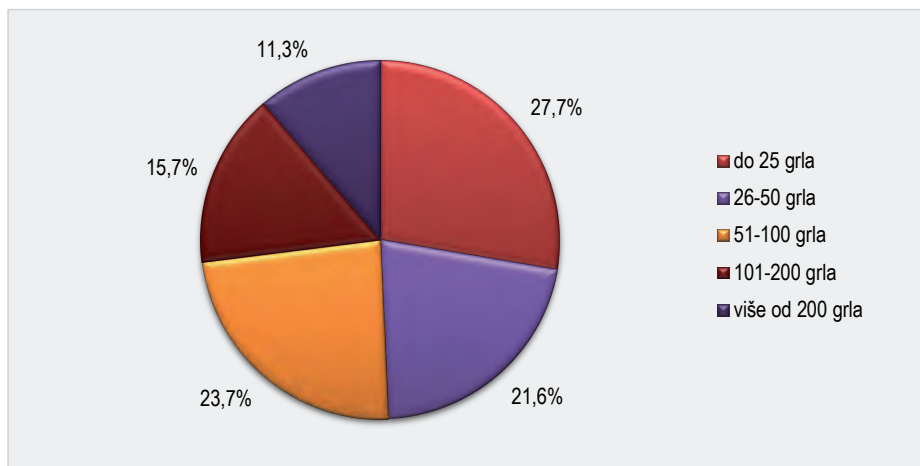
Veličina stada uzgojno valjanih ovaca / The herd size of herdbook herds

Tablica 16. Veličina stada uzgojno valjanih ovaca
Herd size in herdbook herds

Veličina stada Herd size	Broj stada
≤25	118
26-50	92
51-100	101
101-200	67
>200	48

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 15. Veličina stada uzgojno valjanih ovaca, %
Herd size in herdbook herds

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 17. Prosječna veličina uzgojno valjanih stada prema pasmini
Average herd size by breed

Veličina stada Herd size	Broj stada Number of herds
Istarska ovca	80
Creska ovca	251
Krčka ovca	65
Paška ovca	153
Dubrovačka ruda	66
Lička pramenka	110
Dalmatinska pramenka	141
Cigaja	53
Rapska ovca	38
Travnička pramenka	41
Merinolandschaf	93
Suffolk	37
Romanovska ovca	42
Istočnofrizijska	13

Veličina stada Herd size	Broj stada Number of herds
Solčavsko-jezerska	56
Lacaune	202
Ille de France	36
Clun Forest	19
Kamerunska	29
Berrichon du Cher	16
Dorper	21
Kerry Hill	25
Texel	88

Izvor / Source: HAPIH

3.1.2. Kontrola proizvodnosti ovaca / Sheep recording

Kontrola proizvodnosti provodi se prema smjernicama Međunarodne organizacije za kontrolu proizvodnosti domaćih životinja - ICAR (*The International Committee for Animal Recording*), a uključuje odobrene metode, mjerne uređaje te formule za izračun predmetnih vrijednosti. Kontrola proizvodnosti provodi se za svojstva mliječnosti, dok se dodatno bilježe reproduktivni parametri, te težine i prirasti grla u performance testu.

Najvažnija prednost ICAR-ovog Certifikata kvalitete je potvrđivanje visoke kvalitete i sigurnosti usluga koje HAPIH pruža svojim korisnicima, dok je neizravna korist vezana uz očuvanje povjerenja korisnika u rezultate navedenih aktivnosti te primjenu tih rezultata u uzgoju ovaca i koza.

**CERTIFICATE
OF QUALITY**

Valid up to
July 2029

Reprodukcijske odlike uzgojno valjanih ovaca*Reproductive characteristics in herdbook herds***Tablica 18. Reprodukcijske odlike uzgojno valjanih ovaca***Reproductive characteristics in herdbook herds*

Pasmina Breed	Broj ovaca Number of ewes	Broj janjenja No. of lambings	Broj janjadi No. of lambs	Indeks janjenja* Index of lambing	Veličina legla** Litter size
Berrichon du Cher	13	16	14	1,08	1,14
Cigaja	665	735	692	1,04	1,06
Clun Forest	10	10	10	1,00	1,00
Creska ovca	620	625	624	1,01	1,00
Dalmatinska pramenka	5.526	6.138	5.943	1,08	1,03
Dorper	49	74	54	1,10	1,37
Dubrovačka ovca - ruda	476	486	484	1,02	1,00
Ille de France	463	638	514	1,11	1,24
Istarska ovca	386	448	398	1,03	1,13
Istočno-frizijska	32	42	33	1,03	1,27
Kamerunska ovca	21	28	26	1,24	1,08
Krčka ovca	129	131	131	1,02	1,00
Lacaune	1.188	1.683	1.291	1,09	1,30
Lička pramenka	4.569	4.981	4.636	1,01	1,07
Njemački merino	693	787	726	1,05	1,08
Paška ovca	2.293	2.806	2.664	1,16	1,05
Rapska ovca	233	243	238	1,02	1,02
Romanovska ovca	1.278	2.224	1.402	1,10	1,59
Solčavsko-jezerska	472	668	556	1,18	1,20
Suffolk	189	228	191	1,01	1,19
Texel	26	27	27	1,04	1,00
Travnička pramenka	60	73	62	1,03	1,18
Sve / All	19.391	23.091	20.716	1,07	1,14

Izvor / Source: HAPIH, *Indeks janjenja = broj janjenja / broj ovaca;

**veličina legla = broj janjadi / broj janjenja

Performance filed test muške janjadi / Performance field test of young rams**Tablica 19. Rezultati performance field testa muške janjadi***Performance field test results of rams*

Pasmina Breed	Ovnovi Rams	Porodna težina (kg) Birth weight	Dnevni prirast (kg) Daily gain	Težina na kraju testa (kg) Weight at the end of the test
Cigaja	11	5,9	0,33	40,45
Dalmatinska pramenka	36	3,4	0,21	25,31
Dorper	12	3,3	0,33	37,86
Ille de France	65	4,0	0,32	37,44
Istarska ovca	22	4,2	0,24	29,24
Krčka ovca	4	4,0	0,26	30,62
Lacaune	22	3,5	0,33	37,71
Lička pramenka	85	3,7	0,26	31,06
Njemački merino	16	4,9	0,39	45,98
Paška ovca	46	4,2	0,18	22,58
Rapska ovca	13	3,6	0,22	26,58
Romanovska ovca	104	3,0	0,31	35,70
Solčavsko-jezerska	24	4,0	0,30	35,74
Suffolk	26	4,3	0,36	41,57
Texel	4	3,5	0,29	33,13
Travnička pramenka	3	4,7	0,30	36,06
Sve / All	493	3,7	0,28	33,52

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 20. Broj testiranih ovnova prema pasmini*The number of tested rams by breed*

Godina Year	Broj testiranih ovnova Number of tested rams	Broj pasmina Number of breeds
2021.	418	12
2022.	369	13
2023.	365	15
2024.	354	14
2025.	493	16

Izvor / Source: HAPIH

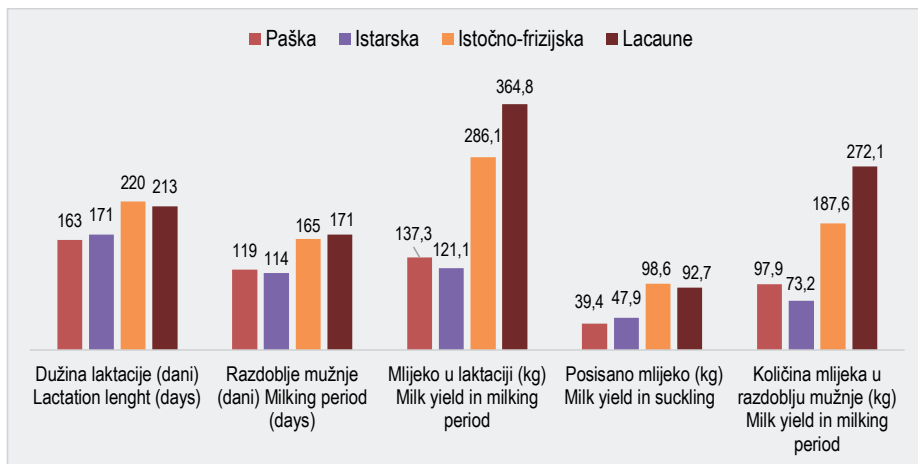
Mlijeko / Milk**Tablica 21. Ukupan broj zaključenih laktacija prema pasmini***Total number of completed lactations by breed*

Pasmina Breed	Godina / Year				
	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Istočnofrizijska ovca	57	40	41	36	33
Istarska ovca	562	466	235	118	216
Paška ovca	2.069	1.849	2.433	2.376	2.323
Lacaune	749	464	819	765	727
Sve / All	3.437	2.819	3.528	3.295	3.299

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 16. Prosječne laktacijske vrijednosti prema pasmini

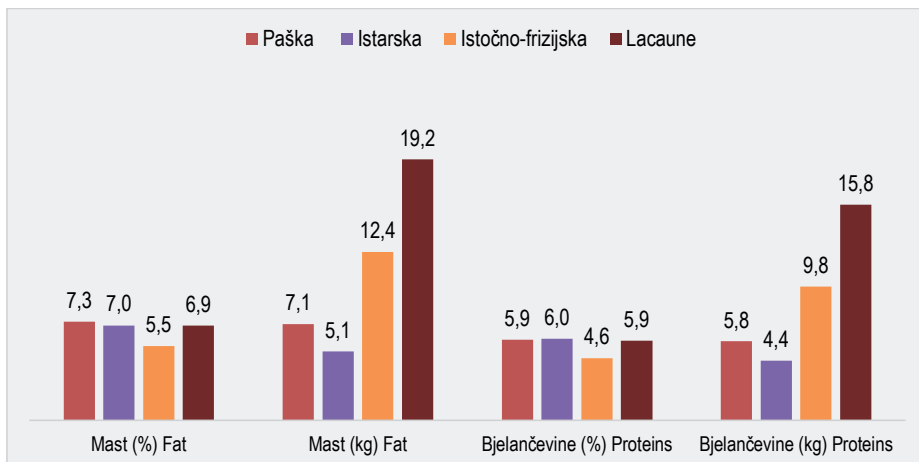
Average lactation values by breed

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 17. Mliječna mast i bjelančevine prema pasmini

Fat and protein by breed

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 22. Proizvodnja mlijeka paške ovce / Milk production in Paška breed

Laktacija Lactation	Broj zaključenih laktacija Number of completed lactation	Dužina laktacije (dani) Lactation length (days)	Razdoblje sisanja (dani) Suckling period (days)	Razdoblje mužnje (dani) Milking period (days)	Mlijeko u laktaciji (kg) Milk yield in lactation	Posisano mlijeko (kg) Milk yield in suckling period	Razdoblje mužnje / Milking period					
							Količina mlijeka (kg) Milk yield	Dnevna količina mlijeka (kg) Daily milk yield	Mast (%) Fat	Bjelačevine (%) Proteins		
1.	349	153	44	108	125,8	38,5	87,2	0,8	7,0	6,1	5,8	5,0
2.	380	160	44	116	139,6	41,2	98,4	0,8	6,9	6,8	5,9	5,8
3.	339	167	47	120	139,6	41,1	98,5	0,8	7,2	7,1	6,0	5,9
4.	292	168	45	123	142,8	41,2	101,6	0,8	7,3	7,4	6,0	6,0
≥5	963	165	43	122	138,2	38,0	100,2	0,8	7,5	7,4	6,0	6,0
Prosjeck / Average	163	163	44	119	137,3	39,4	97,9	0,8	7,3	7,1	5,9	5,8

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 23. Proizvodnja mlijeka Istarske ovce / Milk production in Istrian breed

Laktacija Lactation	Broj zaključenih laktacija Number of recorded lactation	Dužina laktacije (dani) Lactation length (days)	Razdoblje sisanja (dani) Suckling period (days)	Razdoblje mužnje (dani) Milking period (days)	Mlijeko u laktaciji (kg) Milk yield in lactation	Posisano mlijeko (kg) Milk yield in suckling period	Razdoblje mužnje / Milking period					
							Količina mlijeka (kg) Milk yield	Dnevna količina mlijeka (kg) Daily milk yield	Mast (%) Fat	Bjelačevine (%) Proteins		
1.	82	169	57	112	128,0	50,9	77,1	0,7	6,7	5,2	5,9	4,6
2.	38	172	54	118	136,6	57,5	79,1	0,7	7,0	5,5	6,0	4,7
3.	31	179	65	114	116,3	45,1	71,1	0,6	7,3	5,2	6,1	4,3
4.	24	158	53	106	116,8	43,9	72,9	0,7	7,1	5,1	6,0	4,3
≥5	41	176	59	118	99,1	37,1	62,0	0,5	7,1	4,4	6,1	3,7
Prosjeck / Average	171	171	58	114	121,1	47,9	73,2	0,6	7,0	5,1	6,0	4,4

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 24. Proizvodnja mlijeka istočno frizijske ovce / Milk production in East Friesian sheep

Laktacija Lactation	Broj zaključenih laktacija Number of recorded lactation	Dužina laktacije (dani) Lactation length (days)	Razdoblje sisanja (dani) Suckling period (days)	Razdoblje mužnje (dani) Milking period (days)	Mlijeko u laktaciji (kg) Milk yield in lactation	Posisano mlijeko (kg) Milk yield in suckling period	Razdoblje mužnje / Milking period					
							Količina mlijeka (kg) Milk yield	Dnevna količina mlijeka (kg) Daily milk yield	Mast (%) Fat	Mast (%) Fat	Bjelančevine (%) Proteins	Bjelančevine (%) Proteins
1.	5	219	57	162	359,9	188,9	171,0	1,0	5,1	10,7	4,6	8,9
2.	4	214	61	153	172,8	66,5	106,4	0,7	4,3	4,5	4,1	4,4
3.	4	209	57	153	150,5	53,3	97,2	0,6	4,2	4,0	3,6	3,5
4.	3	245	59	185	403,7	119,7	283,9	1,5	6,7	21,2	5,4	16,7
≥5	17	220	51	169	302,3	86,5	215,8	1,2	5,9	15,1	4,8	11,6
Prosjeck / Average	220	220	55	165	286,1	98,6	187,6	1,1	5,5	12,4	4,6	9,8

IZVOR / Source: HAPIH

Tablica 25. Proizvodnja mlijeka ovaca pasmine Lacuane / Milk production in Lacuane breed

Laktacija Lactation	Broj zaključenih laktacija Number of recorded lactation	Dužina laktacije (dani) Lactation length (days)	Razdoblje sisanja (dani) Suckling period (days)	Razdoblje mužnje (dani) Milking period (days)	Mlijeko u laktaciji (kg) Milk yield in lactation	Posisano mlijeko (kg) Milk yield in suckling period	Razdoblje mužnje / Milking period					
							Količina mlijeka (kg) Milk yield	Dnevna količina mlijeka (kg) Daily milk yield	Mast (%) Fat	Mast (%) Fat	Bjelančevine (%) Proteins	Bjelančevine (%) Proteins
1.	209	216	50	166	335,5	96,2	239,2	1,5	6,9	16,6	6,0	14,1
2.	179	201	36	165	319,8	79,5	240,3	1,4	6,8	16,6	5,8	13,8
3.	180	222	41	181	380,8	89,7	291,1	1,6	6,9	20,3	5,8	16,8
4.	79	203	42	161	429,4	110,3	319,1	2,0	7,3	23,3	6,0	19,0
≥5	80	220	39	181	442,0	102,0	340,0	1,9	7,3	25,2	5,8	19,9
Prosjeck / Average	213	213	42	171	364,8	92,7	272,1	1,6	6,9	19,2	5,9	15,8

IZVOR / Source: HAPIH

3.1.3. Genetsko vrednovanje ovaca / *Genetic evaluation in sheep*

Procjena uzgojnih vrijednosti (UV) životinja istočno frizijske, paške i istarske pasmine ovaca provodi se za svojstva mliječnosti i zdravlje vimena (broj somatskih stanica), a temelji se na podacima proizvodnje mlijeka (zapisi dnevnih kontrola mliječnosti prikupljenih iz AT i B4 metode) i informacijama porijekla. Za procjenu UV koristi se model s dnevnim zapisima (*engl. test-day model*), a procjena se provodi za svojstva dnevne količine mlijeka, količine i sadržaja mliječne masti i bjelančevina, te broja somatskih stanica odvojeno po pasminama. Statistički model za procjenu UV svojstava dnevne količine mlijeka, mliječne masti i bjelančevina uključuje fiksni utjecaj sezone janjenja, dok je stadij laktacije modeliran Ali-Schaefferovom laktacijskom krivuljom ugnježđenom unutar rednog broja laktacije i veličine legla. Starost kod janjenja opisana je linearnom regresijom ugnježđenom unutar rednog broja laktacije. Direktni aditivni genetski utjecaj, stado, interakcija stado-dan kontrole i permanentni utjecaj okoliša unutar laktacije uključeni su u model kao slučajni utjecaji. U statističkom modelu za procjenu UV za svojstva sadržaja mliječne masti i bjelančevina, te broja somatskih stanica korišteni su isti utjecaji osim starosti kod janjenja, dok je utjecaj veličine legla modeliran kao fiksni utjecaj s razredima. Za svojstvo broja somatskih stanica prije provedenog genetskog vrednovanja provedena je logaritamska transformacija korištenjem logaritamske funkcije s bazom 2 kako bi se dobila približna normalna distribucija za ovo svojstvo.

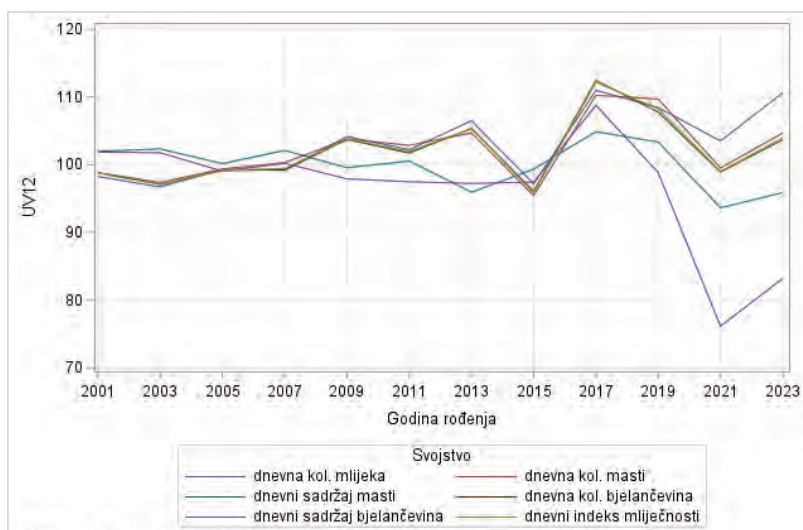
Na osnovi procjenjene UV za količinu mliječne masti i bjelančevina računa se indeks mliječnosti u kojem je ekonomska težina za količinu bjelančevina dvaput veća nego za mliječnu mast. Pored apsolutnih vrijednosti, UV za svako svojstvo se standardiziraju na srednju vrijednost 100 uz standardnu devijaciju od 12 bodova (tzv. standardizirana UV ili UV12). Životinje bolje od prosjeka imaju standardiziranu UV iznad 100 bodova. Za svaku životinju se, pored apsolutne i standardizirane UV navedenih svojstava, izračunava i pouzdanost procjene UV.

Genetski trendovi za svojstva mliječnosti i broja somatskih stanica

Genetski trendovi za svojstva mliječnosti izračunati su kao prosječna UV po godini rođenja i prikazani odvojeno po pasmini za životinje sa službenom UV (minimalna točnost procjenjene UV od 50 %). Na grafikonima od 18. do 23 su prikazane standardizirane UV (UV12) gdje se vrijednost od 100 smatra prosjekom, a sve iznad 100 označava napredak. Kod istočno frizijske ovce vidljiv je pozitivan genetski trend

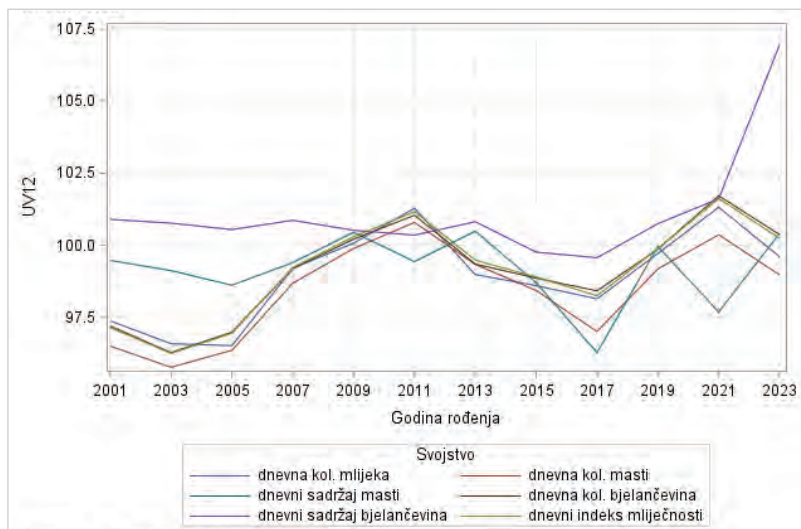
za svojstva dnevne količine mlijeka, masti, bjelančevina, te indeksa mliječnosti u promatranom razdoblju. Genetski trend za svojstva sadržaja masti i bjelančevina je većim dijelom konstantan uz neznatni pad zadnjih pet godina što ukazuje da je selekcija usmjerena prema količini, a manje ka kvaliteti mlijeka. Genetski trend za svojstva mliječnosti kod istarske ovce je konstantan za svojstvo sadržaja bjelančevina uz genetski napredak populacije za ovo svojstvo zadnjih sedam godina. Za svojstvo sadržaja masti je došlo do blagog pada, dok svojstva dnevne količine mlijeka, masti, bjelančevina, te indeksa mliječnosti imaju pozitivan trend u promatranom razdoblju. Paška ovca ima izražen pozitivan trend za svojstva dnevne količine mlijeka, masti, bjelančevina, te indeksa mliječnosti, dok su svojstva sadržaja masti i bjelančevina konstantna u promatranom razdoblju. Broj somatskih stanica jedan je od pokazatelja otpornosti na mastitis. Kod istočno frizijske i istarske ovce nema jasno izraženog genetskog trenda, a ujedno je i mali broj životinja koje zadovoljavaju kriterij službene UV tj. minimalne točnosti procjenjene UV od 50 %. Za razliku od ove dvije populacije, kod paške ovce gdje je i veličina uzgojne populacije veća, selekcija za smanjenje broja somatskih stanica je učinkovitija zadnjih deset godina.

Grafikon 18. Genetski trend za svojstva mliječnosti kod istočnofrizijske ovce
Genetic trend of dairy traits for East Friesian sheep

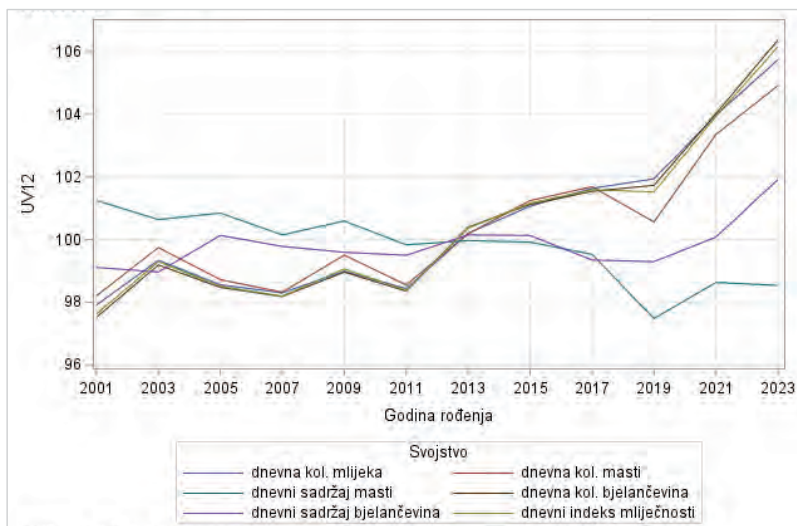
Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 19. Genetski trend za svojstva mliječnosti kod istarske ovce
Genetic trend of dairy traits for Istrian sheep

Izvor / Source: HAPIH

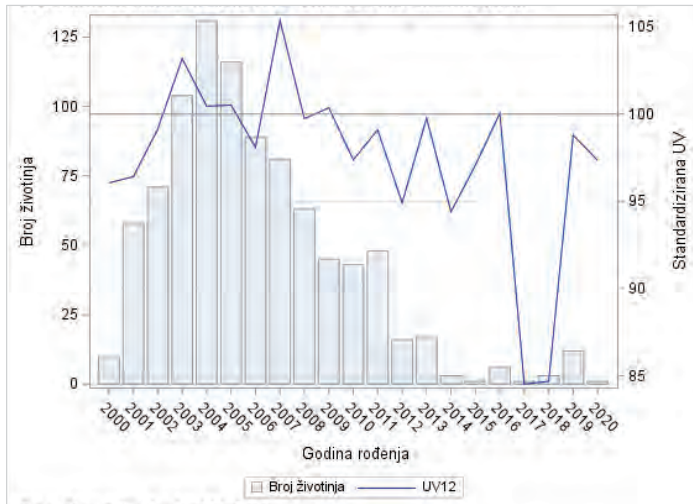
Grafikon 20. Genetski trend za svojstva mliječnosti kod paške ovce
Genetic trend of dairy traits for Pag sheep

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 21. Genetski trend za svojstvo broja somatskih stanica kod istočno frizijske ovce
Genetic trend of somatic cell count for East Friesian sheep

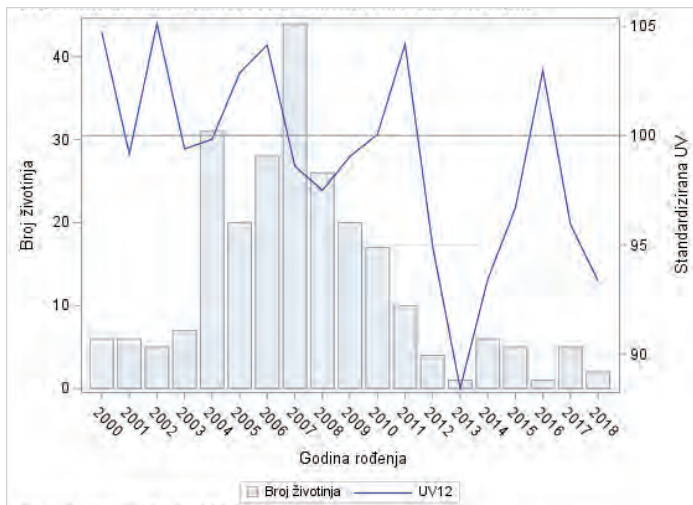
Genetic trend of somatic cell count for East Friesian sheep

Izvor / Source: HAPIH

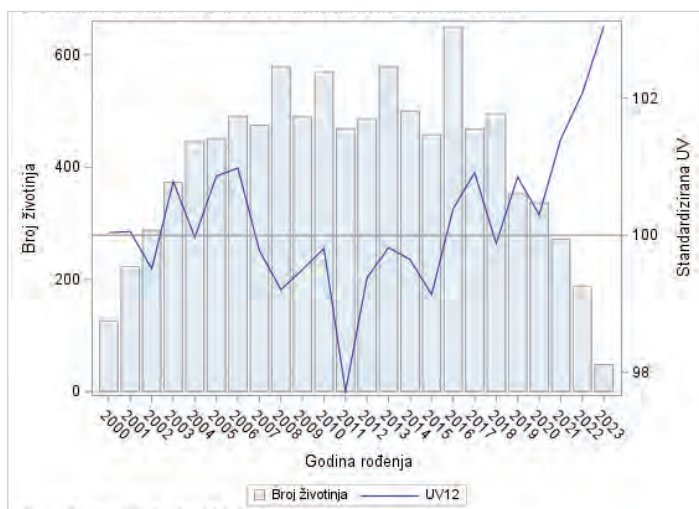
Grafikon 22. Genetski trend za svojstvo broja somatskih stanica kod istarske ovce
Genetic trend of somatic cell count for Istrian sheep

Genetic trend of somatic cell count for Istrian sheep

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 23. Genetski trend za svojstvo broja somatskih stanica kod paške ovce
Genetic trend of somatic cell count for Pag sheep

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 26. Najbolja ženska grla istočno frizijske ovce prema indeksu mliječnosti
The best ewes of East Friesian breed based on dairy index

Rank Rang	Životni broj Animal ID	Indeks mliječnosti Dairy index	Mlijeko Milk (kg)	Mast Fat (kg)	Mast Fat (%)	Bjelančevine Protein (kg)	Bjelančevine Protein (%)	Uzgajivač Breeder
1.	HR 531593025	142	127	146	144	140	137	Opg Golek Jure Kokinac
2.	HR 931630079	141	132	148	128	138	110	Opg Golek Jure Kokinac
3.	HR 731630077	132	121	133	135	131	123	Opg Golek Jure Kokinac
4.	HR 331593007	131	119	126	117	132	129	Opg Golek Jure Kokinac
5.	HR 731593019	130	120	129	129	130	120	Opg Golek Jure Kokinac
6.	HR 331630073	130	119	127	120	130	130	Opg Golek Jure Kokinac
7.	HR 331416159	119	118	118	107	118	105	Opg Golek Jure Kokinac
8.	HR 531609664	115	112	115	103	115	107	Opg Golek Jure Kokinac
9.	HR 331609745	113	108	113	108	113	112	Opg Golek Jure Kokinac
10.	HR 230922809	113	109	116	117	112	101	Opg Golek Jure Kokinac

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 27. Najbolja ženska grla istarske ovce prema indeksu mliječnosti
The best ewes of Istrian breed based on dairy index

Rank Rang	Životni broj Animal ID	Indeks mliječnosti Dairy index	Mlijeko Milk (kg)	Mast Fat (kg)	Mast Fat (%)	Bjelančevine Protein (kg)	Bjelančevine Protein (%)	Uzgajivač Breeder	
1.	HR 230664583	137	126	135	106	136	113	Opg Zlatić	Slum
2.	HR 830924629	123	124	114	98	125	107	Agrolaguna d.d.	Tar
3.	HR 731778949	114	113	109	89	115	99	Opg Mugreg	Sveti Lovreč
4.	HR 131244756	113	104	89	56	119	108	OG Dina Peršić	Kranjčiči
5.	HR 731452793	113	114	107	86	114	89	Og Murtić	Loborika
6.	HR 731778940	112	112	112	95	111	85	Opg Mugreg	Sveti Lovreč
7.	HR 632013264	112	106	111	113	111	118	Opg Mugreg	Sveti Lovreč
8.	HR 731611093	111	107	116	125	110	105	Opg Gordana Macan	Cukrići
9.	HR 232013252	110	113	108	83	110	79	Opg Mugreg	Sveti Lovreč
10.	HR 431777519	109	110	108	91	109	85	Opg Zlatić	Slum
11.	HR 131896316	109	106	110	108	108	99	Opg Gordana Macan	Cukrići
12.	HR 131478544	109	109	107	100	109	101	Opg Zlatić	Slum
13.	HR 131451798	109	108	110	90	108	85	Opg Zlatić	Slum
14.	HR 231399535	109	110	108	93	109	109	Opg Ivan Šolić	Karojba
15.	HR 531896435	108	106	108	104	107	104	Opg Zlatić	Slum
16.	HR 531478473	108	101	105	112	108	124	Opg Ivan Šolić	Karojba
17.	HR 731778973	107	101	105	114	107	131	Opg Mugreg	Sveti Lovreč
18.	HR 931768852	107	105	108	108	106	97	Opg Gordana Macan	Cukrići
19.	HR 531478531	106	101	107	112	106	122	Opg Zlatić	Slum
20.	HR 232065293	106	104	108	110	106	102	Opg Gordana Macan	Cukrići
21.	HR 432413362	106	103	101	97	107	119	Og Murtić	Loborika
22.	HR 432766537	106	104	106	97	106	98	Opg Gordana Macan	Cukrići
23.	HR 431145049	106	106	106	87	106	85	Opg Gordana Macan	Cukrići
24.	HR 931478543	106	105	108	114	105	107	Opg Zlatić	Slum

Rank Rang	Životni broj Animal ID	Indeks mliječnosti Dairy index	Mlijeko Milk (kg)	Mast Fat (kg)	Mast Fat (%)	Bjelančevine Protein (kg)	Bjelančevine Protein (%)	Uzgajivač Breeder	
25.	HR 831145044	106	105	104	97	106	102	Opg Gordana Macan	Cukrići
26.	HR 730225746	106	102	105	118	106	110	Kaić Mario	Valtura
27.	HR 631452660	106	105	106	102	105	97	Opg Gordana Macan	Cukrići
28.	HR 132095793	105	104	106	104	105	97	Opg Gordana Macan	Cukrići
29.	HR 432013270	105	104	103	98	105	104	Opg Mugreg	Sveti Lovreč
30.	HR 131611105	105	101	109	124	104	108	Opg Gordana Macan	Cukrići

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 28. Najbolja ženska grla paške ovce prema indeksu mliječnosti*The best ewes of Pag breed based on BV for dairy index*

Rank Rang	Životni broj Animal ID	Indeks mliječnosti Dairy index	Mlijeko Milk (kg)	Mast Fat (kg)	Mast Fat (%)	Bjelančevine Protein (kg)	Bjelančevine Protein (%)	Uzgajivač Breeder	
1.	HR 532344757	148	148	148	104	148	101	Og Fabijanić Đovani	Šimuni
2.	HR 632576277	148	148	147	90	148	107	Opg Vidas	Novalja
3.	HR 531402706	148	148	148	74	148	56	Og Fabijanić Đovani	Šimuni
4.	HR 432289596	148	137	147	108	148	127	Opg Vidas	Novalja
5.	HR 230593717	147	148	148	104	146	93	Opg Kuzman	Caska
6.	HR 731258175	145	142	148	97	144	97	Opg Vidas	Novalja
7.	HR 232833475	144	144	141	94	144	101	Opg Vidas	Novalja
8.	HR 630849758	144	133	146	120	143	120	Og Zubović Franjo	Kolan
9.	HR 831648418	144	137	148	120	142	108	Opg Vidas	Novalja
10.	HR 430622502	143	140	145	96	142	101	Opg Pikulo	Novalja
11.	HR 832711827	143	143	142	90	143	95	Opg Vidas	Novalja
12.	HR 731919503	141	140	140	89	141	99	Opg Đurđica i Jure	Novalja
13.	HR 232608729	140	147	134	79	141	76	Og Fabijanić Đovani	Šimuni
14.	HR 930846824	138	134	140	95	137	104	Opg Vidas	Novalja

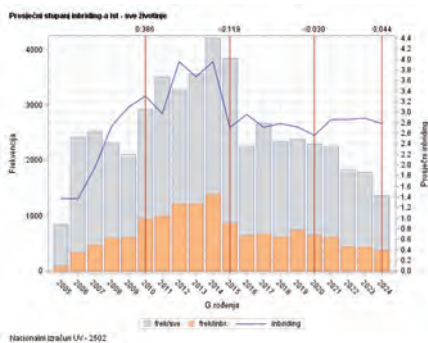
Rank Rang	Životni broj Animal ID	Indeks mliječnosti Dairy index	Mlijeko Milk (kg)	Mast Fat (kg)	Mast Fat (%)	Bjelančevine Protein (kg)	Bjelančevine Protein (%)	Uzgajivač Breeder
15.	HR 731123461	137	142	128	72	139	86	Og Fabijanić Đovani Šimuni
16.	HR 331258452	135	131	128	86	136	107	Opg Vidas Novalja
17.	HR 231123465	135	134	138	107	134	97	Og Fabijanić Đovani Šimuni
18.	HR 132344761	135	140	128	84	136	82	Og Fabijanić Đovani Šimuni
19.	HR 530622627	135	136	130	88	136	94	Og Fabijanić Đovani Šimuni
20.	HR 130650921	135	131	140	101	133	98	Opg Zvonko Kustići
21.	HR 930593723	135	135	144	112	132	88	Opg Kuzman Caska
22.	HR 330760210	135	126	135	105	134	121	Opg Zvonko Kustići
23.	HR 530593100	134	129	131	102	135	110	Opg Zvonko Kolan
24.	HR 632608732	134	143	128	83	135	73	Og Fabijanić Đovani Šimuni
25.	HR 931402701	134	133	124	82	136	98	Og Fabijanić Đovani Šimuni
26.	HR 231102023	133	134	137	103	132	84	Og Emanuela Pag
27.	HR 531063425	133	134	133	92	133	95	Opg Pikulo Novalja
28.	HR 732191383	133	129	138	104	131	102	Opg Vidas Novalja
29.	HR 131258459	133	141	128	77	134	91	Opg Vidas Novalja
30.	HR 530760170	133	125	131	105	133	122	Opg Pikulo Novalja
31.	HR 131099267	132	131	129	91	133	98	Opg Vidas Novalja
32.	HR 731705028	132	131	127	90	133	107	OPG Figurica Kolan
33.	HR 132576388	132	133	136	94	131	93	Opg Vidas Novalja
34.	HR 932289584	132	131	130	92	132	102	Opg Vidas Novalja
35.	HR 532191778	132	122	126	100	133	118	Mih Farma D.O.O Kolan
36.	HR 232344754	132	135	119	71	135	92	Og Fabijanić Đovani Šimuni
37.	HR 332344755	131	132	120	86	134	99	Og Fabijanić Đovani Šimuni
38.	HR 633149999	131	139	124	83	132	94	Mih Farma D.O.O Kolan
39.	HR 230454976	131	125	132	105	130	109	Opg Zvonko Kustići
40.	HR 632575964	131	136	123	78	133	91	Mih Farma D.O.O Kolan
41.	HR 231706343	131	127	125	91	132	113	Opg Šime Supraha Kolan
42.	HR 831258135	130	127	131	93	129	101	Opg Vidas Novalja

Rank Rang	Životni broj Animal ID	Indeks mliječnosti Dairy index	Mlijeko Milk (kg)	Mast Fat (kg)	Mast Fat (%)	Bjelančevine Protein (kg)	Bjelančevine Protein (%)	Uzgajivač Breeder	
43.	HR 231099235	130	123	129	101	130	113	Opg Vidas	Novalja
44.	HR 332833484	130	130	142	110	126	84	Opg Vidas	Novalja
45.	HR 233171157	130	121	120	101	132	132	Mih Farma D.O.O	Kolan
46.	HR 331648405	130	125	133	105	128	106	Opg Vidas	Novalja
47.	HR 831648450	130	119	132	115	129	124	Opg Vidas	Novalja
48.	HR 931627959	130	131	130	101	129	86	Og Fabijanić Đovani	Šimuni
49.	HR 632576426	129	130	131	95	128	100	Opg Vidas	Novalja
50.	HR 331063423	129	122	120	95	131	134	Opg Pikulo	Novalja

Izvor / Source: HAPIH

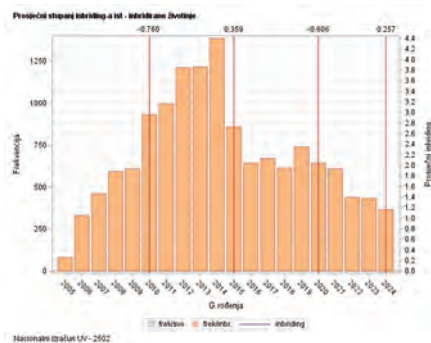
Grafikon 24. Prosječni stupanj uzgoja u srodstvu kod istarske ovce – sve životinje

Average inbreeding in Istrian sheep – all animals

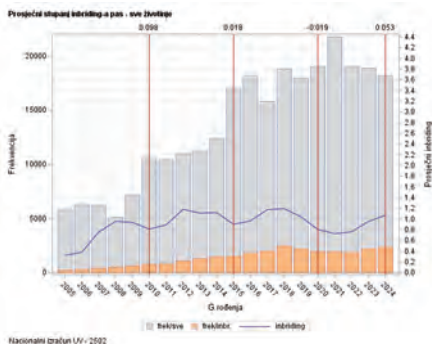

Grafikon 25. Prosječni stupanj uzgoja u srodstvu kod istarske ovce – životinje uzgojene u srodstvu

Average inbreeding in Istrian sheep – inbred animals

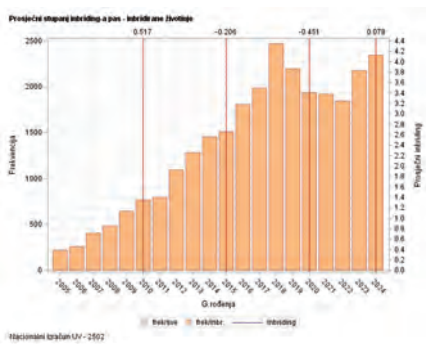

Grafikon 26. Prosječni stupanj uzgoja u srodstvu kod paške ovce – sve životinje
Average inbreeding in Pag sheep – all animals

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 27. Prosječni stupanj uzgoja u srodstvu kod paške ovce – životinje uzgojene u srodstvu
Average inbreeding in Pag sheep – inbred animals

Na grafikonima od 24. do 27. prikazan je prosječni stupanj uzgoja u srodstvu za sve životinje kao i za one uzgojene u srodstvu (gdje se kao kriterij uzima stupanj inbridinga veći od 5,00 %), a koje su rođene u razdoblju od 2005. do 2025. godine. Kod istarske ovce prosječni inbriding za populaciju pod uzgojno-seleksijskim radom kretao se je od 1,37 % 2005. do 4,06 % 2025. godine. U zadnjem petogodišnjem razdoblju (2020. do 2025. godina) došlo je do blagog porasta prosječnog inbridinga za 0,30 %. Zadnjih desetak godina došlo je do smanjenja broja životinja uzgojenih u srodstvu. Međutim, uslijed smanjenja populacije istarske ovce obuhvaćene uzgojno-seleksijskim radom, vrijednosti prosječnog inbridinga zadnjih pet godina osciliraju, te je zamjećen blagi porast (0,51 %) u odnosu na prethodno petogodišnje razdoblje. U populaciji paške ovce prosječni se je inbriding kretao od 0,32 % 2005. godine do 1,35 % 2025. godine. Ovaj porast može se tumačiti potpunijim porijeklom obzirom da sve veći broj životinja ima poznato porijeklo kroz više generacija. Kod životinja uzgojenih u srodstvu, za razdoblje od 2005. do 2020. godine prosječni je inbriding bio u padu, dok je zadnjih pet godina došlo do blagog porasta prosječnog inbridinga odnosno povećanja broja životinja uzgojenih u srodstvu.

3.2. KOZARSTVO / GOAT BREEDING

3.2.1. Brojno stanje koza / Figures in goat breeding

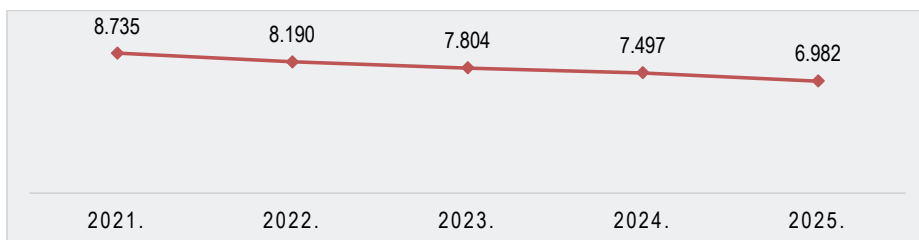
Podaci o brojnom stanju koza prikupljeni su u Jedinstvenom registru ovaca i koza, kojeg vodi Uprava za stočarstvo i kvalitetu hrane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, a odnose se na dan 31. prosinca 2025. godine.

Tablica 29. Brojno stanje uzgojno valjanih koza i uzgajivača
The number of herdbook goats and breeders

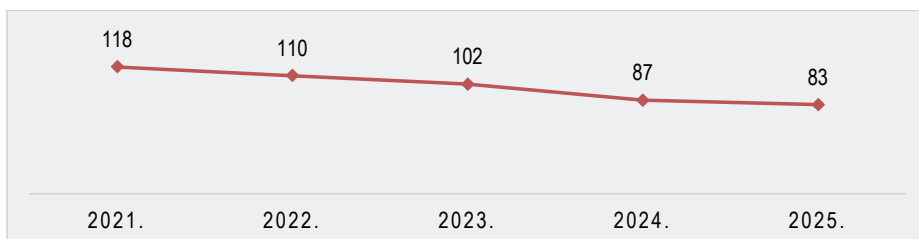
Županija County	2024.		2025.	
	Grla Heads	Uzgajivači Beeders	Grla Heads	Uzgajivači Beeders
Zagrebačka	127	3	169	3
Varaždinska	1.472	11	1.426	10
Međimurska	1.935	20	1.437	19
Koprivničko-križevačka	1.036	10	1.016	9
Bjelovarsko-bilogorska	196	1	222	1
Dubrovačko-neretvanska	403	5	451	6
Sisačko-moslavačka	73	2	30	2
Virovitičko-podravska	19	1	23	1
Osječko-baranjska	20	2	23	2
Istarska	173	8	221	9
Zadarska	1.466	14	1.388	13
Šibensko-kninska	489	9	466	7
Splitsko-dalmatinska	88	1	110	1
Sve / All	7.497	87	6.982	83

Izvor / Source: HAPIH

Napomena: Podaci navedeni u tablici odnose se na ženske kategorije životinja starijih od šest mjeseci i jarčeva upisanih u knjigu rasplodnjaka na dana 31.12.2025. upisanih u JROK

Grafikon 28. Kretanje ukupnog broja uzgojno valjanih koza*The total number of herdbook goats by year*

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 29. Kretanje broja uzgajivača uzgojno valjanih koza*The number of herdbook herds*

Izvor / Source: HAPIH

Pasmine koza / Goat breeds

Uzgojni program provodi se za sedam pasmina koza, od čega su tri izvorne i četiri konvencionalne pasmine. Uzgojno udruženje je Hrvatski savez uzgajivača ovaca i koza, dok Centar za stočarstvo HAPIH-a provodi specifične aktivnosti iz uzgojnog programa.

Tablica 30. Pasminski sastav uzgojno valjanih koza prema županiji
Breed structure of herdbook goats by county

Pasmina	Županija / County	Koze	Jarice	Jarčevi	Svi / All
Alpina	Bjelovarsko-bilogorska	165	52	5	222
	Međimurska	992	319	31	1.342
	Koprivničko-križevačka	634	204	21	859
	Varaždinska	935	154	31	1.120
	Osječko-baranjska	9	6	0	15
	Zagrebačka	78	23	1	102
	Sve / All	2.813	758	89	3.660
Sanska koza	Međimurska	42	17	2	61
	Koprivničko-križevačka	116	21	7	144
	Šibensko-kninska	32	5	2	39
	Varaždinska	211	74	13	298
	Virovitičko-podravska	12	7	4	23
	Zagrebačka	50	17	0	67
	Sve / All	463	141	28	632
Burska koza	Koprivničko-križevačka	2	0	1	3
	Sisačko-moslavačka	24	0	2	26
	Osječko-baranjska	7	0	1	8
	Sve / All	33	0	4	37
Hrvatska bijela koza	Dubrovačko-neretvanska	25	12	0	37
	Šibensko-kninska	147	33	8	188
	Zadarska	54	11	5	70
	Sve / All	226	56	13	295
Murciano-Granadina	Sisačko-moslavačka	1	0	3	4
	Koprivničko-križevačka	8	2	0	10
	Sve / All	9	2	3	14

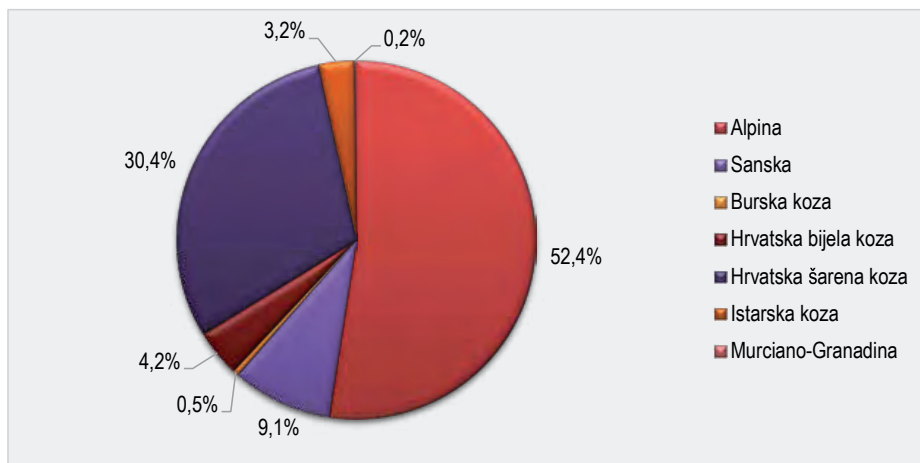
Pasmina	Županija / County	Koze	Jarice	Jarčevi	Svi / All
Hrvatska šarena koza	Međimurska	23	9	2	34
	Dubrovačko-neretvanska	371	40	3	414
	Splisko-dalmatinska	96	10	4	110
	Šibensko-kninska	173	59	7	239
	Varaždinska	7	0	1	8
	Zadarska	938	323	57	1.318
	Sve / All	1.608	441	74	2.123
Istarska koza	Istarska	146	67	8	221
	Sve / All	146	67	8	221
Sve / All		5.298	1.465	219	6.982

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 31. Pasminski sastav uzgojno valjanih koza
Breed structure of herdbook goats

Pasmina	2024.			2025.			
	Grla Heads	Uzgajivači Breeders	Koze Does	Jarica Yearlings	Jarčevi Bucks	Sva grla All heads	Uzgajivači Breeders
Alpina	4.166	36	2.813	758	89	3.660	33
Sanska	621	8	463	141	28	632	8
Burska koza	41	3	33	0	4	37	3
Hrvatska bijela koza	297	7	226	56	13	295	6
Hrvatska šarena koza	2.144	23	1.608	441	74	2.123	22
Istarska koza	173	8	146	67	8	221	9
Murciano-Granadina	55	2	9	2	3	14	2
Sve / All	7.497	87	5.298	1.465	219	6.982	83

Izvor / Source: HAPIH

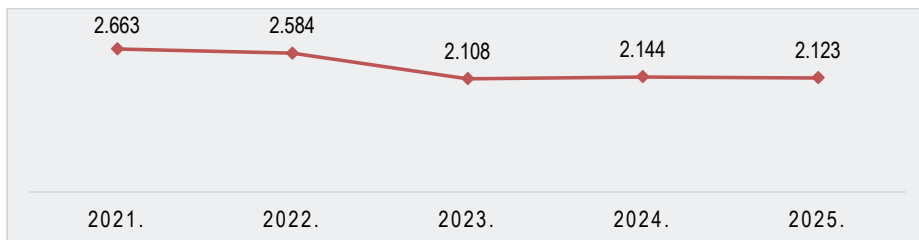
Grafikon 30. Uzgojno valjane koze prema pasmini, % / Herdbook goats by breed, %

Izvor / Source: HAPIH

Hrvatske izvorne pasmine koza / Local goats breeds Hrvatska šarena koza**Tablica 32. Brojčani pokazatelji hrvatske šarene koze***The numerical indicators in hrvatska šarena goat*

Hrvatska šarena koza	2025.
Ugojno valjana grla / Herdbook goats	2.123
Uzgajivači / Breeders	22
Prosječna veličina stada / Average herd size	97

Izvor / Source: HAPIH

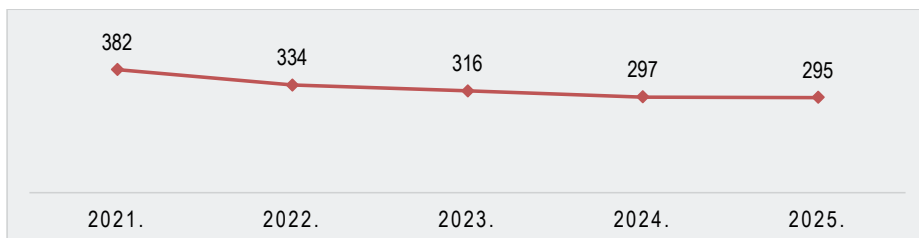
Grafikon 31. Broj uzgojno valjanih grla hrvatske šarene koze*The total number of hrvatska šarena herdbook goat*

Izvor / Source: HAPIH

Hrvatska bijela koza**Tablica 33. Brojčani pokazatelji hrvatske bijele koze***The numerical indicators in hrvatska bijela goat*

Hrvatska bijela koza	2025.
Ugojno valjana grla / Herdbook goats	295
Uzgajivači / Breeders	6
Prosječna veličina stada / Average herd size	49

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 32. Broj uzgojno valjanih grla hrvatske bijele koze*The total number of hrvatska bijela herdbook goat*

Izvor / Source: HAPIH

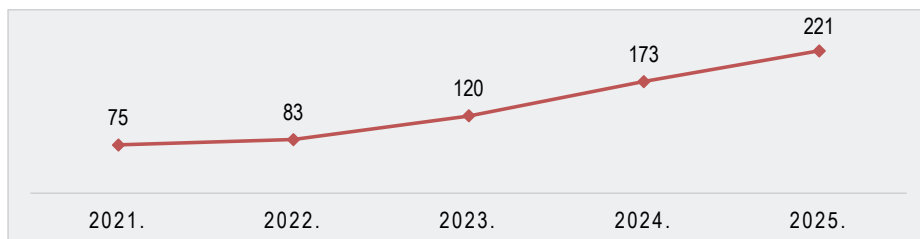
Istarska koza

Tablica 34. Brojčani pokazatelji istarske koze
The numerical indicators in Istrian breed

Istarska koza	2025.
Ugojno valjana grla / Herdbook goats	221
Uzgajivači / Breeders	9
Prosječna veličina stada / Average herd size	25

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 33. Broj uzgojno valjanih grla istarske koze
The total number of herdbook goats in Istrian breed

Izvor / Source: HAPIH

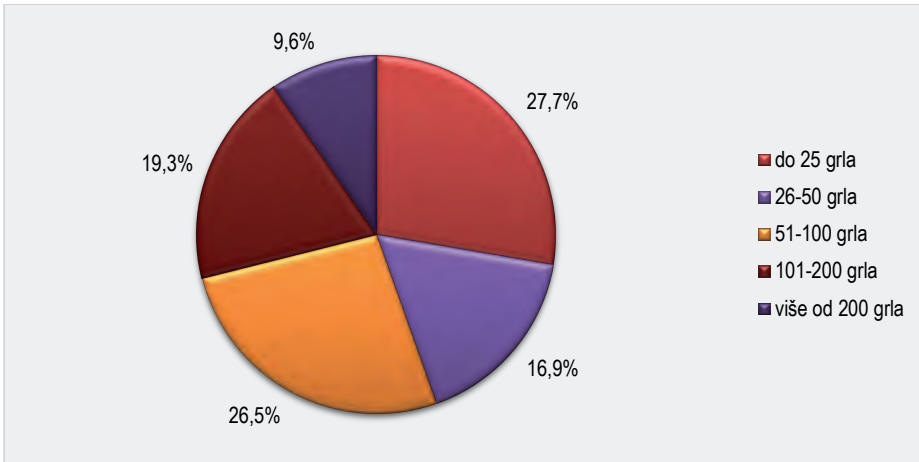
Veličina stada uzgojno valjanih koza / The herd size of herdbook herds

Tablica 35. Broj uzgajivača prema veličini stada i pasmini
The number of breeders by herd size and breed

Veličina stada* Herd size	Alpina	Burska koza	Hrvatska bijela koza	Hrvatska šarena koza	Istarska koza	Sanska koza	Murciano-Granadina	Sve All
≤25	6	2	1	4	6	2	2	23
26-50	3	1	2	4	2	2	0	14
51-100	10	0	3	5	1	3	0	22
101-200	8	0	0	8	0	0	0	16
>200	6	0	0	1	0	1	0	8
Sve / All	33	3	6	22	9	8	2	83

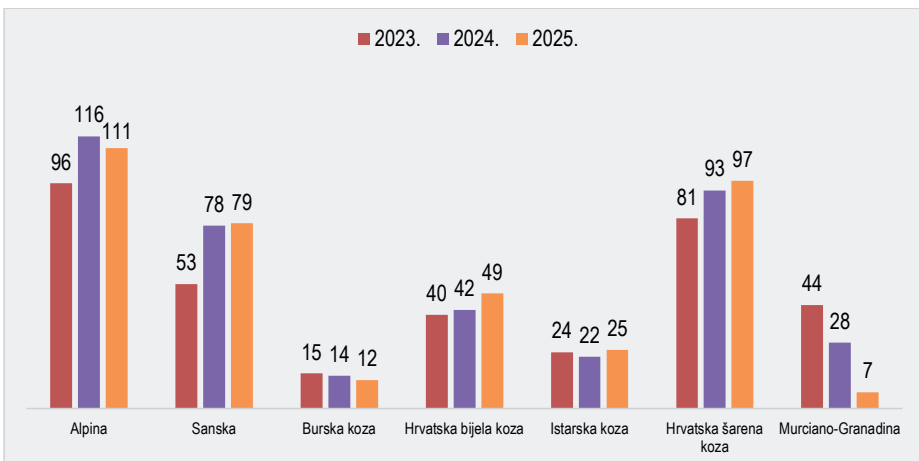
Izvor / Source: MP i HAPIH, * grla / heads

Grafikon 34. Veličina stada uzgojno valjanih koza, %
Herd size of herdbook herds

Izvor / Source: MP i HAPIH

Grafikon 35. Prosječna veličina stada prema pasmini i godini
Average herd size by breed and year

Izvor / Source: MP i HAPIH

3.2.2. Kontrola proizvodnosti koza / Goats recording

Kontrola proizvodnosti provodi se prema smjernicama Međunarodne organizacije za kontrolu proizvodnosti domaćih životinja (ICAR - *The International Committee for Animal Recording*), a uključuje odobrene metode, mjerne uređaje te formule za izračun predmetnih vrijednosti.

Od 14. do 17. svibnja 2024. godine proveden je redoviti nadzor ICAR-a, nakon kojeg je ICAR donio odluku kojom se HAPIH-u obnavlja Certifikat kvalitete za naredno petogodišnje razdoblje, dakle do lipnja 2029. godine. Najvažnija prednost dobivanja ICAR-ovog Certifikata kvalitete je potvrđivanje visoke kvalitete i sigurnosti usluga koje HAPIH pruža svojim korisnicima, dok je neizravna korist vezana uz očuvanje povjerenja korisnika u rezultate navedenih aktivnosti te primjenu tih rezultata u uzgoju ovaca i koza.

Reprodukcijske odlike uzgojno valjanih koza

Reproductive traits in herdbook goats

Tablica 36. Reprodukcijske odlike uzgojno valjanih koza

Reproductive characteristics in herd bookherds

Pasma Breed	Koze Does	Broj jarenja No. of kiddings	Broj jaradi No. of kids	Indeks jarenja* Index of kidding	Veličina legla** Litter size
Alpina	2.169	2.178	2.402	1,00	1,10
Burska koza	12	12	20	1,00	1,67
Hrvatska bijela koza	166	168	226	1,01	1,35

Pasmina Breed	Koze Does	Broj jarenja No. of kiddings	Broj jaradi No. of kids	Indeks jarenja* Index of kidding	Veličina legla** Litter size
Hrvatska šarena koza	1.169	1.199	1.397	1,03	1,17
Istarska koza	90	103	149	1,14	1,45
Murciano-Grandina	5	5	5	1,00	1,00
Sanska koza	238	250	364	1,05	1,46
Sve / All	3.850	3.915	4.566	1,02	1,17

Izvor / Source: MP i HAPIH, *Indeks jarenja = broj jarenja / broj koza; **Veličina legla = broj jaradi / broj jarenja

Performance filed test muške jaradi / Performance field test of young bucks

Tablica 37. Rezultati performance field testa muške jaradi
Performance field test results of bucks

Pasmina Breed	Jarčevi Bucks	Porodna težina (kg) Birth weight	Dnevni prirast (kg) Daily gain	Težina na kraju testa (kg) Weight at the end of the test
Alpina	37	3,3	0,22	26,84
Hrvatska bijela koza	4	3,0	0,19	23,17
Hrvatska šarena koza	25	2,5	0,21	24,60
Sanska koza	2	2,2	0,18	20,67
Sve / All	68	2,9	0,22	25,62

Izvor / Source: HAPIH

Napomena: Jarčevi burske koze nisu testirani u 2025. godini

Tablica 38. Broj testiranih jarčeva prema pasmini*The number of tested bucks by breed*

Godina Year	Broj testiranih jarčeva Number of tested bucks	Broj pasmina Number of breeds
2021.	108	4
2022.	112	7
2023.	66	6
2024.	71	6
2025.	68	4

Izvor / Source: HAPIH

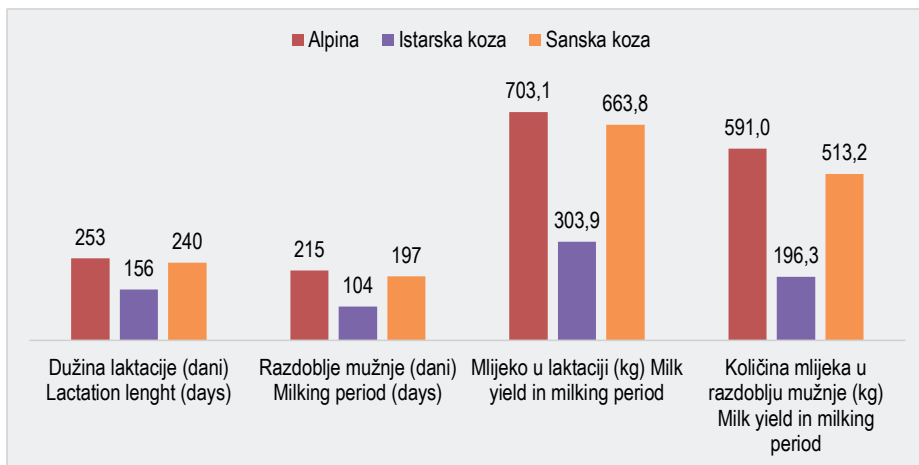
Tablica 39. Ukupan broj obrađenih laktacija prema pasmini*Total number of completed lactations by breed*

Pasmina Breed	Godina / Year					
	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Alpina	2.576	2.863	3.068	3.297	2.761	2.258
Istarska koza	0	0	0	0	17	70
Sanska koza	439	404	411	382	211	293
Sve / All	3.015	3.267	3.479	3.679	2.989	2.621

Izvor / Source: MP i HAPIH

Grafikon 36. Prosječne laktacijske vrijednosti prema pasmini

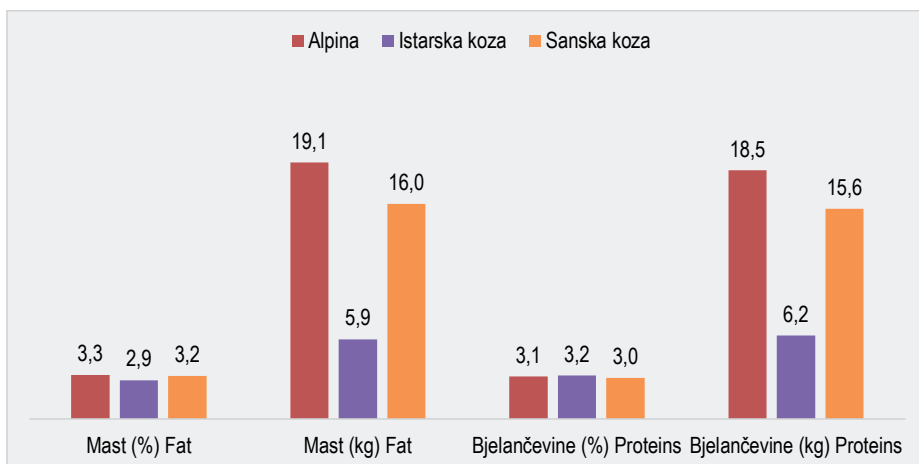
Average lactation values by breed

Izvor / Source: MP i HAPIH

Grafikon 37. Mliječna mast i bjelančevine prema pasmini

Fat and proteins by breed

Izvor / Source: MP i HAPIH

Mlijeko / Milk

Tablica 40. Proizvodnja mlijeka Alpina koza (sve metode)
Milk production in Alpina breed (all methods)

Laktacija Lactation	Broj zaključenih laktacija Number of recorded lactation	Dužina laktacije (dani) Lactation length (days)	Razdoblje sisanja (dani) Suckling period (days)	Razdoblje mužnje (dani) Milking period (days)	Mlijeko u laktaciji (kg) Milk yield in lactation	Posisano mlijeko (kg) Milk yield in suckling period	Razdoblje mužnje / Milking period					
							Količina mlijeka (kg) Milk yield	Dnevna količina mlijeka (kg) Daily milk yield	Mast (%) Fat	Mast (kg) Fat	Bjelančevine (%) Proteins	Bjelančevine (kg) Proteins
1.	562	248	35	213	572,4	83,2	489,2	2,3	3,4	16,6	3,2	15,6
2.	462	256	37	219	723,9	109,4	614,5	2,8	3,2	19,5	3,1	19,1
3.	483	259	39	220	756,7	126,9	629,8	2,9	3,2	20,3	3,2	19,8
4.	282	250	37	213	733,7	115,9	617,8	2,9	3,2	19,7	3,1	19,1
≥5	469	248	39	209	765,6	131,8	633,8	3,0	3,2	20,0	3,1	19,6
Prosjeak / Average		253	37	215	703,1	112,1	591,0	2,7	3,3	19,1	3,1	18,5

Izvor / Source: MP i HAPIH, napomena: AT i B4 metoda / AT and B4 method

Tablica 41. Proizvodnja mlijeka Sanske koze / Milk production in Saanen breed

Redni broj laktacije Number of lactation	Broj zaključenih laktacija Number of recorded lactation	Dužina laktacije (dani) Lactation length (days)	Razdoblje sisanja (dani) Suckling period (days)	Razdoblje mužnje (dani) Milking period (days)	Mlijeko u laktaciji (kg) Milk yield in lactation	Posisano mlijeko (kg) Milk yield in suckling period	Razdoblje mužnje / Milking period					
							Količina mlijeka (kg) Milk yield	Dnevna količina mlijeka (kg) Daily milk yield	Mast (%) Fat	Bjelančevine (%) Proteins		
1.	57	227	36	191	644,8	116,2	528,6	2,7	3,1	16,2	3,0	16,1
2.	71	250	54	195	744,5	185,9	558,6	2,9	3,0	16,7	3,1	17,2
3.	46	224	33	190	546,8	130,6	416,1	2,1	3,3	13,6	3,0	12,5
4.	50	246	35	211	647,2	127,8	519,4	2,4	3,3	16,9	3,1	15,9
≥5	69	247	47	200	686,4	172,5	513,9	2,6	3,2	16,1	3,0	15,4
Prosjeck / Average	240	240	43	197	663,8	150,6	513,2	2,6	3,2	16,0	3,0	15,6

Izvor / Source: MP i HAPIH, napomena: AT i B4 metoda / AT and B4 method

Tablica 42. Proizvodnja mlijeka Istarske koze / Milk production in Saanen breed

Redni broj laktacije Number of lactation	Broj zaključenih laktacija Number of recorded lactation	Dužina laktacije (dani) Lactation length (days)	Razdoblje sisanja (dani) Suckling period (days)	Razdoblje mužnje (dani) Milking period (days)	Mlijeko u laktaciji (kg) Milk yield in lactation	Posisano mlijeko (kg) Milk yield in suckling period	Razdoblje mužnje / Milking period					
							Količina mlijeka (kg) Milk yield	Dnevna količina mlijeka (kg) Daily milk yield	Mast (%) Fat	Bjelančevine (%) Proteins		
1.	47	154	46	107	251,0	80,9	170,1	1,6	2,9	5,2	3,3	5,5
2.	22	162	63	99	425,9	168,7	257,3	2,6	2,9	7,7	3,1	7,8
3.	1	122	26	96	108,6	24,1	84,5	0,9	2,2	1,9	4,0	3,4
Prosjeck / Average	156	156	51	104	303,9	107,6	196,3	1,9	2,9	5,9	3,2	6,2

Izvor / Source: MP i HAPIH, napomena: AT i B4 metoda / AT and B4 method

3.2.3. Genetsko vrednovanje koza / *Genetic evaluation in goats*

Procjena uzgojnih vrijednosti (UV) životinja alpina i sanske pasmine koza provodi se za svojstva mliječnosti i zdravlja vimena (broj somatskih stanica), a temelji se na podacima proizvodnje mlijeka (zapisi dnevnih kontrola mliječnosti prikupljenih iz AT i B4 metode) i informacijama porijekla. Za procjenu UV koristi se model s dnevnim zapisima (*engl. test-day model*), a procjena UV provodi se za svojstva dnevne količine mlijeka, količine i sadržaja mliječne masti i bjelančevina, te broja somatskih stanica. Statistički model za procjenu UV svojstava dnevne količine mlijeka, mliječne masti i bjelančevina uključuje fiksni utjecaj pasmine i sezone janjenja, dok je stadij laktacije modeliran koristeći Legendre funkciju četvrtog stupnja ugniježdenu unutar rednog broja laktacije i veličine legla. Direktni aditivni genetski utjecaj, stado, interakcija stado-dan kontrole i permanentni utjecaj okoliša unutar laktacije uključeni su u model kao slučajni utjecaji. U statističkom modelu za procjenu sadržaja mliječne masti i bjelančevina, te broja somatskih stanica korišteni su isti utjecaji samo što je utjecaj veličine legla modeliran kao fiksni utjecaj s razredima.

Na osnovi procjenjene UV za količinu mliječne masti i bjelančevina računa se i tzv. indeks mliječnosti. U indeksu je ekonomska težina za količinu bjelančevina dvaput veća nego za mliječnu mast. Pored apsolutnih vrijednosti, UV za svako svojstvo se standardiziraju na srednju vrijednost 100 uz standardnu devijaciju od 12 bodova. Životinje bolje od prosjeka imaju standardiziranu UV iznad 100 bodova. Za svaku životinju se, pored apsolutne i standardizirane UV navedenih svojstava izračunava i pouzdanost procjene UV.

Genetski trendovi za svojstva mliječnosti i broja somatskih stanica

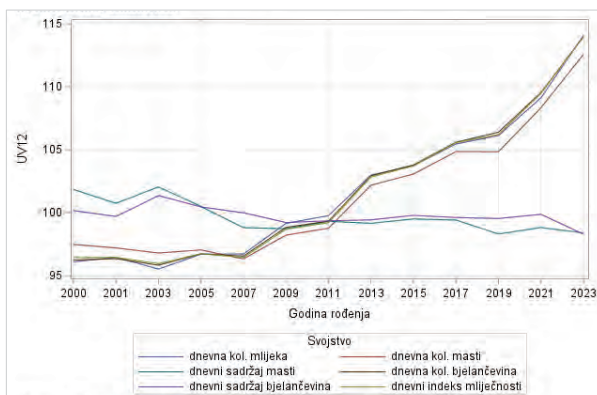
Genetic trends for dairy traits and somatic cell count

Genetski trendovi za svojstva mliječnosti izračunati su kao prosječna UV po godini rođenja i prikazani odvojeno po pasmini za životinje sa službenom UV (minimalna točnost procjene UV od 50 %). Na grafikonima od 38. do 42. su prikazane standardizirane UV (UV12) gdje se vrijednost od 100 smatra prosjekom, a sve iznad 100 označava napredak. Kod alpina i sanske pasmine koza vidljiv je pozitivan genetski trend za svojstva dnevne količine mlijeka, masti, bjelančevina te indeksa mliječnosti, dok je genetski trend za svojstva sadržaja masti i bjelančevina konstantan u promatranom periodu što ukazuje da se selekcija uglavnom odnosi na povećanje

količine mlijeka, masti i bjelančevina. Genetski trendovi za svojstvo indeksa mliječnosti kao i za svojstvo broja somatskih stanica alpina i sanske pasmine koza su pozitivni. To ukazuje da se uspješno provodi selekcija na povećanje mliječnosti te na smanjenje broja somatskih stanica kao indikatora otpornosti na mastitis.

Grafikon 38. Genetski trend za svojstva mliječnosti kod alpina i sanske pasmine koza

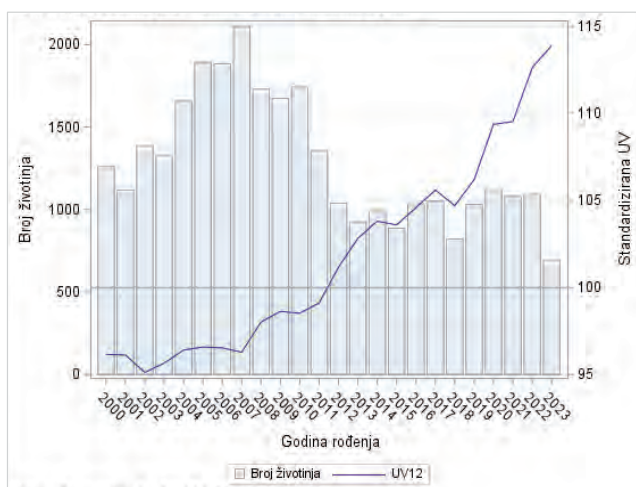
Genetic trends of dairy traits in Alpina and Saanen breed

Izvor / Source: HAPIH

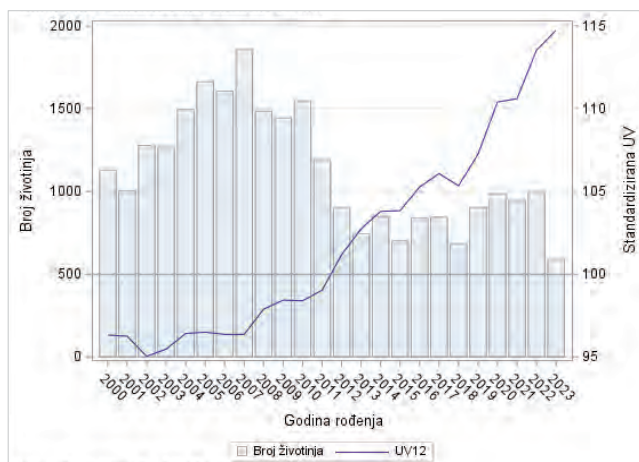
Grafikon 39. Genetski trend za svojstvo indeks mliječnosti za pasminu koza alpina

Genetic trend of dairy index for Alpine breed

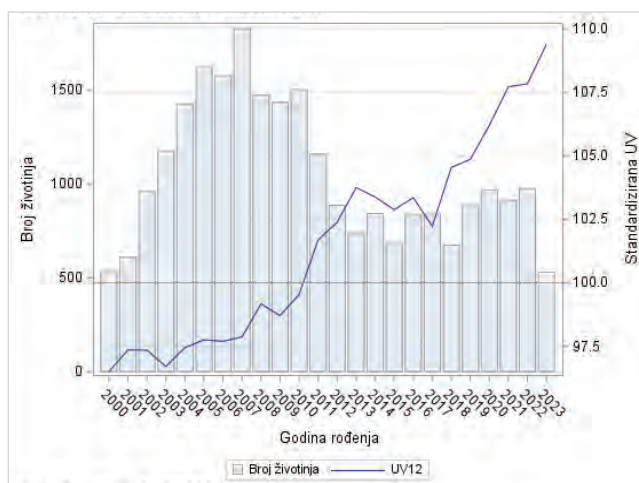
Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 40. Genetski trend za svojstvo indeks mliječnosti za sansku pasminu koza
Genetic trend of dairy index for Saanen breed

Izvor / Source: HAPIH

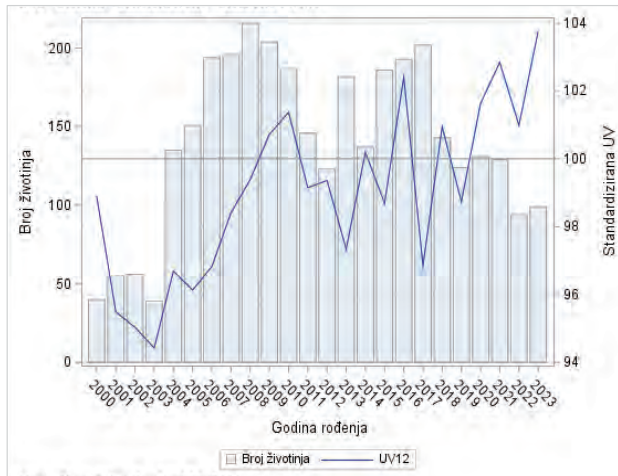
Grafikon 41. Genetski trend za svojstvo broja somatskih stanica za pasminu koza alpina
Genetic trend of somatic cell count for Alpine breed

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 42. Genetski trend za svojstvo broja somatskih stanica za sansku pasminu koza

Genetic trend of somatic cell count for Saanen breed

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 43. Najbolja ženska grla alpina pasmine koza prema indeksu mliječnosti

The best does of Alpine breed based on dairy index

Rank Rang	Životni broj Animal ID	Indeks mliječnosti Dairy index	Mlijeko Milk (kg)	Mast Fat (kg)	Mast Fat (%)	Bjelančevine Protein (kg)	Bjelančevine Protein (%)	Uzgajivač Breeder
1.	HR 140343585	148	148	148	103	148	115	Opg Peharda Kapelec
2.	HR 540343580	148	148	148	102	148	97	Opg Peharda Kapelec
3.	HR 440349206	148	146	148	118	148	100	Opg Ivica Matijašec Maruševac
4.	HR 140349384	148	146	146	102	148	101	Opg Martin Škvorc Štrukovec
5.	HR 440305563	148	148	145	100	148	103	Opg Peharda Kapelec
6.	HR 940343584	148	148	145	94	148	105	Opg Peharda Kapelec
7.	HR 740305368	148	148	148	103	147	91	Opg Kovačić Šemovec
8.	HR 140264666	148	148	146	96	148	92	Opg Kovačić Šemovec
9.	HR 840305360	148	148	146	91	147	85	Opg Kovačić Šemovec
10.	HR 540305374	147	148	148	106	147	86	Opg Kovačić Šemovec
11.	HR 840305402	147	148	147	99	147	92	Opg Kovačić Šemovec
12.	HR 240349393	147	134	143	114	147	126	Opg Peharda Kapelec

Rank Rang	Životni broj Animal ID	Indeks mliječnosti Dairy index	Mlijeko Milk (kg)	Mast Fat (kg)	Mast Fat (%)	Bjelančevine Protein (kg)	Bjelančevine Protein (%)	Uzgajivač Breeder	
13.	HR 440306264	147	120	142		148		Og Petermanec Denis	Gornji Kraljevec
14.	HR 740197368	147	144	141	98	148	101	Opg Balaž	Peklenica
15.	HR 940349383	147	146	148	108	146	96	Opg Peharda	Kapelec
16.	HR 440217643	147	144	140	96	148	97	Opg Balaž	Peklenica
17.	HR 740264647	147	148	142	93	147	91	Opg Kovačić	Šemovec
18.	HR 340423728	147	146	147	103	146	96	Opg Kovačić	Šemovec
19.	HR 140263610	147	115	138		148		Og Petermanec Denis	Gornji Kraljevec
20.	HR 640341536	147	148	148	98	145	81	Opg Snježana	Trnovec
21.	HR 840423732	147	148	148	95	145	79	Opg Kovačić	Šemovec
22.	HR 240302749	146	125	134	111	148		Og Petermanec Denis	Gornji Kraljevec
23.	HR 440423720	146	147	135	89	148	111	Opg Kovačić	Šemovec
24.	HR 440130540	146	131	135	108	148	122	Og Petermanec Denis	Gornji Kraljevec
25.	HR 140302756	146	143	146	103	145	93	Og Petermanec Denis	Gornji Kraljevec
26.	HR 640423722	146	144	134	91	148	106	Opg Kovačić	Šemovec
27.	HR 540264653	146	146	142	98	146	96	Opg Kovačić	Šemovec
28.	HR 140152061	146	147	133	89	148	100	Opg Kovačić	Šemovec
29.	HR 240306378	145	138	138	97	146	107	Opg Šoštarčić	Gornji Kraljevec
30.	HR 940423725	145	143	133	92	147	105	Opg Kovačić	Šemovec
31.	HR 140305370	145	143	138	98	145	102	Opg Kovačić	Šemovec
32.	HR 340263397	145	139	148	129	143	106	Opg Peharda	Kapelec
33.	HR 740262353	145	148	142	95	144	81	Opg Balaž	Peklenica
34.	HR 140349368	144	145	141	98	144	97	Opg Peharda	Kapelec
35.	HR 140197271	144	145	128	84	147	98	Opg Šoštarčić	Gornji Kraljevec
36.	HR 740349217	144	132	145	124	142	120	Opg Ivica Matijašec	Maruševec
37.	HR 540305382	144	141	148	113	142	97	Opg Kovačić	Šemovec
38.	HR 240267918	144	131	148	126	142	115	Og Petermanec Denis	Gornji Kraljevec
39.	HR 740264671	144	143	135	93	144	98	Opg Kovačić	Šemovec
40.	HR 540423754	143	137	141	108	143	107	Opg Kovačić	Šemovec
41.	HR 540349207	143	143	145	109	142	97	Opg Ivica Matijašec	Maruševec

Rank Rang	Životni broj Animal ID	Indeks mliječnosti Dairy index	Mlijeko Milk (kg)	Mast Fat (kg)	Mast Fat (%)	Bjelančevine Protein (kg)	Bjelančevine Protein (%)	Uzgajivač Breeder	
42.	HR 440121267	143	148	135	88	144	87	Spj Danijel Stanek	Trnovec Bartolovečki
43.	HR 340343579	143	140	141	102	142	108	Opg Peharda	Kapelec
44.	HR 940349417	143	143	135	94	143	99	Opg Peharda	Kapelec
45.	HR 440301892	143	129	137	114	143	124	Opg Ivica Matijašec	Maruševac
46.	HR 840349218	143	137	141	112	142	107	Opg Ivica Matijašec	Maruševac
47.	HR 940306277	142	132	137	106	143	122	Og Petermanec Denis	Gornji Kraljevec
48.	HR 240349385	142	143	135	97	143	101	Opg Peharda	Kapelec
49.	HR 840121254	142	139	124	86	146	108	Opg Kovačić	Šemovec
50.	HR 340209598	142	142	140	100	142	97	Opg Kovačić	Šemovec

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 44. Najbolja ženska grla sanske pasmine koza prema indeksu mliječnosti
The best does of Saanen breed based on dairy index

Rank Rang	Životni broj Animal ID	Indeks mliječnosti Dairy index	Mlijeko Milk (kg)	Mast Fat (kg)	Mast Fat (%)	Bjelančevine Protein (kg)	Bjelančevine Protein (%)	Uzgajivač Breeder	
1.	HR 640198860	135	133	117	88	139	106	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
2.	HR 440423902	134	133	123	94	136	104	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
3.	HR 340206249	134	138	142	98	131	78	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
4.	HR 440423869	133	129	128	104	134	109	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
5.	HR 940341150	133	109	116	119	136		Obrt Eko Terra-	Kotoriba
6.	HR 240423883	132	132	128	103	132	98	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
7.	HR 140198856	130	132	122	98	131	102	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
8.	HR 340104618	129	124	147	119	123	99	Og Tomislav	Gradac
9.	HR 540197077	128	123	131	104	127	107	Opg Kovaček Stjepan	Sv. Petar
10.	HR 540423960	127	125	123	102	128	100	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk

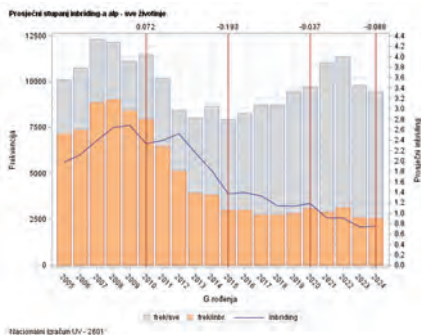
Rank Rang	Životni broj Animal ID	Indeks mliječnosti Dairy index	Mlijeko Milk (kg)	Mast Fat (kg)	Mast Fat (%)	Bjelančevine Protein (kg)	Bjelančevine Protein (%)		Uzgajivač Breeder
11.	HR 840305534	127	130	124	100	127	91	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
12.	HR 240222220	127	126	127	105	126	98	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
13.	HR 240305529	127	129	125	100	126	91	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
14.	HR 940104623	126	124	148	139	120	95	Og Tomislav	Gradac
15.	HR 240264709	126	128	123	98	126	92	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
16.	HR 840423864	126	125	115	91	128	106	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
17.	HR 640222208	125	127	123	98	125	95	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
18.	HR 440423860	125	123	118	96	126	103	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
19.	HR 140423882	125	123	121	103	125	104	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
20.	HR 740263260	124	121	120	96	125	109	Opg Kovaček Stjepan	Sv. Petar
21.	HR 140423858	124	121	124	108	124	102	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
22.	HR 440104619	124	122	147	130	117	93	Og Tomislav	Gradac
23.	HR 740424531	123	121	120	102	124	105	Opg Mario Varović	Drnje
24.	HR 640423929	123	121	120	104	124	101	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
25.	HR 340197100	123	122	122	98	123	101	Opg Mario Varović	Drnje
26.	HR 840198870	123	124	117	98	124	102	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
27.	HR 840341109	123	112	116	114	124		Obrt Eko Terra-	Kotoriba
28.	HR 240263264	123	123	126	100	121	98	Opg Mario Varović	Drnje
29.	HR 740305525	123	124	117	94	123	96	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
30.	HR 240264717	123	123	121	101	122	95	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
31.	HR 340423868	122	122	113	94	124	102	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
32.	HR 440423919	122	116	120	112	122	112	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
33.	HR 340423918	122	116	114	100	123	119	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk

Rank Rang	Životni broj Animal ID	Indeks mlječnosti Dairy index	Mlijeko Milk (kg)	Mast Fat (kg)	Mast Fat (%)	Bjelančevine Protein (kg)	Bjelančevine Protein (%)	Uzgajivač Breeder	
34.	HR 240264741	122	124	120	98	122	93	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
35.	HR 640423895	122	120	118	102	122	101	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
36.	HR 640305508	122	116	117	106	122	112	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
37.	HR 340424536	122	123	118	92	122	95	Opg Mario Varović	Drnje
38.	HR 540264785	122	124	117	92	122	92	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
39.	HR 940423857	121	120	120	103	121	98	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
40.	HR 540423903	121	122	114	94	123	98	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
41.	HR 440197043	121	124	116	84	122	96	Og Kljajic Mario	Gornji Kraljevec
42.	HR 740391482	121	122	117	99	122	102	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
43.	HR 540423853	121	122	120	104	121	98	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
44.	HR 940424525	121	121	117	96	122	105	Opg Mario Varović	Drnje
45.	HR 240209507	121	122	125	105	119	91	Og Malo Blago	Velušić
46.	HR 940391518	121	121	113	96	122	102	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk
47.	HR 840216525	121	121	119	104	120	95	Obrt Eko Terra-	Kotoriba
48.	HR 140159057	120	121	125	104	118	91	Obrt Eko Terra-	Kotoriba
49.	HR 540341130	120	115	118	111	120	113	Obrt Eko Terra-	Kotoriba
50.	HR 440305522	120	127	114	87	121	85	Opg Moravec	Nova Ves Petrijanečk

Izvor / Source: HAPIH

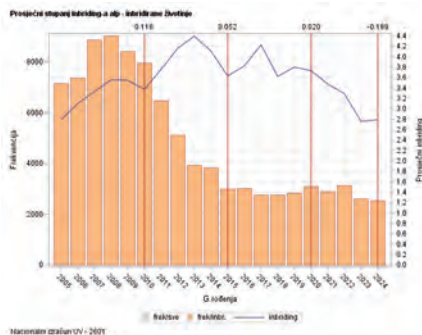
Grafikon 43. Prosječni stupanj uzgoja u srodstvu za pasminu koza alpina – sve životinje

Average inbreeding in Alpine breed – all animals

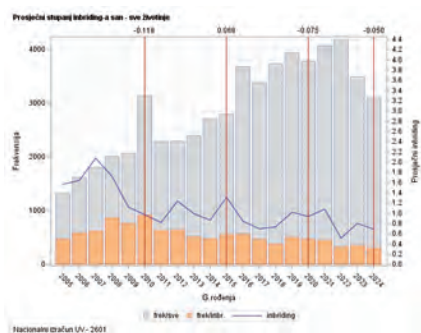
Grafikon 44. Prosječni stupanj uzgoja u srodstvu za pasminu koza alpina – životinje uzgojene u srodstvu

Average inbreeding in Alpine breed – inbred animals

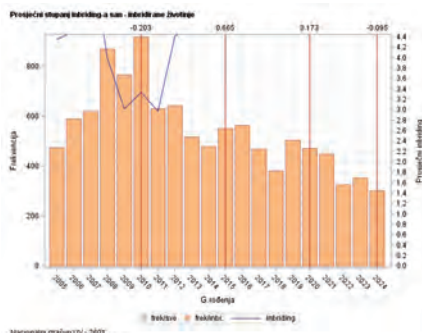
Grafikon 45. Prosječni stupanj uzgoja u srodstvu kod sanske pasmine koza – sve životinje

Average inbreeding in Saanen breed – all animals

Grafikon 46. Prosječni stupanj uzgoja u srodstvu kod sanske pasmine koza – životinje uzgojene u srodstvu

Average inbreeding in Saanen breed – inbred animals

Izvor / Source: HAPIH

Na grafikonima od 43. do 46. prikazan je prosječni stupanj uzgoja u srodstvu za sve životinje kao i za one uzgojene u srodstvu (kao kriterij uzet je stupanj inbridinga veći od 5,00 %) rođene u periodu od 2005. do 2025. godine za uzgojno valjanu populaciju alpina i sanske pasmine koza. Kod alpina pasmine koza prosječni inbriding se je smanjivao (od 1,97 % 2005. na 0,88 % 2025. godine). Ujedno je došlo

i do pada broja životinja uzgojenih u srodstvu kao i prosječnog inbridinga ovih životinja za promatrano razdoblje koji je oko 3,00 %. U uzgojno valjanoj populaciji sanske pasmine koza također se je prosječni inbriding smanjivao (od 1,55 % 2005. godine na 1,20 % 2025. godine). Broj životinja sanske koze uzgojenih u srodstvu se je smanjivao, uz povećanje prosječnog inbridinga ovih životinja za oko 0,30 % kroz razdoblje od 2015. do 2025. godine.

3.3. PERADARSTVO / POULTRY BREEDING

Tijekom 2025. godine provedba uzgojnih programa za izvorne pasmine peradi - kokoš hrvaticu, posavsku kukmastu kokoš, križevačku kukmastu kokoš i zagorskog purana obavljena je u suradnji s Hrvatskim savezom uzgajivača izvornih pasmina peradi te uključuje sljedeće aktivnosti:

- odabir, registracija i obilježavanje matičnih jata
- praćenje proizvodnih svojstava u matičnim jatima
- praćenje porijekla i pružanje pomoći uzgajivačima kod odabira rasplodnih životinja
- provedbu uzgojno selekcijskog rada
- edukaciju uzgajivača.

3.3.1. Kokoš hrvatica / Hrvatica hen

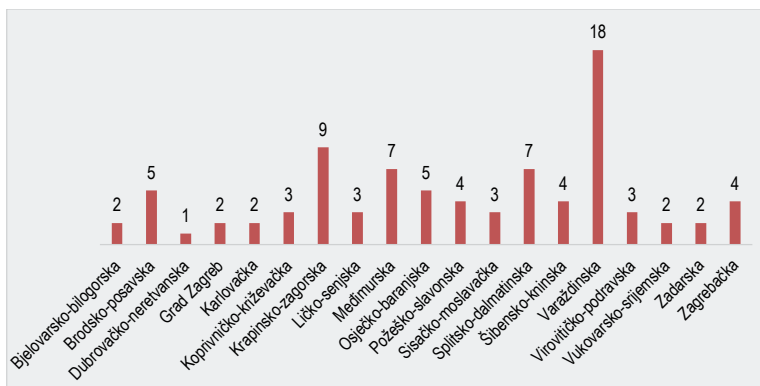
Uzgojno selekcijski rad kod kokoši hrvatice provodi se na 2.492 kljunova kod 86 uzgajivača, te je u odnosu na 2024. godinu zabilježeno smanjenje uzgojno valjane populacije. Najveći broj uzgajivača i umatičenih kljunova nalazi se na području Varaždinske županije.

Tablica 45. Broj umatičenih kokoši hrvatica i uzgajivača po županiji
The number of registered Hrvatica hens and Hrvatica hen breeders per county

Županija County	2024.			2025.		
	Kokoši Hens	Pijetlovi Roosters	Uzgajivači Breeders	Kokoši Hens	Pijetlovi Roosters	Uzgajivači Breeders
Bjelovarsko-bilogorska	50	5	2	50	5	2
Brodsko-posavska	49	5	5	49	5	5
Dubrovačko-neretvanska	40	4	3	20	2	1
Grad Zagreb	177	18	3	140	14	2
Istarska	0	0	0	0	0	0
Karlovačka	166	17	4	60	6	2
Koprivničko-križevačka	240	24	5	150	15	3
Krapinsko-zagorska	165	17	8	176	18	9
Ličko-senjska	100	10	4	80	8	3
Međimurska	272	28	8	251	27	7
Osječko-baranjska	166	17	5	129	13	5
Požeško-slavonska	109	12	2	184	20	4
Primorsko-goranska	10	1	1	0	0	0
Sisačko-moslavačka	206	21	3	200	21	3
Splitsko-dalmatinska	89	9	5	130	13	7
Šibensko-kninska	30	3	2	50	5	4
Varaždinska	289	30	20	329	34	18
Virovitičko-podravska	10	1	1	30	3	3
Vukovarsko-srijemska	108	11	2	118	12	2
Zadarska	60	6	3	40	4	2
Zagrebačka	70	7	3	73	8	4
Sve / All	2.406	246	89	2.259	233	86

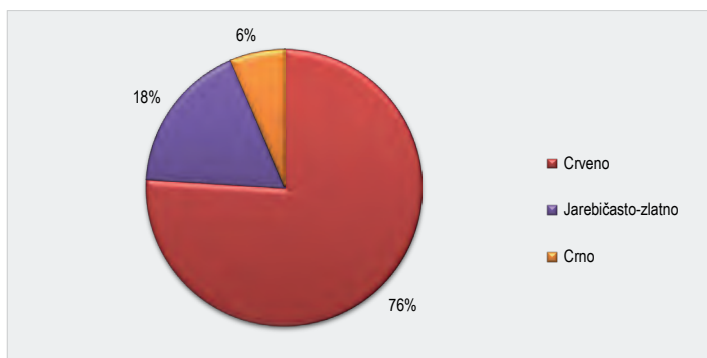
Izvor / Source: HAPIH

U 2025. godini najveći broj matičnih jata registriran je u Varaždinskoj, Krapinsko-zagorskoj, Međimurskoj i Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Grafikon 47. Broj matičnih jata kokoši hrvatica prema županiji*The number of herd book Hrvatica hen flocks by county*

Izvor / Source: HAPIH

Kokoš hrvatica pripada u pasmine kombiniranih svojstava, uzgaja se u četiri osnovna soja glede obojenosti perja: crveni, crni, jarebičasto-zlatni i crno-zlatni. Najveći udio ima crveni soj (76 %), a najviše kljunova ovog soja registrirano je u Međimurskoj, Krapinsko-zagorskoj i Požeško-slavonskoj županiji. Crni soj je zastupljen u uzgoju sa 6,3 %, najviše kljunova crnog soja registrirano je u Grad Zagreb. Jarebičasto-zlatni soj je zastupljen u uzgoju sa 17,7 %, najviše kljunova ovog soja registrirano je u Varaždinskoj županiji.

Grafikon 48. Udio kokoši hrvatice po sojevima (%)*Share of hrvatica hen types in breeding*

Izvor / Source: HAPIH

Tablica ispod prikazuje proizvodne pokazatelje, broj snesenih i nasađenih jaja te broj izvaljenih i odgojenih pilića kokoši hrvatice po županijama u 2025. godini.

Tablica 46. Ukupan broj snesenih jaja i broj pilića po tipu kokoši i po županiji
Total number of laid eggs and poultz per hen type and per county

Proizvodni rezultati prijavljeni su za 182 jata odnosno za 1638 kokoši, prosječna nesivost po kokoši je 155 jaja.

Županija County	Soj Type	Broj jaja No. of eggs		Broj pilića No. of poultz	
		Snesenih Laid	Nasađenih Hatching	Izvaljenih Hatched	Odgojenih Alive
Bjelovarsko - bilogorska	Crveni	4.814	200	166	138
Svi / All		4.814	200	166	138
Brodsko - posavska	Crveni	4.839	0	0	0
Svi / All		4.839	0	0	0
Sisačko - moslavačka	Crni	290	0	0	0
	Crveni	19.035	350	230	130
	Jarebičasto zlatni	1.719	0	0	0
Svi / All		21.044	350	230	130
Dubrovačko - neretvanska	Crni	1.040	70	52	40
	Crveni	937	85	62	55
Svi / All		1.977	155	114	95
Koprivničko - križevačka	Crni	3.482	1.642	1.306	857
	Crveni	18.420	2.135	1.506	1.230
	Jarebičasto-zlatni	1.820	921	783	750
Svi / All		23.722	4.698	3.595	2.837
Krapinsko - zagorska	Crveni	27.100	1.042	853	716
Svi / All		27.100	1.042	853	716
Ličko - senjska	Crveni	5.458	156	125	112
Svi / All		5.458	156	125	112
Šibensko - kninska	Crni	1.558	45	36	36
	Crveni	2.757	40	23	23
Svi / All		4.315	85	59	59
Varaždinska	Crni	4.302	500	338	288
	Crveni	26.533	579	393	342
	Jarebičasto-zlatni	24.979	1.336	1.081	907
Svi / All		55.814	2.415	1.812	1.537

Županija County	Soj Type	Broj jaja No. of eggs		Broj pilića No. of poults	
		Snesenih Laid	Nasađenih Hatching	Izvaljenih Hatched	Odgojenih Alive
Zagrebačka	Crveni	1.781	0	0	0
Svi / All		1.781	0	0	0
Splitsko - dalmatinska	Crveni	3.089	334	293	270
	Jarebičasto-zlatni	750	145	145	145
Svi / All		3.839	479	438	415
Osječko - baranjska	Crveni	14.379	3.514	2.597	1.503
Svi / All		14.379	3.514	2.597	1.503
Požeško - slavonska	Jarebičasto-zlatni	807	40	18	15
Svi / All		807	40	18	15
Međimurska	Crveni	36.395	329	246	192
	Jarebičasto-zlatni	1.600	16	12	10
Svi / All		37.995	345	258	202
Virovitičko - podravska	Crveni	4.137	0	0	0
Svi / All		4.137	0	0	0
Vukovarsko - Srijemska	Crveni	22.261	317	245	226
Svi / All		22.261	317	245	226
Zadarska	Crveni	1.823	350	260	90
	Jarebičasto-zlatni	464	13	9	7
Svi / All		2.287	363	269	97
Grad - Zagreb	Crni	4.160	0	0	0
	Crveni	3.180	0	0	0
	Jarebičasto-zlatni	10.569	0	0	0
Svi / All		17.909	0	0	0
Svi / All		254.478	14.159	107.79	8.082

Izvor / Source: HAPIH

3.3.2. Posavska kukmasta kokoš / Posavina hen

Uzgojno selekcijski rad kod posavske kukmaste kokoši provodi se na 65 kljunova kod 5 uzgajivača. Najveći broj uzgajivača i umatičenih kljunova nalazi se na području Zagrebačke županije.

Tablica 47. Broj umatičenih posavskih kukmastih kokoši i uzgajivača po županiji
The number of registered Posavska kukmasta hen and breeders per county

Županija County	2024.			2025.		
	Kokoši Hens	Pijetlovi Roosters	Uzgajivači Breeders	Kokoši Hens	Pijetlovi Roosters	Uzgajivači Breeders
Brodsko-posavska	7	1	1	14	2	1
Zagrebačka	16	5	3	40	9	4
Sve / All	23	6	4	54	11	5

Izvor / Source: HAPIH

Zabilježena je ukupna proizvodnja od 750 snesenih jaja. Od toga je za nasad odabrano 80 jaja, iz kojih se izleglo 47 pilića, dok je uspješno odgojeno 35 jedinki na području Brodsko-posavske županije.

3.3.3. Križevačka kukmasta kokoš / Križevačka hen

Uzgojno selekcijski rad kod križevačke kukmaste kokoši provodi se na 125 kljunova kod 5 uzgajivača. Najveći broj uzgajivača i umatičenih kljunova nalazi se na području Koprivničko-križevačke županije.

Tablica 48. Broj umatičenih križevačkih kukmastih kokoši i uzgajivača po županiji
The number of registered Križevačka kukmasta kokoš and breeders per county

Županija County	2025.		
	Kokoši Hens	Pijetlovi Roosters	Uzgajivači Breeders
Koprivničko-križevačka	111	14	5
Sve / All	111	14	5

Izvor / Source: HAPIH

Ukupna zabilježena proizvodnja iznosila je 6.335 snesenih jaja. Za nasad je odabrano 903 jaja, iz kojih je izleženo 500 pilića, dok je uspješno odgojeno 383 jedinki na području Koprivničko-križevačke županije.

Prema sojevima, u crveno-crnom obrubljenom soju zabilježena je proizvodnja od 3.847 jaja, od čega je za nasad odabrano 410 jaja, izleženo je 205 pilića, a uspješno su odgojene 203 jedinke.

U žuto-crnom obrubljenom soju evidentirana je proizvodnja od 2.488 jaja, pri čemu su za nasad odabrana 493 jaja, izleženo je 295 pilića, a uspješno je odgojeno 185 jedinki.

3.3.4. Zagorski puran / Zagorje Turkey

U Republici Hrvatskoj umatičeno je 2.964 kljunova zagorskog purana kod ukupno 83 uzgajivača. Najveći broj umatičenih kljunova evidentiran je u Osječko-baranjskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji, a sa znatno manjim brojem slijede Varaždinska, Koprivničko-križevačka, Međimurska i Zagrebačka županija.

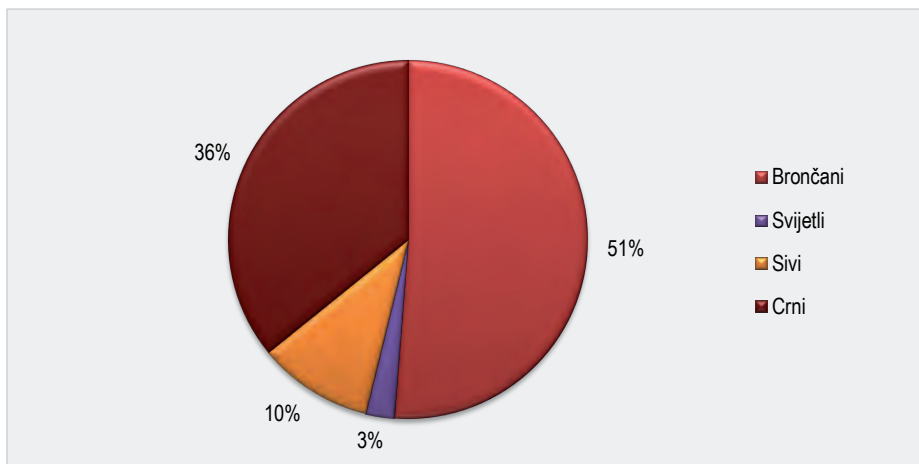
Tablica 49. Broj zagorskih purana i uzgajivača
The number of breeders and Zagorje turkeys

Županija County	2024.			2025.		
	Pure Hens	Purani Toms	Uzgajivači Breeders	Pure Hens	Purani Toms	Uzgajivači Breeders
Koprivničko-križevačka	15	3	2	35	7	3
Krapinsko-zagorska	740	153	46	758	152	44
Međimurska	25	5	2	25	5	2
Osječko-baranjska	1.030	206	7	1.384	277	7
Požeško-slavonska	15	3	1	0	0	0
Splitsko-dalmatinska	5	1	1	0	0	0
Varaždinska	237	48	25	258	52	26
Zagrebačka	9	2	1	9	2	1
Sve / All	2.076	421	85	2.469	495	83

Izvor / Source: HAPIH

Najveći broj matičnih jata registriran je u Krapinsko-zagorskoj županiji, slijede Varaždinska i Osječko-baranjska županija.

Grafikon 49. Udio zagorskih purana prema soju, %
Share of Zagorje turkeys by breeding type

Izvor / Source: HAPIH

U sljedećoj tablici prikazani su proizvodni pokazatelji, broj snesenih i nasađenih jaja te broj izvaljenih i odgojenih purića zagorskog purana po županiji u 2025. godini. Najveći broj snesenih jaja te odgojenih purića zabilježen je u Krapinsko-zagorskoj županiji, zatim slijede Osječko-baranjska županija i Varaždinska. Od ukupnog broja snesenih jaja uzgajivači nasade oko 73 %, od čega se izvali oko 57 % purića, a od kojih se odgoji nešto više od 46 % purića.

Tablica 50. Ukupan broj snesenih jaja i broj purića po tipu purana i po županiji
Total number of laid eggs and poults per type and per county

Proizvodni rezultati prijavljeni su za 495 jata odnosno za 1960 pura, prosječna nesivost po puri je 15 jaja.

Županija County	Soj Type	Broj jaja / No. Of eggs		Broj purića / No. Of poults	
		Snesenih Laid	Nasađenih Hatching	Izvaljenih Hatched	Odgojenih Alive
Krapinsko-zagorska	Brončani	12.361	11.479	9.642	8.570
	Crni	852	805	660	603
	Sivi	2.141	2.105	1.737	1.249
	Svijetli	906	866	662	589
Sve / All		16.260	15.255	12.701	11.011
Varaždinska	Brončani	3.379	2.697	1.940	1.702
	Crni	970	947	777	707
	Sivi	1.262	1.043	642	577
	Svijetli	133	106	74	55
Sve / All		5.744	4.793	3.433	3.041
Koprivničko-križevačka	Brončani	913	786	544	375
	Svijetli	203	110	77	65
Sve / All		1.116	896	621	440
Međimurska	Brončani	225	175	122	96
Sve / All		225	175	122	96
Osječko-baranjska	Brončani	10.663	5.822	4.436	3.256
	Crni	15.699	9.400	7.116	5.281
	Sivi	2.047	1.159	952	761
Sve / All		28.409	16.381	12.504	9.298

Izvor / Source: HAPIH

3.4. PČELARSTVO / BEEKEEPING

Siva pčela (*Apis mellifera carnica*) jedina je izvorna pasmina pčela koja postoji u Republici Hrvatskoj. Nositelj uzgojnog programa je Udruga uzgajivača selekcioniranih matica pčela Hrvatske, koja je kao treću stranu u provedbi uzgojnog programa odabrala HAPIH. Uzgoj i odabir sljedeće generacije matica provodi se na svakom uzgojnom pčelinjaku individualno. Uzgajivač provodi ocjenjivanje zajednica,

te na temelju prikupljenih ocjena i drugih dostupnih podataka o svojim zajednicama bira najbolje za roditelje sljedeće generacije. Glavna selekcijska svojstva koja se žele unaprijediti su: povećanje produktivnosti, mirnoća pčela, smanjena agresivnost, tolerantnost na bolesti, smanjena rojivost, brzina proljetnog razvoja i index prezimljavanja.

Stručna potpora Udruzi uzgajivača selekcioniranih matica pčela u provedbi laboratorijskih morfoloških analiza Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva Republike Hrvatske preko Odjela za banku gena domaćih životinja. U 2025. godini na laboratorijsku morfološku analizu dostavljeno je 117 uzoraka matica pčela i 735 uzoraka pčela pratilja.

Niže u tablicama navedeni su rezultati analiza.

Tablica 51. Pokazatelj uspješnosti sparivanja matica u 2025. godini

Success indicator of bee mating in 2025.

Godina Year	Broj matica Number of bees	broju spermija (u milijunima) u spermateci number of sperm (millions) in sperm library
2022.	127	3.276.500
2023.	137	3.626.378
2024.	132	3.162.719
2025.	117	2.784.736

Izvor / Source: MP i Udruga uzgajivača selekcioniranih matica pčela Hrvatske

Tablica 52. Broj jajnih cjevčica u 2025. godini

Number of egg tubes in 2025.

Godina Year	Broj matica Number of bees	Prosječan broj jajnih cjevčica Average number of egg tubes
2022.	127	137
2023.	137	149
2024.	132	158
2025.	117	159

Izvor / Source: MP i Udruga uzgajivača selekcioniranih matica pčela Hrvatske

Tablica 53. Broj spora Nosema spp.
Number of spores Nosema spp. (>1 milijun spora)

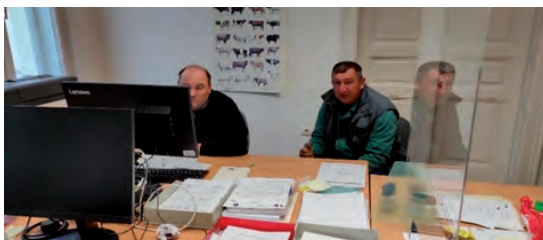
Godina Year	% pratilja Companion percentage	% zaraženo matica Infected bees
2022.	47,20	4,70
2023.	63,00	2,20
2024.	40,15	0,7
2025.	50,84	0,0

Izvor / Source: MP i Udruga uzgajivača selekcioniranih matica pčela Hrvatske

4. AKTIVNOSTI SEKTORA PODRUČNIH UREDA

THE ACTIVITIES OF REGIONAL OFFICES SECTOR

Područni uredi HAPIH-ovog Centra za Stočarstvo operativno na terenu provode aktivnosti u sustavima označavanja i evidencije domaćih životinja, uzgoja, testiranja i genetskog vrednovanja domaćih životinja i uzorkovanja i kontrole kvalitete stočarskih proizvoda. Pružaju korisnicima administrativnu potporu za više sustava u stočarstvu, te provode niz delegiranih aktivnosti vezanih za pružanje tehničke pomoći poljoprivrednim gospodarstvima pri ostvarivanju prava na izravne potpore u poljoprivredi i ruralnom razvoju i informiranju poljoprivrednih gospodarstava o pravilima uvjetovanosti. Sektor područnih ureda upravlja i koordinira poslovanjem područnih ureda kako iz područja javnih ovlasti tako i aktivnosti delegiranih od strane resornog ministarstva i drugih institucija. Sektor područnih ureda osigurava i provedbu sustava neobaveznog označavanja i promocije hrvatskih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda te ukupnog razvoja poljoprivredne proizvodnje u Republici Hrvatskoj. Sektor osigurava provedbu sustava kontrole koji osigurava, u skladu s certificiranim procedurama, stručno, precizno objektivno i nepristrano prikupljanje i evidentiranje podataka o podrijetlu i proizvodnosti više vrsta domaćih životinja te sukladno legislativi koordinira primjenu i provedbu stočarskih mjera. Sektor djeluje kroz koordinacijski ured sektora i 20 područnih ureda na području Republike Hrvatske.

U provedbi kontrole mliječnosti ovaca i koza područni uredi uzorkovali su ukupno 31.906 uzoraka mlijeka, uzoraka ovčjeg mlijeka 15.747, a kozjeg mlijeka 16.159 uzoraka, označili su i evidentirali 40.667 grla ovaca i 9.319 grla koza, prstenovali 2.964 kljunova Zagorskog purana i 2.492 kljuna kokoši Hrvatice. Sudjelovali su u prikupljanju bioloških uzoraka izvornih pasmina domaćih životinja za potrebe Banke gena domaćih životinja u RH, pri čemu su ukupno prikupili 3.193 biološka uzorka od toga 1.092 uzorka ovaca i 151 uzorak koza. Područni uredi ostvarili su 5.192 pružanja pomoći poljoprivrednim gospodarstvima pri popunjavanju Jedinstvenog zahtjeva za ostvarivanje prava na izravne potpore i pojedinih mjera ruralnog razvoja, te kontrole i savjetovanja poljoprivrednika u poštivanju odredbi iz višestruke uvjetovanosti.

Područni uredi HAPIH-ovog Centra za stočarstvo

<p>PU Bjelovarsko-bilogorske županije Trg hrvatskih branitelja 18 43000 Bjelovar 043/211-188</p>	<p>PU Brodsko-posavske županije Ul. Petra Krešimira IV. 20 35000 Slavonski Brod 035/415-516</p>	<p>PU Dubrovačko-neretvanske županije Vukovarska ulica 2 20000 Dubrovnik 020/331-380</p>
<p>PU Istarske županije Stari trg 6 52000 Pazin 052/555-281</p>	<p>PU Karlovačke županije Domobrnska ulica 3 47000 Karlovac 047/611-978</p>	<p>PU Koprivničko-križevačke županije Ul. Ivana Z. Dijankovečkog 18 48260 Križevci 048/270-186</p>
<p>PU Krapinsko-zagorske županije Ul. Frana Galovića 13 49000 Krapina 049/301-447</p>	<p>PU Ličko-senjske županije Kaniška ulica 55 53000 Gopić 053/560-535</p>	<p>PU Međimurske županije Kalnička ulica 52 40000 Čakovec 040/384-696</p>

<p>PU Osječko-baranjske županije Vukovarska ulica 1 31540 Donji Miholjac 031/633-155</p>	<p>PU Požeško-slavonske županije Ul. Kamenita vrata 10 34000 Požega 034/312-537</p>	<p>PU Primorsko-goranske županije Ul. Frana Kurelca 8 51000 Rijeka 051/614-498</p>
<p>PU Sisačko-moslavačke županije Ul. Ivana K. Sakcinskog 24 44000 Sisak 044/524-955</p>	<p>PU Splitsko-dalmatinske županije Ul. Kralja Zvonimira 14a 21210 Solin 021/843-201</p>	<p>PU Šibensko-kninske županije Ul. Stjepana Radića 55 22000 Šibenik 022/200-862</p>
<p>PU Varaždinske županije Zagrebačka ulica 15 42000 Varaždin 042/212-050</p>	<p>PU Virovitičko-podravske županije Ul. Ivana Kapistrana 14 33000 Virovitica 033/721-282</p>	<p>PU Vukovarsko-srijemske županije Trg Josipa Runjanina 10 32100 Vinkovci 032/338-455</p>
<p>PU Zadarske županije Ul. Kralja Stjepana Držislava 1b 23000 Zadar 023/309-048</p>	<p>Ured načelnika sektora Svetošimunska cesta 25 10000 Zagreb</p>	<p>PU Zagrebačke županije Križevačka ulica 4 10340 Vrbovec 01/2728-616</p>

Tablica 54. Broj poljoprivrednih gospodarstava: osigurana tehnička pomoć pri popunjavanju Jedinstvenog zahtjeva za potpore u poljoprivredi (AGRONET), Intervencija 70.06 / Plaćanja za dobrobit životinja poboljšani uvjeti smještaja za ovce, koze i perad - unos podne površine

Number of farms with HAPIH assistance in filling applications for direct payments (AGRONET) in year 2025., Animal welfare payments, improved housing conditions for sheep, goats and poultry - input of floor area

Županija / County	Agronet	Intervencija 70.06. DŽO Poboljšani uvjeti smještaja	Intervencija 70.06. DŽK Poboljšani uvjeti smještaja	Intervencija 70.06. DŽP Poboljšani uvjeti smještaja
	Broj pomoći No. of assistance	Broj MIBPG No. of holdings	Broj MIBPG No. of holdings	Broj MIBPG No. of holdings
Bjelovarsko-bilogorska	289	28	5	4
Brodsko-posavska	241	9		18
Dubrovačko-neretvanska	18		1	1
Istarska	403	4	3	2
Karlovačka	319	6		2
Koprivničko-križevačka	797	1	4	10
Krapinsko-zagorska		2		16
Ličko-senjska		9	1	1
Međimurska	172		2	31
Osječko-baranjska	461	37	3	13
Požeško-slavonska	17	15		3
Primorsko-goranska		1	1	1
Sisačko-moslavačka	194	14	1	1
Splitsko-dalmatinska	183	1	1	2
Šibensko-kninska	95	30	6	
Varaždinska	267		3	28
Virovitičko-podravska	120	21		1
Vukovarsko-srijemska	50	38	3	4
Zadarska	280	13	4	1
Zagrebačka/Grad Zagreb	1.286	3	2	14
Ukupno / Total	5.192	233	40	151

Izvor / Source: HAPIH

Tablica 55. Banka gena - broj prikupljenih bioloških uzoraka izvornih pasmina domaćih životinja u 2025.*Gene Bank – the number of sampled biological samples of native breeds of farm animals in 2025.*

Županija County	Vrsta uzorka	Goveda	Ovce	Koze	Magarci	Konji	Svinje	Ukupno Total
	Sample type	Cattle	Sheeps	Goats	Donkeys	Horses	Pigs	
Bjelovarsko-bilogorska	dlaka				54			54
	tkivo	67					35	102
Brodsko-posavska	dlaka							
	tkivo						8	8
Dubrovačko-neretvanska	dlaka							
	tkivo	46	11					57
Istarska	dlaka				218			218
	tkivo		153					153
Karlovačka	dlaka							
	tkivo	4	6				12	22
Koprivničko-križevačka	dlaka							
	tkivo	7						7
Krapinsko-zagorska	dlaka							
	tkivo	5						5
Osječko-baranjska	dlaka						4	4
	tkivo						452	452
Požeško-slavonska	dlaka							
	tkivo						9	9
Primorsko-goranska	dlaka				45	2		47
	tkivo	17	509					526
Sisačko-moslavačka	dlaka	5			36			41
	tkivo	119	25	12			19	175
Splitsko-dalmatinska	dlaka				11			11
	tkivo	8	54	10				72
Šibensko-kninska	dlaka				114			114
	tkivo	186	291	119				596
Varaždinska	dlaka				17	3		20
	tkivo		2	1			12	15

Županija County	Vrsta uzorka	Goveda	Ovce	Koze	Magarci	Konji	Svinje	Ukupno Total
	Sample type	Cattle	Sheeps	Goats	Donkeys	Horses	Pigs	
Virovitičko-podravska	dlaka				44			44
	tkivo						17	17
Vukovarsko-srijemska	dlaka				224			224
	tkivo						16	16
Zadarska	dlaka							
	tkivo	56	41	9				106
Zagrebačka	dlaka				41			41
	tkivo	1					36	37
Ukupno / Total		521	1.092	151	804	5	620	3.193

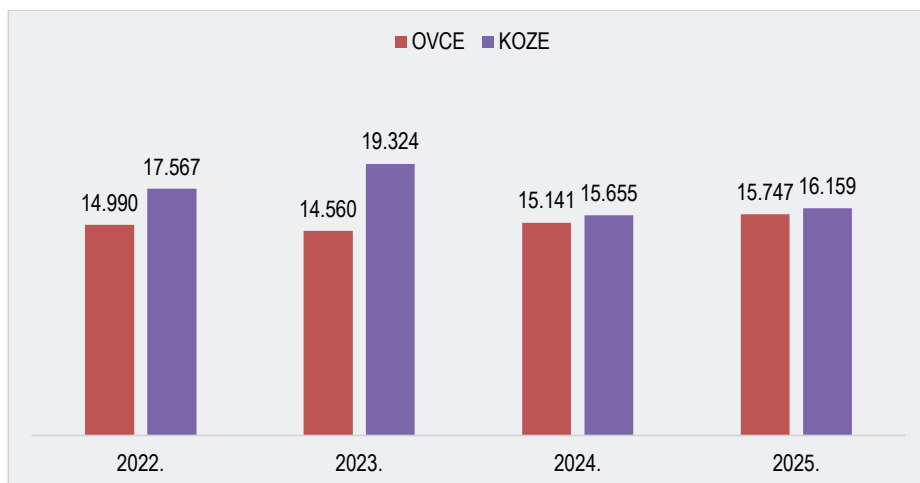
Izvor / Source: HAPIH

4.1. PROVEDBA KONTROLE MLIJEČNOSTI MILK RECORDING ACTIVITIES

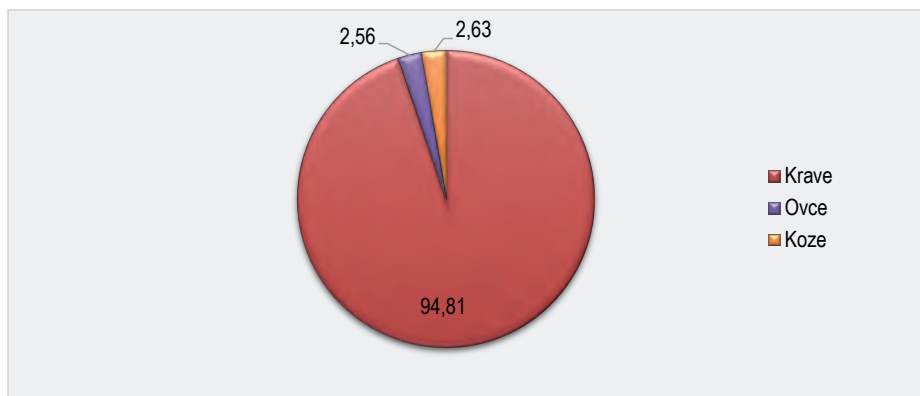
Tablica 56. Broj provedenih kontrola mliječnosti koza i ovaca
Number of the milk recording done for goats and sheep

Godina Year	Ovce Sheep	Koze Goats	Ukupno Total
2022.	14.990	17.567	32.557
2023.	14.560	19.324	33.884
2024.	15.141	15.655	30.796
2025.	15.747	16.159	31.906

Izvor / Source: HAPIH

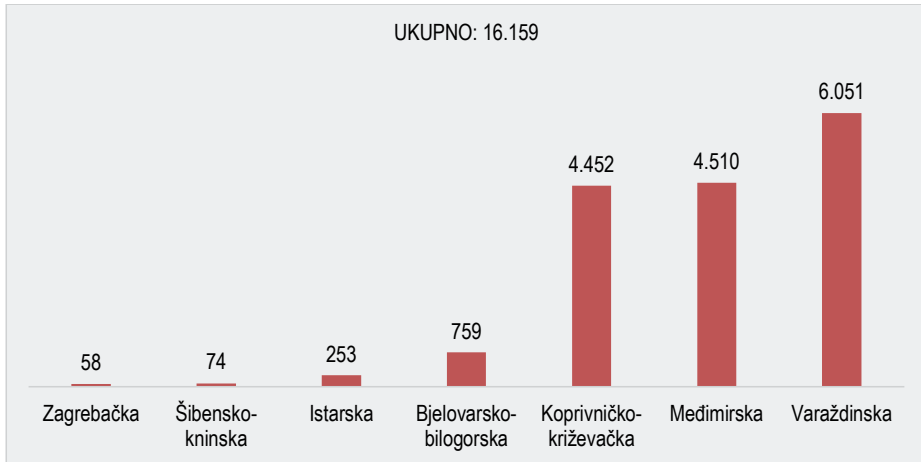
Grafikon 50. Broj provedenih kontrola mlječnosti za ovce i koze*Number of the milk recordings done for sheep and goats*

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 51. Omjer provedenih kontrola mlječnosti krava, koza i ovaca*Proportion of the monthly milk recording done for cows, goats and sheep*

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 52. Broj provedenih kontrola mliječnosti koza
Number of milk recordings in goats

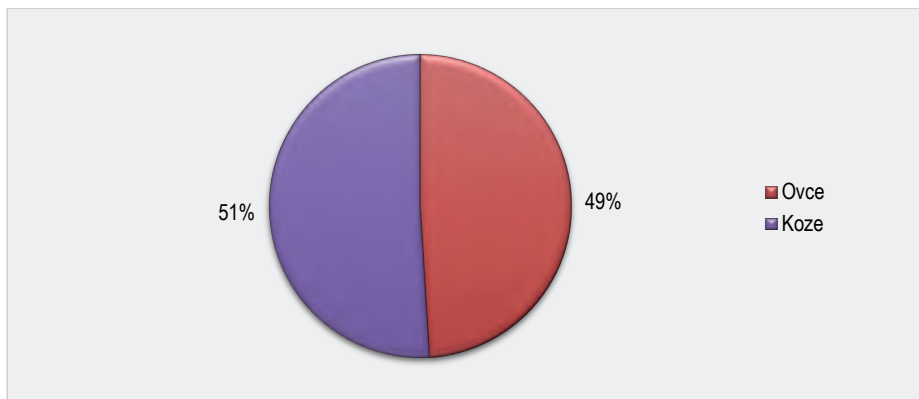
Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 53. Broj provedenih kontrola mliječnosti ovaca
Number of milk recording done in sheep

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 54. Omjer obavljenih kontrola mliječnosti kod koza i ovaca
Proportion of milk recordings done for goats and sheep

Izvor / Source: HAPIH

4.2. PROVEDBA OZNAČAVANJA I EVIDENCIJE OVACA, KOZA I PERADI

THE ACTIVITIES IN IDENTIFICATION AND RECORDING OF SHEEP, GOATS AND POLTRY

Tablica 57. Broj označenih i evidentiranih ovaca i koza od strane djelatnika HAPIH-a prema godini

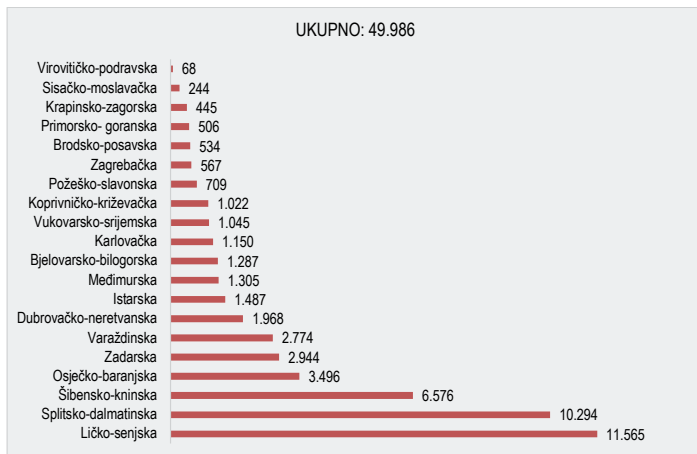
Number of marked and recorded sheep and goats breeding by the employees of HAPIH by year

Godina Year	Ovce Sheep	Koze Goat	UKUPNO Total
2022.	60.827	13.475	74.302
2023.	51.527	12.878	64.405
2024.	45.256	10.578	55.834
2025.	40.667	9.319	49.986

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 55. Broj označenih i evidentiranih ovaca i koza od strane djelatnika HAPIH-a prema županiji

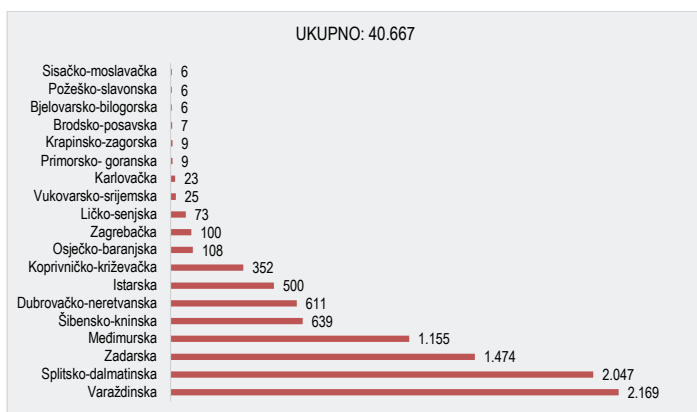
Number of marked and recorded sheep and goats by the employees of HAPIH by county

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 56. Broj označenih i evidentiranih koza od strane djelatnika HAPIH-a prema županiji

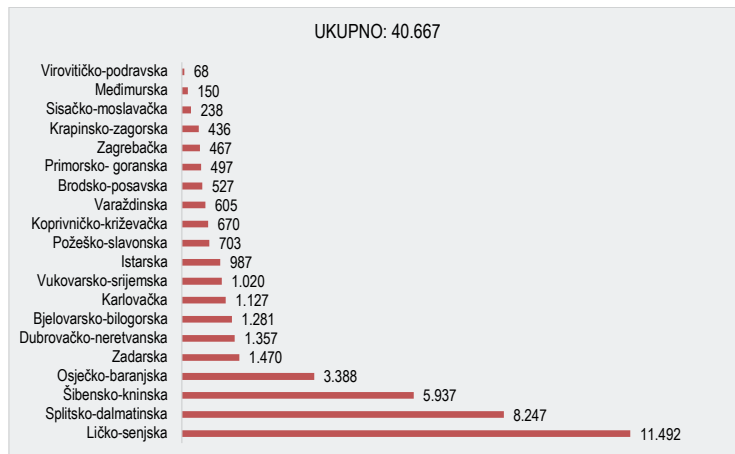
Number of marked and recorded goats by the employees of HAPIH by county

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 57. Broj označenih i evidentiranih ovaca od strane djelatnika HAPIH-a prema županiji

Number of marked and recorded sheep by the employees of HAPIH by county

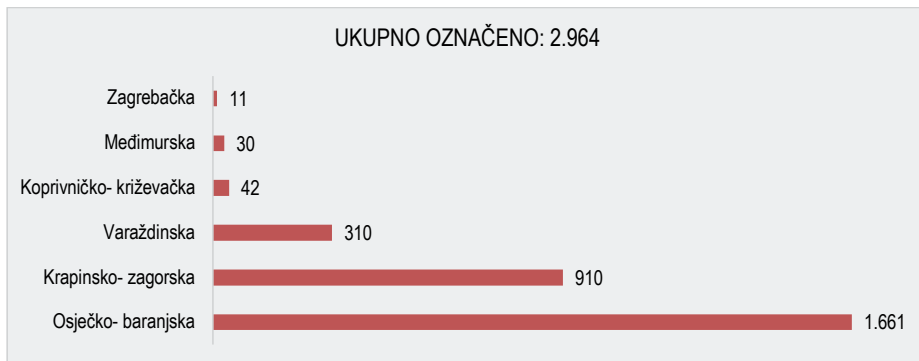
Izvor / Source: HAPIH

Tablica 58. Broj označenih i evidentiranih kljunova Zagorskog purana od strane djelatnika HAPIH-a prema godini

Number of marked and recorded Zagorje turkey by the employees of HAPIH by year

Godina / Year	Broj grla / Number of animals
2022.	2.849
2023.	2.539
2024.	2.497
2025.	2.964

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 58. Broj označenih i evidentiranih kljunova Zagorskog purana od strane djelatnika HAPIH-a prema uredu*Number of marked and recorded Zagorje turkey by the employees of HAPIH by office*

Izvor / Source: HAPIH

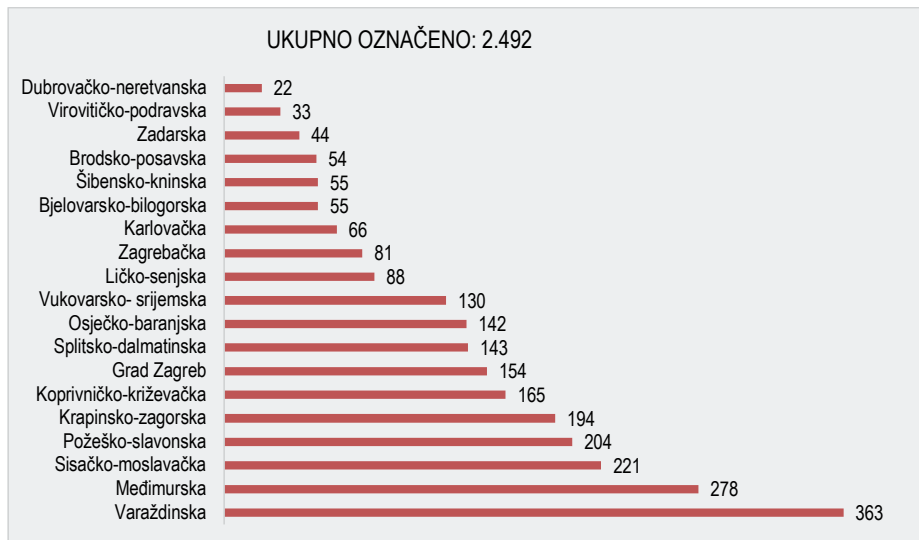
Tablica 59. Broj označenih i evidentiranih kljunova kokoši hrvatice od strane djelatnika HAPIH-a prema godini*Number of marked and recorded Hrvatica hens by the employees of HAPIH by year*

Godina / Year	Broj grla / Number of animals
2022.	3.436
2023.	2.583
2024.	2.652
2025.	2.492

Izvor / Source: HAPIH

Grafikon 59. Broj označenih i evidentiranih kljunova kokoši hrvatice od strane djelatnika HAPIH-a prema uredu

Number of marked and recorded Hrvatica hens by the employees of HAPIH by office

Izvor / Source: HAPIH

5. OZNAČAVANJE I REGISTRACIJA DOMAĆIH ŽIVOTINJA *IDENTIFICATION AND REGISTRATION OF DOMESTIC ANIMALS*

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I RIBARSTVA

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I RIBARSTVA
MINISTRY OF AGRICULTURE, FORESTRY AND FISHERIES

GODIŠNJE IZVJEŠĆE
O SUSTAVU OZNAČAVANJA I REGISTRACIJE OVACA I KOZA
U REPUBLICI HRVATSKOJ ZA 2025. GODINU

ANNUAL REPORT
ON THE SYSTEM OF SHEEP AND GOATS IDENTIFICATION AND REGISTRATION
IN THE REPUBLIC OF CROATIA FOR 2025

Zagreb, ožujak 2026.

5.1. SUSTAV OBVEZNOG OZNAČAVANJA I REGISTRACIJE OVACA I KOZA

THE SYSTEM OF UNIQUE IDENTIFICATION AND REGISTRATION OF SHEEP AND GOATS

Sustav obveznog označavanja i registracije ovaca i koza u Republici Hrvatskoj provodi se u skladu sa Zakonom o zdravlju životinja („Narodne novine“ br. 152/2022 i 154/2022) te relevantnim propisima Europske unije, Uredbom (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i vijeća od 9. ožujka 2016. o prenosivim bolestima životinja te o izmjeni i stavljanju van snage određenih akata u području zdravlja životinja, Provedbenom Uredbom komisije (EU) 2021/520 od 24. ožujka 2021. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i vijeća u pogledu sljedivosti određenih držanih kopnenih životinja i Delegiranom Uredbom komisije (EU) 2019/2035 od 28. lipnja 2019. o dopuni Uredbe (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i vijeća, u pogledu pravila za objekte u kojima se drže kopnene životinje i valionice te u pogledu pravila o sljedivosti određenih držanih kopnenih životinja i jaja za valjenje. Ovi propisi uređuju jedinstveno označavanje svih ovaca i koza, njihovu registraciju, prijavu premještanja te uspostavu i vođenje jedinstvene baze podataka radi osiguravanja potpune sljedivosti.

Jedinstveni registar ovaca i koza računalno je vođena, ažurna evidencija koja omogućuje praćenje svake životinje od rođenja ili uvoza do uginuća, klanja ili izvoza. Registar sadrži podatke o rođenju, spolu, pasmini, označavanju, premještanjima i izlučenjima te o subjektima i objektima na kojima su životinje registrirane.

Ovce i koze označavaju se s dva sredstva označavanja: konvencionalnom ušnom markicom s jedinstvenim životnim brojem i elektroničkom oznakom (elektronička ušna markica ili bolus elektronički transponder) koja nosi isti broj kao i konvencionalna ušna markica. Označavanje provode subjekti samostalni označavatelji, veterinarske službe, ovlaštene veterinarske organizacije i Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu. Životinje moraju biti označene najkasnije do navršenih devet mjeseci starosti ili prije napuštanja objekta rođenja. Ako se upućuju izravno u klanonicu prije te dobi, dovoljna je jedna konvencionalna ušna markica.

Svaka označena životinja upisuje se u Jedinstveni registar držanih životinja pod svojim jedinstvenim životnim brojem. Premještanja – uključujući promjenu objekta, odlazak na klanje, uginuće, krađu, gubitak ili izvoz – prijavljuju se putem putnog lista, a podatke u registar unose ovlaštene veterinarske organizacije.

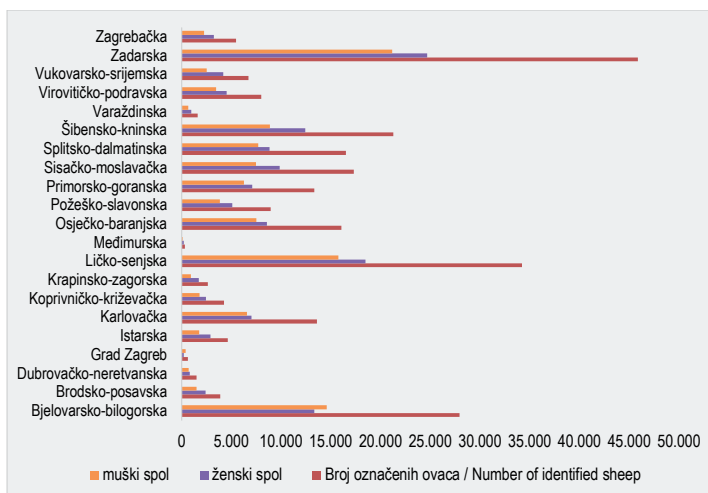
Subjekti imaju obvezu voditi Registar ovaca i koza na gospodarstvu, u koji upisuju podatke o rođenju, označavanju, premještanjima i izlučenjima, te jednom godišnje imaju obvezu dostaviti podatak o ukupnom brojnemu stanju životinja.

Tijekom 2025. godine u Jedinствeni registar ovaca i koza upisani su podaci koji predstavljaju rezultat aktivnosti svih sudionika jedinstvenog sustava označavanja i registracije ovaca i koza. Ovi podaci obuhvaćaju označavanje životinja, njihovo premještanje, uginuća te druge propisane evidencije, a služe osiguravanju sljedivosti, kontroli zdravlja životinja i provedbi zakonskih obveza u sektoru ovčarstva i kozarstva.

Grafikon 60. Broj označenih i registriranih ovaca

The number of identified and registered sheep

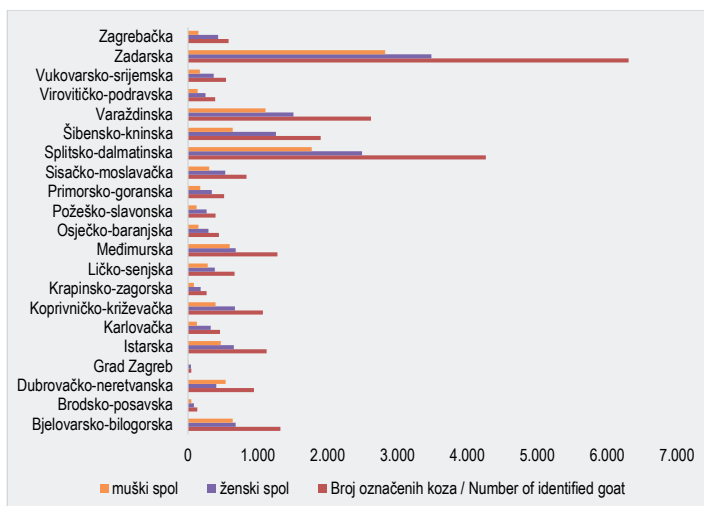

Izvor / Source: MP

U 2025. godini označena je i registrirana ukupno 254.571 ovca. Najveći broj evidentiranih grla zabilježen je u Zadarskoj županiji. Od ukupnog broja označenih ovaca u 2025. godini, 138.846 grla odnosi se na žensku, a 115.725 grla na mušku populaciju.

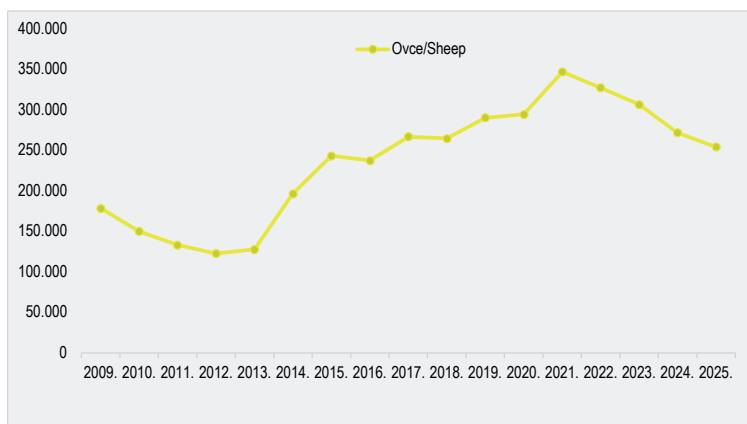
Grafikon 61. Broj označenih i registriranih koza

The number of identified and registered goats

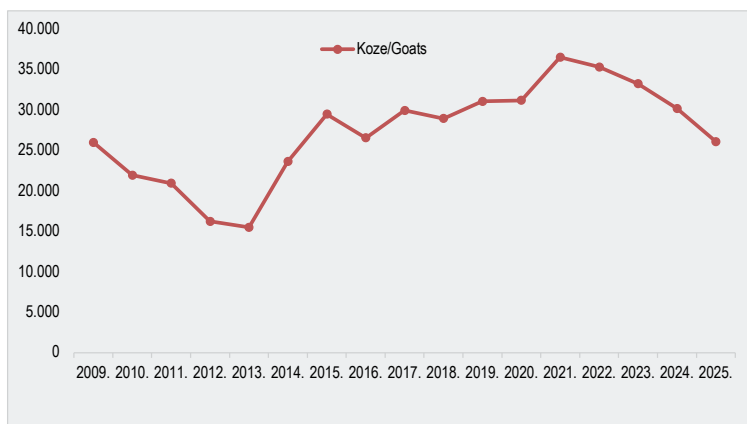
Izvor / Source: MP

Tijekom 2025. godine označeno je i registrirano ukupno 26.089 koza. Najveći broj evidentiranih grla zabilježen je u Zadarskoj županiji. Od ukupnog broja označenih koza u 2025. godini, 15.347 grla pripada ženskoj, a 10.742 grla muškoj populaciji.

Grafikon 62. Broj označenih i registriranih ovaca u razdoblju od 2009. do 2025. godine*The number of identified and registered sheep in period from 2009. to 2025.*

Izvor / Source: MP

Najveći broj označenih i registriranih ovaca zabilježen je 2021. godine, kada ih je ukupno bilo 347.082.

Grafikon 63. Broj označenih i registriranih koza u razdoblju od 2009. do 2025. godine*The number of identified and registered goats in period from 2009. to 2025.*

Izvor / Source: MP

Najveći broj označenih i registriranih koza zabilježen je 2021. godine, kada ih je ukupno bilo 36.498.

Tablica 60. Postotak registrirane janjadi i jaradi po županijama
Percentage of registered sheep and goats by county

Županija County	Broj ovaca i koza starijih od 1 godine Number of sheep and goats over a 1 year	Broj registrirane janjadi i jaradi Numer of registered lambs and kids	Postotak registrirane janjadi i jaradi Percentage of registered lambs and kids
Bjelovarsko-bilogorska	46.791	29.247	62,51%
Brodsko-posavska	10.642	4.015	37,73%
Dubrovačko-neretvanska	8.298	2.439	29,39%
Grad Zagreb	1.179	657	55,73%
Istarska	13.152	5.747	43,70%
Karlovačka	24.397	14.051	57,59%
Koprivničko-križevačka	11.055	5.335	48,26%
Krapinsko-zagorska	5.403	2.909	53,84%
Ličko-senjska	55.811	34.873	62,48%
Međimurska	2.102	1.586	75,45%
Osječko-baranjska	32.016	16.509	51,56%
Požeško-slavonska	15.480	9.324	60,23%
Primorsko-goranska	29.755	13.842	46,52%
Sisačko-moslavačka	33.606	18.124	53,93%
Splitsko-dalmatinska	46.140	20.774	45,02%
Šibensko-kninska	41.486	23.156	55,82%
Varaždinska	6.931	4.240	61,17%
Virovitičko-podravska	16.795	8.380	49,90%
Vukovarsko-srijemska	17.187	7.254	42,21%
Zadarska	78.755	52.157	66,23%
Zagrebačka	16.491	6.041	36,63%
Ukupno / Total	513.472	280.660	54,66%

Izvor / Source: MP

Tablica 61. Izlučenja ovaca po vrstama i županijama
Number of culled sheep by county

Županija County	Klanje na objektu Slaughter on the holding	Klanje u klaonici Slaughterhouse	Krađa i gubitak Theft and lost	Uginuće Death
Broj životinja / Number of animals				
Bjelovarsko-bilogorska	5.194	18.235	467	4.228
Brodsko-posavska	3.187	1.414	24	448
Dubrovačko-neretvanska	1.359	75	0	2
Grad Zagreb	517	381	83	45
Istarska	3.908	725	795	506
Karlovačka	10.636	4.720	272	941
Koprivničko-križevačka	1.841	2.258	55	522
Krapinsko-zagorska	2.181	543	3	788
Ličko-senjska	25.228	5.954	661	1.403
Međimurska	277	222	0	36
Osječko-baranjska	9.042	3.982	588	2.969
Požeško-slavonska	6.188	1.358	535	1.011
Primorsko-goranska	6.543	2.702	4.254	296
Sisačko-moslavačka	9.176	5.467	1021	3.278
Splitsko-dalmatinska	16.520	2.434	744	317
Šibensko-kninska	14.392	4.097	3.455	383
Varaždinska	1.013	279	0	283
Virovitičko-podravska	3.865	2.228	667	823
Vukovarsko-srijemska	4.191	1.023	212	1.447
Zadarska	35.634	10.785	4.247	241
Zagrebačka	3.046	3.326	137	1.029
Ukupno / Total	163.938	72.208	18.220	20.996

Izvor / Source: MP

Tablica 62. Izlučenja koza po vrstama i županijama
Number of culled goats by county

Županija County	Klanje na objektu Slaughter on the holding	Klanje u klaonici Slaughterhouse	Krađa i gubitak Theft and lost	Uginuće Death
Broj životinja / Number of animals				
Bjelovarsko-bilogorska	467	482	29	275
Brodsko-posavska	123	16	0	21
Dubrovačko-neretvanska	1.138	61	0	4
Grad Zagreb	109	1	1	8
Istarska	943	142	159	180
Karlovačka	363	6	15	55
Koprivničko-križevačka	475	140	6	262
Krapinsko-zagorska	150	10	0	46
Ličko-senjska	581	26	5	22
Međimurska	1.117	0	0	416
Osječko-baranjska	262	0	36	92
Požeško-slavonska	326	0	54	47
Primorsko-goranska	279	86	133	16
Sisačko-moslavačka	573	113	49	142
Splitsko-dalmatinska	4.385	329	390	110
Šibensko-kninska	1.591	52	523	184
Varaždinska	1.691	117	0	936
Virovitičko-podravska	297	10	48	47
Vukovarsko-srijemska	364	8	11	79
Zadarska	5.294	345	533	84
Zagrebačka	408	57	36	152
Ukupno / Total	20.936	2.001	2.028	3.178

Izvor / Source: MP

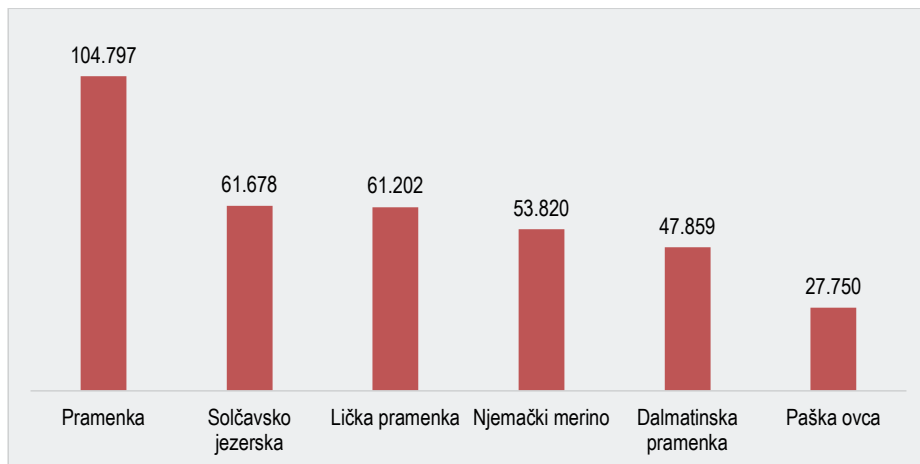
Tablica 63. Ukupan broj subjekata i životinja upisanih u Jedinствени registar ovaca i koza*Total number of keepers and animals registered in Unique register of sheep and goats*

Županija County	Broj subjekata Number of keepers	Ovce Sheep	Broj subjekata Number of keepers	Koze Goats
Bjelovarsko-bilogorska	1.910	44.542	181	2.249
Brodsko-posavska	547	10.066	85	576
Dubrovačko-neretvanska	137	5.884	136	2.414
Grad Zagreb	72	951	61	228
Istarska	485	10.358	275	2.794
Karlovačka	1.272	23.053	187	1.344
Koprivničko-križevačka	646	9.542	90	1.513
Krapinsko-zagorska	582	4.877	125	526
Ličko-senjska	1.715	53.750	155	2.061
Međimurska	70	834	39	1.268
Osječko-baranjska	895	30.659	206	1.357
Požeško-slavonska	719	14.722	108	758
Primorsko-goranska	722	28.240	171	1.515
Sisačko-moslavačka	1.859	31.432	256	2.174
Splitsko-dalmatinska	631	34.932	424	11.208
Šibensko-kninska	789	36.103	340	5.383
Varaždinska	303	3.407	101	3.524
Virovitičko-podravaska	717	15.765	155	1.030
Vukovarsko-srijemska	586	16.052	164	1.135
Zadarska	1.436	67.268	396	11.487
Zagrebačka	828	14.730	244	1.761
Ukupno / Total	16.921	457.167	3.899	56.305

Izvor / Source: MP

Prikazani podaci odnose se na odrasle kategorije **životinja** starijih od godine dana upisanih u JROK.

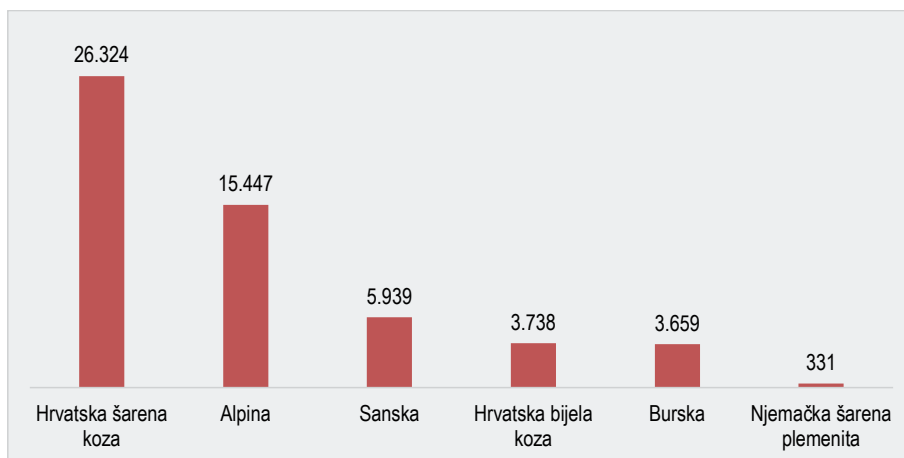
Grafikon 64. Pasminski sastav ovaca upisanih u Jedinствeni registar ovaca i koza
Breed structure of sheep entered in the Unique Register of sheep and goats

Izvor / Source: MP

Prikazani podaci odnose se na životinje starije od godinu dana. Najzastupljenije pasmine su Pramenka, Solčavsko jezerska ovca i Lička pramenka, a potom slijede Njemački merino i Dalmatinska pramenka.

Grafikon 65. Pasminski sastav koza upisanih u Jedinствeni registar ovaca i koza
Breed structure of goats entered in the Unique Register of sheep and goats

Izvor / Source: MP

Podaci u grafikonu prikazuju pasminski sastav koza upisanih u JROK i odnose se na životinje starije od godinu dana. Najzastupljenije pasmine su Hrvatska šarena koza i Alpina.

Tablica 64. Pregled pasminskog sastava ovaca po županijama
Overview of sheep breed composition by counties

Županija / Country	Pramenka	Lička pramenka	Solčavsko jezerska ovca	Njemački merino	Dalmatinska pramenka	Paška ovca	Ostale pasmine
Bjelovarsko-bilogorska	5.587	436	19.749	1.575	14	4	17.177
Brodsko-posavska	1.463	100	747	5.130	0	0	2.626
Dubrovačko-neretvanska	3.706	191	6	11	198	13	1.759
Grad Zagreb	434	16	183	19	3	3	293
Istarska	1.430	15	3.738	592	0	1	4.582
Karlovačka	15.094	2.457	2.053	79	0	0	3.370
Koprivničko-križevačka	999	138	5.822	146	23	0	2.414
Krapinsko-zagorska	412	73	2.910	10	0	16	1.456
Ličko-senjska	2.447	43.689	826	67	184	5.008	1.529
Međimurska	111	11	297	18	0	51	346
Osječko-baranjska	518	190	374	23.295	0	0	6.282
Požeško-slavonska	3.479	22	1.891	7.559	0	0	1.771
Primorsko-goranska	628	848	1.638	36	32	3	25.055
Sisačko-moslavačka	15.210	490	10.873	441	30	9	4.379
Splitsko-dalmatinska	7.978	899	1.023	517	21.710	7	2.798
Šibensko-kninska	24.829	815	41	15	8.715	59	1.629
Varaždinska	259	57	1.519	34	0	4	1.534
Virovitičko-podravska	1.252	37	2.654	4.648	0	3	7.171
Vukovarsko-srijemska	169	23	1.045	8.986	21	0	5.808
Zadarska	15.260	10.327	435	234	16.923	22.569	1.520
Zagrebačka	3.532	368	3.854	408	6	0	6.562
Ukupno / Total	104.797	61.202	61.678	53.820	47.859	27.750	100.061

Izvor / Source: MP

Tablica 65. Pregled pasminskog sastava koza po županijama
Overview of goats breed composition by counties

Županija / Country	Hrvatska šarena koza	Alpina	Sanska	Hrvatska bijela koza	Burska	Njemačka plemenita koza	Ostale pasmine
Bjelovarsko-bilogorska	545	1.257	269	55	58	37	28
Brodsko-posavska	244	133	139	46	5	6	3
Dubrovačko-neretvanska	465	433	473	169	867	0	7
Grad Zagreb	57	88	31	6	36	2	8
Istarska	622	1.415	107	92	111	69	378
Karlovačka	379	637	104	32	182	0	10
Koprivničko-križevačka	34	1.080	279	1	48	28	43
Krapinsko-zagorska	36	324	62	5	70	8	21
Ličko-senjska	1.117	503	192	126	112	0	11
Međimurska	25	1.161	57	0	12	0	13
Osječko-baranjska	518	483	171	56	112	1	16
Požeško-slavonska	503	84	25	35	107	1	3
Primorsko-goranska	374	600	250	96	78	15	102
Sisačko-moslavačka	736	408	386	87	522	9	26
Splitsko-dalmatinska	6.978	999	988	1.372	761	23	87
Šibensko-kninska	3.027	720	540	1.003	57	12	24
Varaždinska	36	2.833	588	9	43	0	15
Virovitičko-podravska	606	143	98	42	119	7	15
Vukovarsko-srijemska	400	337	140	91	155	5	7
Zadarska	9.395	871	623	390	85	100	23
Zagrebačka	227	938	417	25	119	8	27
Ukupno / Total	26.324	15.447	5.939	3.738	3.659	331	867

Izvor / Source: MP

6. SUSTAV KONTROLE RAZVRSTAVANJA OVČJIH TRUPOVA *SHEEP CARCASSES CLASSIFICATION CONTROL SYSTEM*

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I RIBARSTVA

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I RIBARSTVA

MINISTRY OF AGRICULTURE, FORESTRY AND FISHERIES

Uprava za stočarstvo i kvalitetu hrane
Directorate for Livestock and Food Quality

Sektor za registre životinja
Sector for animal registers

GODIŠNJE IZVJEŠĆE **O SUSTAVU RAZVRSTAVANJA OVČJIH TRUPOVA** **U REPUBLICI HRVATSKOJ ZA 2025. GODINU**

ANNUAL REPORT
ON THE SYSTEM OF CLASSIFICATION OF SHEEP CARCASSES
IN THE REPUBLIC OF CROATIA FOR 2025.

6.1. RAZVRSTAVANJE OVČJIH TRUPOVA U 2025. GODINI

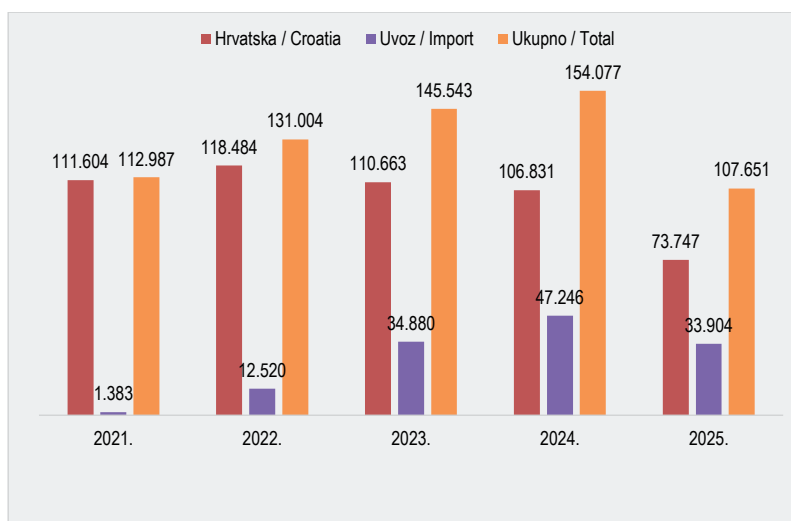
CLASSIFICATION OF SHEEP CARCASSES IN YEAR 2025.

Podaci o razvrstavanju ovčjih trupova u klaonicama u 2025. godini bilježe pad ukupnog broja razvrstanih ovčjih trupova u odnosu na prethodnu godinu (grafikon 66).

Na osnovu obrađenih podataka o razvrstavanju i dalje je najzastupljenija kategorija A – trupovi ovaca mlađih od 12. mjeseci koja predstavlja 97,3 % ukupno razvrstanih ovčjih trupova (tablica 1.). Unutar navedene kategorije s udjelom od 70,8 % prevladavaju razvrstani ovčji trupovi lakši od 13 kg mase trupa (tzv. laka janjad) u odnosu na ovčje trupove teže od 13 kg mase trupa (tzv. teža janjad) što je određeni pokazatelj trenutne ovčarske proizvodnje u pogledu proizvodnje ovčjeg mesa.

Ostali podaci o razvrstavanju ovčjih trupova za 2025. godinu prikazani su u sljedećim grafikonima i tablici.

Grafikon 66. Ukupan broj klasiranih ovčjih trupova od 2021. - 2025. godine porijeklom iz RH* i Uvoza**
The total number of classified sheep carcasses for period from 2020.-2024. –Croatia* and Import **

*RH - životinje upisane u Jedinstveni registar ovaca i koza (JROK)

**Uvoz - životinje iz uvoza namijenjena za klaoničku obradu (klanje unutar 72 h)

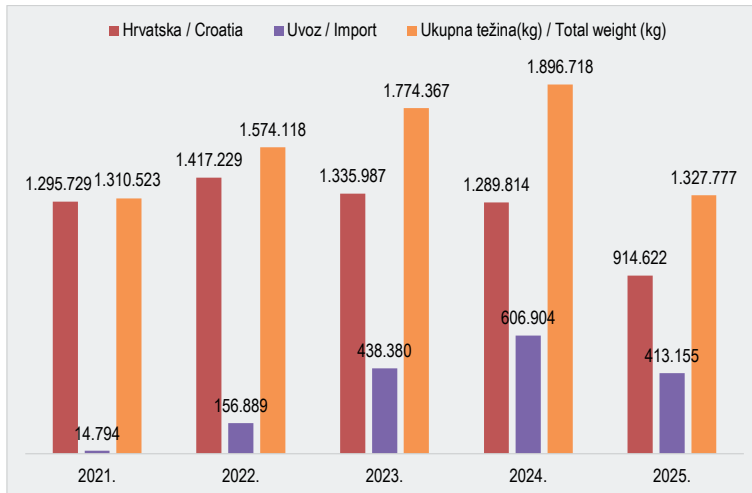
*Republic Croatia - Animals entered in the Unified Register of sheep and goats (JROK)

**Import – Animals imported intended for slaughter processing (slaughter within 72h)

Izvor / Source: MP

Grafikon 67. Ukupna masa (kg) klaonički obrađenih i klasiranih ovčjih trupova od 2021.- 2025. godine – RH i Uvoz

The total weight (kg) processed and classified sheep carcasses for period from 2021. – 2025. Croatia and Import

*RH - životinje upisane u Jedinствeni registar ovaca i koza (JROK)

**Uvoz - životinje iz uvoza namijenjena za klaoničku obradu (klanje unutar 72 h)

*Republic Croatia - Animals entered in the Unified Register of sheep and goats (JROK)

**Import – Animals imported intended for slaughter processing (slaughter within 72h)

Izvor / Source: MP

Tablica 66. Ukupan broj klasiranih ovčjih trupova od 2021. - 2025. godine – RH i Uvoz

The total number of classified sheep's carcasses for period
from 2021. - 2025. - Croatia and Import

Mjesec / Month	RH / Croatia										Uvoz / Import											
	2021.		2022.		2023.		2024.		2025.		2021.		2022.		2023.		2024.		2025.			
	*A	**B	*A	**B	*A	**B	*A	**B	*A	**B	*A	**B	*A	**B	*A	**B	*A	**B	*A	**B		
Siječanj	3634	347	4664	260	4638	165	5777	122	5739	108					840		639		1005			
Veljača	4807	427	5716	113	4652	206	6229	108	5017	162					782		1501		2301	1		
Ožujak	13139	580	6463	248	7423	216	15861	248	5459	291	544				1541	1	7443	3	2675	3		
Travanj	11429	341	20268	331	18468	213	9756	137	14941	147	134				535	4955	27	3959	2	1329		
Svibanj	9558	216	11223	166	10873	279	10962	161	6970	445					265	3900		6652		1487		
Lipanj	10317	285	10279	139	9910	202	8974	244	7442	305					1636	4	2249		4850	2181		
Srpanj	10454	414	11262	164	9791	159	8905	265	6252	146					288	2605		5294		2787		
Kolovoz	13620	443	13293	217	11791	449	11422	324	5810	92					2518	5703		3560	2	5751		
Rujan	9394	642	9940	440	8500	581	8209	436	4588	238	280				483	4705		1868	1	3249	2	
Listopad	6805	704	7429	814	7155	971	5140	361	3569	477	1				640	3115		5199	2	3049	10	
Studeni	5076	569	4688	677	4968	527	4206	105	1715	186					2864	1591		2731		2573	11	
Prosinac	7936	467	8947	743	8355	171	8724	155	3458	190	424				2986	1	2865	1	3540		5480	10
Sve / All	106169	5435	114172	4312	106524	4139	104165	2666	70960	2787	1383				12515	5	34851	29	47236	10	33867	37

*A-trupovi ovaca mlađih od 12 mjeseci / A-sheep carcasses younger at 12 months, **B-trupovi ostalih ovaca / other sheep carcasses
Izvor / Source: MP

7. STOČARSKE IZLOŽBE LIVESTOCK EXHIBITIONS

HAPIH-ov Centar za stočarstvo u suradnji s uzgojnim udruženjima i organizatorima na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini sudjeluje u pripremi i organizaciji stočarskih izložbi. Ove manifestacije značajne su za uzgajivače i potencijale kupce, ali su zanimljive i posjetiteljima iz urbanih sredina, jer predstavljaju promociju uzgoja i ruralnog načina života.

32. Državna stočarska izložba

U sklopu 32. Jesenskog međunarodnog bjelovarskog sajma u Gudovcu, od 5. do 7. rujna 2025. godine održana je 32. Državna stočarska izložba. Pokrovitelj stočarske izložbe je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, organizator Bjelovarski sajam d.o.o., a suorganizatori HAPIH-ov Centar za stočarstvo i pojedina uzgojna udruženja, osobito središnji savezi uzgajivača. Sajam je svečano otvorio izaslanik predsjednika Vlade RH Andreja Plenkovića, državni tajnik u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i ribarstva Marinko Beljo. Ravnatelj HAPIH-a Hrvoje Hefer, mag. ing. bil. je tijekom pozdravne riječi posebno pozdravio uzgajivače koji su u ovim izazovnim vremenima zadržali ljubav prema stočarskoj proizvodnji. Zahvalio je uzgajivačima koji će i ove godine predstaviti svoja najbolja grla, s nadom da će ih

nagodinu biti još više. Na ovogodišnjoj izložbi sudjelovao je više od 180 uzgajivača/izlagača, koji su predstavili više od 400 grla/ kljunova domaćih životinja u 39 pasmina i 85 kolekcija. Izlagači su predstavili svoja najkvalitetnija grla / kolekcije domaćih životinja - goveda, konje, ovce, koze, perad i pčele. Izložba svinja nije održana iz preventivnih razloga s ciljem sprečavanja širenja afričke svinjske kuge.

Izložba ovaca i koza

Izložba ovaca i koza organizirana je u suradnji HAPIH-ovog Centra za stočarstvo i Hrvatskog saveza uzgajivača ovaca i koza (OV-KO Savez). U kolekciji ovnova romanovske pasmine prvonagrađen je ovna HR 933416526 uzgajivača Mario Fabijanac (Glina), drugo osvojeno mjesto pripalo je ovnu HR 332612970 uzgajivačice Kristine Banić (Mali Raven).

U kolekciji ovaca romanovske pasmine prvonagrađena je kolekcija ovaca uzgajivača Mario Fabijanac (Glina), drugonagrađena je kolekcija ovaca uzgajivačice Kristine Banić (Mali Raven), a trećenagrađena kolekcija ovaca uzgajivača Nenada Seleša (Virje).

U *kolekciji ovca romanovske pasmine* prvonagrađena je HR 932881563 uzgajivača Mario Fabijanac (Glina), drugonagrađena je HR 332939785 uzgajivača Mario Fabijanac (Glina), dok je trećenagrađena HR 332910614 Kristine Banić (Mali Raven).

U *kolekciji šilježica romanovske pasmine* prvonagrađena je šilježica HR 633439730 uzgajivačice Kristine Banić (Mali Raven), drugonagrađena HR 333588293 uzgajivača Mario Fabijanac (Glina), dok je trećenagrađena HR 93343980 uzgajivačice Kristine Banić (Mali Raven).

U *kolekciji mladih ovnova romanovske pasmine* prvonagrađeni je ovan HR 233439719 uzgajivačice Kristine Banić (Mali Raven), drugonagrađeni HR 433588212 uzgajivača Maria Fabijaneca (Glina), koji je ujedno dobio i nagradu za treće mjesto za ovna HR 433588220.

U *kolekciji ovnova hrvatskih izvornih pasmina* prvonagrađeni je ovan HR 532838345 uzgajivačice Vanese Murtić (Marčana), drugonagrađeni HR 632614029 uzgajivača Slavomira Balića (Dalj).

U *kolekciji ovaca hrvatskih izvornih i ugroženih pasmina* prvonagrađena je kolekcija pasmine Cigaja uzgajivača Slavomira Balića (Dalj), uzgajivačica drugonagrađene kolekcije pasmine Istarska ovca je Vanesa Murtić (Marčana).

U *kolekciji ovnova ostalih konvencionalnih pasmina* prvonagrađen je ovan HR 132603976 uzgajivača Drage Svilковиća (Donja Vlahinička), drugonagrađeni je HR 333539081 uzgajivačice Rahele Buban (Berek), a trećenagrađeni je HR 233415505 uzgajivača Mladena Čižmešinkina (Novo Virje).

U *kolekciji ovaca ostalih konvencionalnih pasmina* prvonagrađena je kolekcija ovaca uzgajivača Vedrana Merca (Nova Pisanica), druga nagrada pripala je uzgajivačici Marijani Repustić (Sunja), dok je treće mjesto osvojila kolekcija uzgajivača Rodoljuba Džakule (Sunja).

U *kolekciji jarica konvencionalnih pasmina* prvu nagradu osvojila je kolekcija uzgajivača Matije Poljana (Turčin), drugu nagradu kolekcija uzgajivača Denisa Petermaneca (Gornji Kraljevec), a treću nagradu kolekcija uzgajivača Zlatni kompas (Gola).

U *kolekciji jarac konvencionalnih pasmina* prvonagrađeni je jarac HR 240479851 uzgajivača Denisa Petremaneca (Gornji Kraljevec), drugonagrađeni HR 640523183 uzgajivača Matije Poljana (Križanec), dok je trećenagrađeni HR 340479662 uzgajivača Krunoslava Čička (Donji Kraljevec).

Na izložbi ovaca birana su dva šampiona i to ovan iz kolekcije ovnova hrvatskih izvornih i ugroženih pasmina te ovan iz kolekcije ovnova ostalih konvencionalnih pasmina – hrvatski uzgoj.

Šampionom kolekcije ovnova hrvatskih izvornih i ugroženih pasmina proglašen je ovan životnog broj HR 532838345 pasmine istarska ovca uzgajivačice Vanese Murtić iz Marčane.

Šampionom kolekcije ovnova ostalih konvencionalnih pasmina – hrvatski uzgoj proglašen je ovan životnog broja HR 332675761 uzgajivača Milomira Uzelca iz Predavca.

Na izložbi koza šampionsko zvono u kolekciji konvencionalnih pasmina osvojio je jarac HR 740477100 uzgajivača Zlatni kompas (Gola).

Za najbolje grlo u kolekciji izvornih i zaštićenih pasmina proglašen je jarac HR 840484873 uzgajivača Damjana Jelenkovića (Brajkovići).

Izložba peradi

Izložba peradi organizirana je u suradnji HAPIH-a (Centar za stočarstvo) s Hrvatskim savezom uzgajivača izvornih pasmina peradi. U kolekciji križevačke kukmaste kokoši prvonagrađena je kolekcija zlatno-smeđeg soja uzgajivača Mladena Krilčića (Velika Mlaka), drugonagrađena je kolekcija crveno-šarenog soja uzgajivača

Mihaela Pavišića (Lomnica), dok je trećenagrađena kolekcija žuto-bijelog soja uzgajivača Ivana Mikulina (Velika Buna).

U kolekcija kokoši hrvatice prvonagrađena je kolekcija jarebičasto-zlatnog soja uzgajivača Željka Kranjčevića (Križevci), drugonagrađena je kolekcija crvenog soja uzgajivača Đure Golubića (Kotoriba), a trećenagrađena je kolekcija crvenog soja uzgajivača Željka Kranjčevića (Križevci).

U kolekciji zagorskog purana prvonagrađena je kolekcija brončanog soja uzgajivača Radmile Šimek (Radovan), drugonagrađena je kolekcija sivog soja uzgajivača Dragutina Slivonje (Krapinske Toplice), dok je na trećem mjestu kolekcija brončanog soja uzgajivača Ivana Vidičeka (Turčin).

Šampionom izložbe peradi proglašen je kljun MB 65097 pasmine zagorski puran sivog soja, uzgajivača Dragutina Slivonje iz Krapinskih Toplica.

Izložba pčela

U izložbi pčela sudjelovala su tri uzgajivača matica: OPG Miroslav Kobra (Grubišno Polje), OPG Zlatko Pemper (Pivnica Slavonska) i OPG Vlado Obad (Bjelovar), koji su izložili svoj apisarij sa živim pčelama te matice izvorne pasmine siva pčela. Izložba je organizirana u suradnji s Udrugom uzgajivača selekcioniranih matica pčela.

23. Izložba paške ovce i paškog sira

20. lipnja 2025. godine u Novalji na otoku Pagu u organizaciji Udruge ovčara i proizvođača paškog sira Grada Novalje „Zaglava“, Udruge proizvođača paškog sira otoka Pag, Hrvatskog saveza uzgajivača ovaca i koza te HAPIH-ovog Centra za stočarstvo održana je 23. Izložba paške ovce i paškog sira.

Na prostoru gradske rive uzgajivači paške ovce predstavili su svoja najbolja grla. Šampionom izložbe proglašen je ovan uzgajivača Zvonka Kustića iz Kustića, a šampionsko zvono dar HAPIH-ovog Centra za stočarstvo uručili su Mato Čačić, ravnatelj Uprave za stočarstvo i kvalitetu hrane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, predsjednik saveza Tomislav Vidas i načelnik sektora u HAPIH-ovom Centru za stočarstvo Dragan Solić.

17. Izložba creske ovce

U Orlecu na otoku Cresu je 12. lipnja 2025. u organizaciji Hrvatskog saveza uzgajivača ovaca i koza, udruge „Pramenka“ Orlec, turističke zajednice otoka Cresa i HAPIH-ovog Centra za stočarstvo održana je 17. Izložba creske ovce. U kolekciji ovaca trećenagrađena je kolekcija Đulijana Benvina iz Nerezina, druga Bernarda Hrelje iz Belog, a najboljom kolekcijom proglašene su ovce Alda Velčića iz Vodica.

Kod ovnova treću nagradu osvojio je ovan uzgajivača Brune Kučice iz Loznatog, drugi je bio ovan u vlasništvu PZ Cresa, a prvi u vlasništvu PZ Loznata. Titulu šampiona osvojio je ovan životnog broja HR 731598067, uzgajivača Alde Velčića iz Vodica, te ga je predsjednica gradskog vijeća Orlec Marina Medarić okitila šampionskim zvonom HAPIH-ovog Centra za stočarstvo. Svim nagrađenim uzgajivačima diplome i zahvalnice HAPIH-ovog Centra za stočarstvo uručio je Darko Jurković, voditelj Odjela za ovčarstvo, kozarstvo i male životinje HAPIH-ovog Centra za stočarstvo.

Stočarska izložba u Gospiću - Jesen u Lici

U Gospiću u Ličko-senjskoj županiji dana 4. listopada 2025. godine održana je tradicionalna stočarska izložba u sklopu manifestacije „Jesen u Lici“. U sklopu stočarske izložbe održan je 11. Kup mladih uzgajivača - Bambino kup, 6. Državna izložba buše i 15. Izložba ličke pramenke. Na 15. Izložbi ličke pramenke sudjelovalo je 28 grla u sedam kolekcija. Šampionskim grlom izložbe proglašen je ovan HR 132932697, uzgajivača Zdene Ramljaka. HAPIH-ov Centar za stočarstvo je šampionska grla buše i ličke pramenke nagradio šampionskim zvonima, koja su uručili načelnik Sektora područnih ureda Mladen Molnar i Zrinko Mikić, voditelj Odjela za govedarstvo te Darko Jurković, voditelj Odjela za ovčarstvo, kozarstvo i male životinje.

8. STRUČNI SKUPOVI I OSTALE AKTIVNOSTI

EDUCATIONS AND OTHER ACTIVITIES

8.1. SAVJETOVANJE UZGAJIVAČA

BREEDERS CONFERENCE

U Poreču je 20. i 21. listopada 2025. godine održano 27. Savjetovanja uzgajivača ovaca i koza u Republici Hrvatskoj (Savjetovanje) i 26. Izložba hrvatskih ovčjih i kozjih sireva (Izložba). Savjetovanje i izložbu već tradicionalno zajednički organiziraju Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu (HAPIH) i Hrvatski savez uzgajivača ovaca i koza (Savez), a pod pokroviteljstvom Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva te supokroviteljstvom Istarske županije, ove godine domaćina skupa. Na početku Savjetovanja pozdravne riječi uputili su predsjednik Organizacijskog odbora Savjetovanja i izvršni direktor Saveza doc. dr. sc. Zdravko Barać, predsjednik Saveza Tomislav Vidas, pomoćnik ravnatelja HAPIH-a dr. sc. Zdenko Ivkić, Graciano Prekalj ispred Istarske županije te izaslanik ministra poljoprivrede, šumarstva i ribarstva Zdravko Tušek, dipl.ing., koji je ujedno svečano otvorio Savjetovanje i Izložbu. Kako Savez ove godine svečano obilježava 20 godina svoga rada, zaslužnim pojedincima i institucijama dodijeljene su posebne svečane zahvalnice.

Nakon svečanog otvorenja održana je panel rasprava na temu „Aktualnosti i budućí izgledi ovčarstva i kozarstva u RH“, u kojoj su sudjelovali predstavnici Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (dr. sc. Mato Čačić, ravnatelj Uprave za stočarstvo i kvalitetu hrane), Hrvatskog saveza uzgajivača ovaca i koza (predsjednik Saveza Tomislav Vidas i izvršni direktor Saveza doc. dr. sc. Zdravko Barać), Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu (pomoćnik ravnatelja dr. sc. Zdenko Ivkić), i akademske zajednice (prof. dr. sc. Boro Mioč i prof. dr. sc. Zoran Grgić s Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu). Prof. dr. sc. Zoran Grgić ujedno je održao uvodno izlaganje pod nazivom „Stanje i politika razvoja ovčarstva i kozarstva u EU“.

Nakon panel rasprave prof. dr. sc. Samir Kalit predstavio je rezultate ovogodišnjeg ocjenjivanja sireva. HAPIH je, kao nositelj organizacije ocjene ovčjih i kozjih sireva, prošle godine napravio značajan iskorak u promociji kvalitete ovih domaćih proizvoda. Dr. sc. Zdenko Ivkić naglasio je da je HAPIH uveo posebnu oznaku kvalitete kojom se odražava vrijednost proizvoda kroz zlatnu, srebrnu ili brončanu medalju, a čiju naljepnicu na svoje nagrađene proizvode sirari mogu koristiti u godini u kojoj je obavljeno ocjenjivanje.

Na izložbi je sudjelovalo 18 izlagača s ukupno 35 proizvoda, od kojih je zbog vrhunske kvalitete nagrađeno njih 30 (14 zlatnih medalja, 10 srebrnih medalja i 6 brončanih medalja). **Šampionom ovčjih sireva proglašen je PAŠKI SIR proizvođača OPG VIDAS iz Novalje na Pagu, a šampionom kozjih sireva proglašen je SVJEŽI KOZJI SIR proizvođača OPG Koze & Mi iz Donjeg Kraljevca.** Šampionima i svim nagrađenima dodijeljene su svečane plakete HAPIH-ovog Centra za stočarstvo i naljepnice s HAPIH-ovom oznakom kvalitete, dok su šampioni dobili posebne svečane HAPIH-ove šampionske tanjure.

Nakon svečane dodjele priznanja uslijedila su najprije izlaganja vezana uz aktivnosti institucija u sektoru ovčarstva i kozarstva (Savez, HAPIH i AZRRI), a potom i ona vezana uz sirarstvo, proizvodnju ovčjeg i kozjeg mesa i mlijeka. Drugog dana Savjetovanja održana su predavanja vezana uz uzgoj i selekciju, zaštitu zdravlja ovaca i koza i hranidbu.

Iz HAPIH-ovog Centra za stočarstvo izlaganja su održali dr. sc. Dragan Solić (Aktivnosti HAPIH-a u sektoru ovčarstva i kozarstva RH) i dr. sc. Marija Špehar (Genomski podaci u funkciji boljeg modeliranja genetskih veza između životinja), koja je ujedno moderirala savjetovanjem i panel raspravom.

I panel rasprava i stručna predavanja bili su popraćeni zanimljivim, u nekim trenucima i burnim raspravama s konkretnim pitanjima publike, koji su ukazali na izazove s kojima se svakodnevno susreću i ponudili prijedloge mogućih rješenja za razvoj sektora. Tako se još jednom potvrdila nužnost održavanja ovog skupa, kao godišnjeg okupljanja uzgajivača, proizvođača sira, prerađivača, stručnjaka, znanstvenika, kreatora i nositelja poljoprivredne politike, jer se isti doista središnje mjesto razmjene informacija, mišljenja i iskustava te educiranja proizvođača.

8.2. GLASILO HRVATSKOG SAVEZA UZGAJIVAČA OVACA I KOZA MAGAZINE OF BREEDERS ASSOCIATION

Ovčarsko-kozarski list objavljuje se svaka dva mjeseca tijekom 2025. godine. Časopis je glasilo Hrvatskog saveza uzgajivača ovaca i bavi se unaprijeđenjem uzgoja ovaca i koza. Stručne članke pišu renomirani stručnjaci s Agronomskog i Veterinarskog fakulteta, resornog ministarstva, HAPIH-a, kao i sami uzgajivači s bogatim iskustvom u uzgoju. Kroz časopis se provlače najaktualnije teme poput proizvodnje ovčjeg i kozjeg mlijeka, sirarstvo, hranidba ovaca i koza, zdravstvena zaštita, ekonomika poslovanja i sl. U časopisu se također mogu naći i reportaže s hrvatskih ovčarskih i kozarskih izložbi te ocjenjivanja sireva, kao i drugih događanja koji promiču ovčarsku i kozarsku proizvodnju, zatim novosti iz Ministarstva poljoprivrede, državnih i regionalnih poljoprivrednih institucija, mogućnosti korištenja europskih fondova i Programa ruralnog razvoja RH. Ovčarsko-kozarski list tako pruža aktualne teme iz ovčarstva i kozarstva kako za uzgajivače tako i za sve druge zainteresirane strane.

8.3. HAPIH-OV PODLISTAK U MLJEKARSKOM ČASOPISU *HAPIH'S JOURNAL IN THE DAIRY MAGAZINE*

Svakog mjeseca stručni tim djelatnika HAPIH-a u području stočarstva objavljuje stručne i informativne radove u HAPIH-ovom podlistku *Mljekarskog lista*. Kako je *Mljekarski list* časopis namijenjen prvenstveno proizvođačima mlijeka, tako su i teme u podlistku prilagođene ciljnom čitateljstvu, a vezane su primarno uz djelatnosti Centra za stočarstvo. Cilj radova HAPIH-ovog podlistka

u *Mljekarskom listu* je informirati čitatelje/proizvođače mlijeka o aktivnostima centra, o unapređenjima aplikacijskih sustava i izvješća koje proizvođači koriste, informirati ih o trendovima i kvaliteti proizvodnje, obavijestiti o aktualnostima i događanjima, te educirati o novitetima u uzgoju.

Pregled članaka iz područja ovčarstva i kozarstva objavljenih u podlistku:

HAPIH podlistak ožujak 2025.: Pravilno uzimanje uzoraka mlijeka

HAPIH podlistak svibanj 2025.: Rezultati kontrole proizvodnosti za alpsku i sansku pasminu koza u 2024. godini, Proizvodnja i kvaliteta ovčjeg i kozjeg mlijeka u Republici Hrvatskoj

HAPIH podlistak lipanj 2025.: Objavljena godišnja izvješća HAPIH-ova Centra za stočarstvo za 2024. godinu, Održan EAAP-ov webinar Primjena genomskih alata u uzgojnim programima lokalnih pasmina ovaca i koza: što i kako koristiti?

HAPIH podlistak srpanj 2025.: Najava 32. Državne stočarske izložbe u Gudovcu, Važnost stočarskih izložbi, Rezultat kontrole proizvodnosti za istarsku ovcu, pašku ovcu i lacaune pasminu ovaca, Održana 16. županijska izložba stoke Sisačkomoslavačke županije

HAPIH podlistak kolovoz 2025.: 23. Izložba paške ovce i paškog sira, 17. Izložba creske ovce

HAPIH podlistak rujan 2025.: Čimbenici koji utječu na kemijski sastav mlijeka, Brza analiza hranidbene vrijednosti hrane za životinje

HAPIH podlistak listopad 2025.: Održana 32. Državna stočarska izložba u Gudovcu, Panel rasprava na temu aktualnosti u sektoru ovčarstva i kozarstva u RH

HAPIH podlistak studeni 2025.: Održana tradicionalna stočarska izložba u sklopu manifestacije Jesen u Lici u Gospiću, Cijena, okus, sigurnost, podrijetlo hrane i Znak Mlijeko hrvatskih farmi

HAPIH podlistak prosinac 2025.: Održano 27. Savjetovanje uzgajivača ovaca i koza u RH. I 26. Izložba hrvatskih ovčjih i kozjih sireva, Kako očuvati autohtone pasmine

9. ZNANSTVENO STRUČNA SURADNJA I PUBLICIRANJE

SCIENTIFIC PROFESSIONAL COOPERATION AND PUBLICATION

1. Falchi L., Rochus C.M., **Špehar M.**, Ramljak J., Kasap A., Macciotta N.P.P., Pocrnic I., Cesarani A. (2025): Genetic diversity and selection signatures in related Mediterranean breeds: Sarda, Pag, and Istrian sheep. *Small ruminant research*, 253 (2025):107654, 10. doi: 10.1016/j.smallrumres.2025.107654
2. **Špehar M.**, Ramljak J., Držaić V., Mioč B., Barać Z., Kasap A. (2025): Relationship of Genetic Connectedness Among Flocks with Effective Population Size in Dairy-Oriented Pag Sheep. *Agriculture*, 15 (2025):5: 474, 13. doi: 10.3390/agriculture15050474
3. Pocrnic I., Kasap A., Ramljak J., **Ceranac D.**, Barać Z., Rochus C. M., Tolhurst D., **Špehar M.** (2025): Estimating heritability in small populations in the genomics era: a case study on Istrian sheep. *Book of Abstracts of the 76th annual meeting of the European Association for Animal Production*. Innsbruck: European Federation of Animal Science, str.428-428
4. Rochus C. M., **Špehar M.**, Kasap A., Barać Z., **Ceranac D.**, Ramljak J., Pocrnić I. (2025): Integrating copy number variants to improve the resolution of genome-wide association analyses for milk production traits in Croatian Istrian sheep. *Book of Abstracts of the 76th annual meeting of the European Association for Animal Production*. Innsbruck: European Federation of Animal Science, str.788-788
5. Kasap A., **Špehar M.**, (2025): TEŠKE ODLUKE – preporuke za izlučivanje uvažujući ekonomičnost proizvodnje i selekcijski napredak stada. *Zbornik predavanja 27. savjetovanja uzgajivača ovaca i koza u Republici Hrvatskoj, Stručna služba Hrvatskog saveza uzgajivača ovaca i koza (ur.)*. Zagreb: Hrvatski savez uzgajivača ovaca i koza, str. 61-68
6. **Špehar M.**, Kasap A. (2025): Genomski podaci u funkciji boljeg modeliranja genetskih veza između životinja. *Zbornik predavanja 27. savjetovanja uzgajivača ovaca i koza u Republici Hrvatskoj, Stručna služba Hrvatskog saveza uzgajivača ovaca i koza (ur.)*. Zagreb: Hrvatski savez uzgajivača ovaca i koza, str. 69-73

7. Janječić Z., **Margeta P.**, Kiš G., Duvnjak G., Bedeković D. (2025): Mitochondrial DNA analysis of Posavina crested hen strains // Proceedings of 60th Croatian and 20th International Symposium on Agriculture / Majić, Ivana; Antunović, Zvonko (ur.). Osijek: Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek, 2025. str. 204-208.

10. PRILOZI ATTACHMENTS

ICAR-ov certifikat kvalitete

ISO certifikat (hrv / eng)

ISAG certifikati kvalitete

Certificate of Participation

This is to certify that ISAG Institutional Member

Croatian Agency for Agriculture and Food, Department for Biotechnological Analyses, Mycotoxins and Pesticide Residues
Osijek, Osječko-baranjska county, Croatia

has participated in the

2022-2023 International Bovine (*Bos taurus*) STR Typing Comparison Test

with the following result:

Absolute genotyping accuracy rank: 1
 Total number of participating labs: **88**

Rank	% Labs
1: 100% – 95%	91
2: 97.9% – 95%	8.8
3: 94.9% – 90%	0
4: 89.9% – 80%	1.1
5: Below 80%	1.1

THE SCORING SYSTEM:
 Based on the twelve (12) ISAG recommended Bovine STR DNA Markers (BM1818, BM1824, BM2113, ETH3, ETH10, ETH225, INRA23, SPS115, TGLA53, TGLA122, TGLA126, TGLA227)

Absolute genotyping accuracy (Ags): $(Nga - Gea) / Nga$ (as percentage) considers the total number of discrepancies, that is genotyping errors and "blanks" (no genotype reported)

Nga: total number of expected genotypes (reference samples not included)
Gea: total number of genotype errors, including blanks

President: Dr. Clare Gill

Secretary: Dr. Sofia Mikko

ISAG is a scientific society that provides a forum for the exchange of information, methods and materials between members and for standardization of genotyping nomenclature. ISAG is not involved in the accreditation of service genotyping laboratories or institutions and ISAG does not regard participation in its Comparison Tests as indicating that a laboratory is internationally accredited. This certificate reflects the laboratory performance in the specific comparison test.

Certificate of Participation

This is to certify that ISAG Institutional Member

Croatian Agency for Agriculture and Food, Department for Biotechnological Analyses, Mycotoxins and Pesticide Residues
Osijek, Osječko-baranjska county, Croatia

has participated in the

2022-2023 International Horse (*Equus caballus*) STR DNA Typing Comparison Test

with the following result:

Absolute genotyping accuracy rank: 1
 Total number of participating labs: **100**

Rank	% Labs
1: 100% – 98%	86
2: 97.9% – 95%	5
3: 94.9% – 90%	5
4: 89.9% – 80%	2
5: Below 80%	2

THE SCORING SYSTEM:
 Based on the twelve (12) ISAG recommended Equine (*Equus caballus*) STR DNA Markers (AHT4, AHT5, ASB17, ASB2, ASB23, HMS2, HMS3, HMS6, HMS7, HTG10, HTG4, VHL20)

Absolute genotyping accuracy (Ags): $(Nga - Gea) / Nga$ (as percentage) considers the total number of discrepancies, that is genotyping errors and "blanks" (no genotype reported)

Nga: total number of expected genotypes (reference samples not included)
Gea: total number of genotype errors, including blanks

President: Dr. Clare Gill

Secretary: Dr. Sofia Mikko

ISAG is a scientific society that provides a forum for the exchange of information, methods and materials between members and for standardization of genotyping nomenclature. ISAG is not involved in the accreditation of service genotyping laboratories or institutions and ISAG does not regard participation in its Comparison Tests as indicating that a laboratory is internationally accredited. This certificate reflects the laboratory performance in the specific comparison test.

11. IZVJEŠĆE PRIPREMILI

AUTHORS

• CENTAR ZA STOČARSTVO

Vinkovačka cesta 63 c, 31 000 Osijek
+385 (0)31 275-186, www.hapih.hr

Darko Jurković, dipl. ing., darko.jurkovic@hapih.hr
Danijel Vuković, dipl. ing., danijel.vukovic@hapih.hr
Gordana Vuković, dipl. ing., gordana.vukovic@hapih.hr
Dejan Kožarić, dipl. ing., dejan.kozaric@hapih.hr
dr. sc. Zdenko Ivkić, zdenko.ivkic@hapih.hr
dr. sc. Dragan Solić, drago.solic@hapih.hr
Mladen Molnar, dipl. ing., mladen.molnar@hapih.hr
dr. sc. Marija Špehar, marija.spehar@hapih.hr
dr.sc. Polonca Margeta, polonca.margeta@hapih.hr
dr.sc. Renata Hanzer, renata.hanzer@hapih.hr
Davor Pašalić, dr. med. vet., davor.pasalic@hapih.hr
Vatroslav Tissauer, dipl. ing. polj., univ. spec. oec., vatroslav.tissauer@hapih.hr
Jelena Cvitaš, dipl. ing., jelena.cvitas@hapih.hr
Dora Ceranac, mag. ing. agr., dora.ceranac@hapih.hr

• MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

Djelatnici Sektora za registre životinja Uprave za stočarstvo i kvalitetu hrane izradili su poglavlja 5 (Označavanje i registracija domaćih životinja) i 6 (Klasiranje ovčjih trupova).

• UZGOJNA UDRUŽENJA

Hrvatski savez uzgajivača ova i koza, savez@ovce-koze.hr
Hrvatski savez uzgajivača izvornih pasmina peradi, savez@hsuipp.hr
Udruga uzgajivača selekcioniranih matica pčela Hrvatske,
uzgajivaci.matica@gmail.com
Udruga uzgajivača hrvatskih pasmina peradi – Kukmica, opgmisir@gmail.com

**Hrvatska agencija za
poljoprivredu i hranu**

Ulica kardinala Alojzija Stepinca 17
31000 Osijek
tel. +385 31 275 200
e-mail: hapih@hapih.hr

www.hapih.hr

